

Bundel – Presidium van 6 februari 2023

Agenda bijlagen

- Concept besluitenlijst presidium 06-02-2023.docx
- concept-verslag presidium 06-02-2023.docx
- Agenda Presidium 6 februari 2023
- 1 Opening en mededelingen voorzitter
- 2 Vaststelling agenda
- 2.a Conceptverslag presidiumvergadering (vorige vergadering)
concept-verslag Presidium 19 december 2022 (1).pdf
- 3 Lijst met actiepunten en LTA
Lopende actiepunten en LTA Presidium.docx
- 4 Terugblik vergadering 19-12-2022
- 5.a Vooruitblik PS 6-2-2022
- 5.a.1 Conceptagenda PS 6-2-2023
2023-02-06 PS Agenda.docx
2023-02-06 PS spreektijden PS.docx
- 5.a.2 Actualiteit PvdD aanpak Tata Steel
actualiteit procedurele toets –in te vullen door griffie– PvdD Tata Steel sluiting KGF2 PS 6-2--2023.pdf
PvdD Actualiteit – Aanpak Tata Steel – PS 6 februari 2023.pdf
- 5.b Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties
2023-02-06 Lijst moties memo Presidium–afdoeningsvoorstellen.docx
2023-02-06 Lijst moties PS.docx
- 6 Vooruitblik vergadering 6-3-2023
2023-03-06 PS Agenda –concept presidium 6-2.docx
- 7 Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief
Bijlage 1: Rapport Evaluatie Burgerinitiatief.pdf
20230201 Memo aanbevelingen rapport burgerinitiatief.docx
- 8 Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen
Memo subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen
Statenvoordracht Subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2021-2022.docx
2021-2022 DEF Rapport van bevindingen Provincie Noord-Holland met handtekening.pdf
- 9 Memo afscheids- en installatievergadering
20230126 Memo afscheids en installatievergadering.docx
2023-03-28 PS Agenda CONCEPT tbv Pres 6-2 –afscheidsvergadering-.docx
2023-03-29 PS Agenda CONCEPT tbv Presidium 6-2 –installatievergadering-.docx
- 10 Brief CdK informatie voor kandidaat Statenleden
2023 BRIEF-1-CPT PRES 6-2 Informatie voor kandidaat-Statenleden 2023 van de
- 11 T.K.N. Memo verandering formatieplan Statengriffie
20230124 memo presidium verandering formatieplan.docx
- 12 Rondvraag
*Er is een rondvraag aangekondigd door mw. Van Geffen
de basiskosten van de accountant worden nu evenredig verdeeld over alle fracties. echter, fracties die worden bestempeld als 'afgesplitst' krijgen maar 13% van de vergoeding die andere eenmansfracties krijgen. mijn voorstel is dat ze dan ook maar 13% betalen van de accountantsvergoeding.
het ibabssysteem is nu zo georganiseerd dat het fractiebestuur besluit wie erin kan of niet. dit betekent voor mij dat ik vanaf het moment dat ik uit de VVDfractie werd gezet, niet meer bij de stukken kan over de periode dat ik deelnam aan vergaderingen (men heeft mij meteen uit de toegang verwijderd). Dit is op zichzelf al onjuist, ik zou als statenlid toegang moeten hebben tot die stukken. het is ook niet conform AVG. De VVD weigert mij nog steeds mij alle toegang, hoewel ik daar via een advocaat al maanden om vraag. de provincie faciliteert dit systeem. Mijn vraag is het zo in te richten dat het wordt geïndividualiseerd, zodat mensen die (tegen hun wil) uit de fractie worden gezet, wel toegang houden tot stukken voor de periode dat ze deelnamen.*
- 13 Sluiting

Datum 06-02-2023
Tijd 9:30 – 11:00
Locatie Commissiekamer 1
Voorzitter A.Th.H. van Dijk

Afwezig dhr. S. Koyuncu (DENK), dhr. E. Van der Maas (VVD), G. Kohler (JA21) vervangen door dhr. E. Jensen
Aanwezig: Voorzitter Provinciale Staten, dhr. A. Th. T. van Dijk, mw. R. Alberts (SP), Statenlid A. Gielen (GroenLinks), Statenlid F. Zoon (PvdD), mw. A. Strens (D66), dhr. D. Heijnen (CDA), dhr. G. Leerink (PvdA), dhr. M. Klein (CU), dhr. E. Jensen (JA21), mw. G. van Geffen (NN-H), dhr. M. Deen (PVV), mw. W. van Soest (PvdO), K. Konings (wnd. Plv. Griffier), K. Bolt (Griffier)

1 Opening en mededelingen voorzitter

–

2 Vaststelling agenda

De agenda is ongewijzigd vastgesteld.

2.a Conceptverslag presidiumvergadering 19-12-2022

Het presidium stelt het verslag van de vergadering van 19 december ongewijzigd vast.

3 Lijst met actiepunten en LTA

Het presidium neemt kennis van de Lijst met actiepunten en de lange termijnagenda.

4 Terugblik vergadering 19-12-2022

Het presidium heeft geen opmerkingen over de laatste Statenvergadering, van 19 december jl.

5.a Vooruitblik PS 6-2-2022

5.a.1 Conceptagenda PS 6-2-2023

- Aan de concept-agenda zijn drie sets mondelinge vragen toegevoegd voor het Vragenuur van de PvdA over inzicht in het aantal stikstofvergunningen, van de SP over gebruik van het Twiske en een tweede set vragen van de SP over Camping Sandevoerde.
- Er zijn moties vreemd aangekondigd van: Namens Noord-Hollanders, CDA en SP.
- Hiernaast heeft Forum voor Democratie aangekondigd een stuk te willen onthameren. Het gaat om agendapunt 8b Onderzoeksrapport

5.a.2 Actualiteit PvdD aanpak Tata Steel

De fractie van PvdD heeft een Actualiteit ingediend.
Het presidium besluit de actualiteit doorgang te geven.

Moties Vreemd aan de Orde van de Dag PS 6 februari 2023	STATUS: AANGEKONDIGD
SP; De energievoorziening in handen van Noord-Holland <i>Indiener: Mw. Alberts (SP)</i>	Motie wordt vermoedelijk ingediend; is vooraf door indiener via iBabs verspreid.
CDA; Helderheid reclameafspraken	Motie wordt vermoedelijk ingediend; is vooraf door indiener via iBabs verspreid.
CU; Tegemoetkoming staking Streekvervoer	In het presidium aangekondigd
N-NH; Instellen vertrouwenspersoon voor Statenleden	In het presidium aangekondigd

5.b Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties

Het presidium neemt kennis van de lijst openstaande moties en de afdoeningsvoorstellen.

6 Vooruitblik vergadering 6-3-2023

Het presidium neemt kennis van de concept-agenda voor PS van 6 maart.

7 Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief

Het presidium neemt kennis van het memo rapport evaluatie Burgerinitiatief.

8 Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen

- Het presidium neemt kennis van de Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen;
- Het presidium besluit de statenvoordracht door te sturen naar EFB van 20 februari waarna er in PS van 6 maart besloten zal worden.

9 Memo afscheids- en installatievergadering

Het presidium besluit na een kleine datum wijziging het memo afscheids- en installatievergadering vast te stellen.

10 Brief CdK informatie voor kandidaat Statenleden

Het presidium neemt kennis van de brief van de CdK met informatie voor nieuwe statenleden.

11 T.K.N. Memo verandering formatieplan Statengriffie

Het presidium neemt kennis van de Memo verandering formatieplan Statengriffie.

12 Rondvraag

- Er is een rondvraag aangekondigd door mw. Van Geffen betreffende de kosten van de accountant;
- Het presidium besluit geen actie te ondernemen en besluiten over de verdeling van de accountant kosten aan de nieuwe Staten te laten.

- Er is ook een rondvraag aangekondigd door dhr. Klein betreffende een krant die terug kijkt naar de afgelopen statenperiode;
- Het presidium besluit geen doorgang te geven aan de bekostiging van de krant uit het fractiebudget, omdat het ook als verkiezingsmateriaal gezien kan worden.

- Er is een rondvraag gesteld door Statenlid Zoon over het exporteren van annotaties uit iBabs.
- Hier komt de griffie voor het volgende Presidium op terug

- Er is een rondvraag gesteld door Statenlid Zoon over het uitstel van een reactie van GS op het initiatiefvoorstel van de PvdD.
- De voorzitter geleid de vraag door naar GS

- Er is een rondvraag gesteld door mevrouw Strens over de mogelijkheden om iPads over te nemen van de Provincie voor vertrekkende Statenleden

- Hier wordt voor het volgend Presidium op teruggekomen.

13 Sluiting

–

Verslag Presidium

Datum vergadering	:	6 februari 2023
Voorzitter	:	dhr. A. Th. T. van Dijk
Griffier	:	dhr. K. Konings
Telefoonnummer/e-mail	:	(023) 514 3032 / koen.konings@noord-holland.nl

5	Aanwezig:	
	Voorzitter	Voorzitter Provinciale Staten, dhr. A. Th. T. van Dijk
	Griffier	Griffier, dhr. K. Konings Statengriffier, mw. K. Bolt
10	Leden	Fractievoorzitter SP, mw. R. Alberts
		Fractievoorzitter Fractie Baljeu, dhr. R.J.P. Baljeu
		Fractievoorzitter PVV, dhr. M. Deen
		Fractievoorzitter FvD, dhr. J. Dessing
		Fractievoorzitter Namens Noord-Hollanders, mw. G. van Geffen
		Fractievoorzitter GL, Statenlid Gielen
		Fractievoorzitter CDA, dhr. D. Heijnen
		Fractie JA21, dhr. Jensen
		Fractievoorzitter ChristenUnie, dhr. M.C.A. Klein
		Fractievoorzitter PvdA, dhr. G. Leerink
15		Fractievoorzitter PvdO, mw. W. van Soest
		Fractievoorzitter D66, mevrouw A. Strens
		Fractievoorzitter PvdD, Statenlid F.A.S. Zoon
20		
25	Afwezig m.k.	Fractievoorzitter JA21, dhr. G. Köhler
		Fractievoorzitter DENK, dhr. S. Koyuncu
		Fractievoorzitter VVD, dhr. E.J. van der Maas

Agenda

- 1 Opening en mededelingen voorzitter**
- 2 Vaststelling agenda**
- 2.a Conceptverslag presidiumvergadering 19 december 2022**
- 3 Lijst met actiepunten en LTA**
- 4 Terugblik vergadering 19 december 2022**
- 5.a Laatste voorbereidingen PS 6 februari 2023**
- 5.b Conceptagenda PS 6 februari 2023**
- 5.c Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties**
- 6 Vooruitblik vergadering 6 maart 2023**
- 7 Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief**
- 8 Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen**
- 9 Memo afscheids- en installatievergadering**
- 10 Brief CdK informatie voor kandidaat Statenleden**
- 11 T.K.N. Memo verandering formatieplan Statengriffie**
- 12 Rondvraag**
- 13 Sluiting**

1. Opening en mededelingen voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering. De lijst met aan- en afwezigen wordt doorgenomen.

35 Er zijn afmeldingen ontvangen van de heer Koyuncu (DENK) en de heer Köhler (JA21), hij wordt vervangen door de heer Jensen.

Er zijn vooraf geen mededelingen.

2. Vaststelling agenda

Het presidium gaat akkoord met de agenda.

40 **2.a Conceptverslag presidiumvergadering 19 december 2022**

Het verslag van 19 december 2022 wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst met actiepunten en LTA

45 Het presidium neemt de lijst met actiepunten en LTA ter kennisname aan.

4. Terugblik vergadering 19 december 2022

Er zijn geen opmerking over de Statenvergadering van 19 december 2022.

5.a Laatste voorbereidingen PS 19 december 2022

50

5.a.1. Conceptagenda PS 19 december 2022

Aan de concept-agenda zijn drie sets mondelinge vragen toegevoegd voor het Vragenuur van de PvdA over inzicht in het aantal stikstofvergunningen, van de SP over gebruik van het Twiske en een tweede set vragen van de SP over Camping Sandevoerde.

55 De heer Dessing (FvD) geeft aan dat zijn fractie agendapunt 8.b wil onthameren. Bij onthamering wordt dit punt als agendapunt 10.a aan de agenda van de PS-vergadering toegevoegd.

60 Er is een Actualiteit ingediend door de fractie van PvdD inzake de aanpak Tata Steel. De vraag aan het presidium is of zij positief kan adviseren over deze Actualiteit. Bij positief advies is het voorstel om dit onderwerp bij de Statenvergadering te behandelen niet in stemming te brengen.

65 Het presidium gaat akkoord met de Actualiteit Aanpak Tata Steek. Dit onderwerp wordt tijdens de Statenvergadering niet in stemming gebracht.

Er zijn vooraf twee moties vreemd aangekondigd

- SP inzake Energievoorziening Noord-Holland
- CDA inzake Helderheid reclameafspraken

70

In aanvulling daarop kondigen twee leden van het presidium ook moties vreemd aan

- CU inzake Tegemoetkoming staking streekvervoer
- NNH inzake het instellen van een vertrouwenspersoon voor Statenleden

75 **5.c Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties**

Het presidium neemt kennis van de lijst openstaande moties en afdoeningsvoorstellen.

6. Vooruitblik vergadering 6 maart 2023

80 Er wordt een volle vergadering verwacht op 6 maart. Het presidium wordt voorgesteld om de vergadering van 6 maart om 11.00 uur te starten. Het presidium gaat hiermee akkoord.

7. Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief

85 In het vorige presidium heeft BMC hun bevindingen uit het onderzoek naar het instrument burgerinitiatief op hoofdlijnen gepresenteerd. In dit memo wordt u voorgesteld over hoe de nieuwe Staten om kunnen gaan met de resultaten van dit onderzoek en dan vooral de aanbevelingen die in het rapport worden gedaan.

Het presidium gaat akkoord met hetgeen in het memo wordt voorgesteld.

90 **8. Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen**

Op basis van het Rapport van Bevindingen van de accountant is het voorliggend memo en voordracht opgesteld ten behoeve van de vaststelling van de subsidies fractiebijdragen. Er wordt voorgesteld de voordracht via de commissie Economie, Financiën en bestuur door te geleiden naar de PS-vergadering van 6 maart.

95 Het presidium is akkoord met het voorstel.

9. Memo afscheids- en installatievergadering

100 In dit memo wordt de opzet voor de afscheids- en installatievergadering uiteengezet. Ik wil u in ieder geval op het hart drukken dat we na de afscheidsvergadering de vorige periode veel signalen hebben gekregen dat het erg lang duurde. We willen u nog steeds de mogelijkheid geven om als u dat wilt een woordje te richten tot u collega's, maar u wordt wel met klem verzocht dit niet langer dan drie minuten te doen. Er zijn een hoop gasten aanwezig en op die manier blijft het voor iedereen een feestelijke bijeenkomst.

105 Het presidium neemt kennis van het memo en stemt in met de voorgestelde opzet.

10. Brief CdK informatie voor kandidaat Statenleden

110 De **voorzitter** meldt dat hij deze brief naar kandidaat Statenleden zal versturen op 23 februari en dat het presidium kennis heeft kunnen nemen van de brief. De **voorzitter** vraagt of er nog opmerkingen zijn bij de brief.

De heer **Klein** (CU) meldt dat er een omissie staat in het memo ten opzichte van de brief. Er staat voor eenzelfde bijeenkomst twee verschillende data vermeld in de beide documenten. De **voorzitter** meldt dat dit gecorrigeerd wordt.

115 **11. T.K.N. Memo verandering formatieplan Statengriffie**

Het presidium neemt kennis van het memo.

12. Rondvraag

Er is een rondvraag aangekondigd door mw. Van Geffen. Het woord is aan mw. Van Geffen.

120 Mevrouw **van Geffen** geeft aan dat de basiskosten van de accountant nu evenredig verdeeld
worden over alle fracties. echter, fracties die worden bestempeld als 'afgesplitst' krijgen
maar 13% van de vergoeding die andere eenmansfracties krijgen. Mevrouw **van Geffen** stelt
is dat ze dan ook maar 13% betalen van de accountantsvergoeding.
125 Statenlid **Zoon** vindt dat mevrouw **van Geffen** een punt heeft en steunt haar in het feit dat er
naar de afspraken moet worden gekeken.

De heer **Heijnen** geeft aan dat deze kosten onderdeel zijn van het vaste deel van de
bekostiging van de accountant per fractie en dat er al een gedeelte variabel is op basis van
de hoeveelheid uren die de accountant per fractie bezig is hun verantwoordingen te
130 controleren. Is het dan niet rechtvaardig naar de gehele verdeling te kijken en hierin ook het
verschil in fractiegrootte mee te nemen?

De voorzitter refereert aan een memo over hoe om te gaan met afsplitsingen dat kortgeleden
voorlag in het presidium. Toen is besloten om niets in die omgang te veranderen en dit is
135 een onderdeel van die discussie. Een nieuwe discussie hierover is aan de nieuwe Staten.

Mevrouw **van Geffen** gaat over op haar tweede rondvraag: “het ibabssysteem is nu zo
georganiseerd dat het fractiebestuur besluit over bepaalde rechten. Dit betekent voor mij dat
ik vanaf het moment dat ik uit de VVD–fractie werd gezet, niet meer bij de stukken kan over
140 de periode dat ik deelnam aan vergaderingen (men heeft mij meteen uit de toegang
verwijderd). Dit is op zichzelf al onjuist, ik zou als statenlid toegang moeten hebben tot die
stukken. het is ook niet conform AVG. De VVD weigert mij nog steeds mij alle toegang,
hoewel ik daar via een advocaat al maanden om vraag. De provincie faciliteert dit systeem.
Mijn vraag is het zo in te richten dat het wordt geïndividualiseerd, zodat mensen die (tegen
145 hun wil) uit de fractie worden gezet, wel toegang houden tot stukken voor de periode dat ze
deelnamen”

De voorzitter geeft aan dat dit een conflict tussen mevrouw **van Geffen** en de VVD–fractie
betreft. Eerder is in het presidium afgesproken dat daar in dit gremium niet meer over
150 gesproken zou worden.

Mevrouw **van Geffen** geeft aan deze reactie te betreuren.

155 Statenlid **Zoon** geeft in reactie op de rondvraag van mevrouw van Geffen aan dat hij zich als
vertrekkend Statenlid afvraagt hoe hij straks nog bij zijn aantekeningen in iBabs kan.

De voorzitter geeft aan hier voor het volgende presidium op terug te komen.

De heer **Klein** heeft per e–mail twee rondvragen aan het presidium aangekondigd:
160 “We hebben van Kieskompas (in samenwerking met SBS) een verzoek gekregen om alle
kandidaten voor de PS verkiezingen een “Persoonlijk Kieskompas” in te laten vullen (naast
het reguliere partijen–kompas). Doel is dat kiezers kunnen zien wat de match is tussen hen
en de kandidaten. Een aantal vragen voor dit kompas zijn vrij persoonlijk en gaan over
karaktereigenschappen. Het is onduidelijk wat er met deze gegevens gedaan gaat worden en
165 hoe zichtbaar die zullen zijn. Wij hebben besloten er niet aan mee te doen.

Ik zou graag willen horen hoe jullie er in staan en peilen of er draagvlak is om een gezamenlijke reactie te sturen naar de organisatie.”

De heer **Deen** geeft aan dat hij het eens is met de lijn van de heer **Klein**.

170

Statenlid **Gielen** geeft aan bekend te zijn met het verzoek en zegt dat binnen hun partij is besloten aan de individuele kandidaten te laten of zij hieraan mee willen doen.

Mevrouw **Strens** geeft dat haar partij dezelfde lijn als Statenlid **Gielen** hanteert.

175

De heer **Heijnen** geeft aan dat het ook binnen hun partij een persoonlijke keuze is, maar hecht wel aan het belang van privacy.

De heer **Dessing** sluit zich aan bij de lijn van de heer **Klein**.

180

Mevrouw **Alberts** sluit zich aan bij de lijn van de heer **Klein**.

Statenlid **Zoon** sluit zich aan bij de lijn van de heer **Klein**.

185

De heer **Klein** geeft aan een reactie op te stellen die iedereen die dat wil mede kan ondertekenen. De heer **Klein** stelt zijn tweede rondvraag:

“In het verleden heeft onze fractie vanuit de fractievergoeding een “resultatenkrant” (een 8-pagina folder terugblik op de bijdrage van de CU in de afgelopen bestuursperiode, waarin ook een aantal (steun)fractieleden aan het woord komen) gestuurd naar onze leden en belangstellenden. We willen dat nu weer doen, maar liepen er tegen aan de interpretatie van twee regels in de verordening fractiebijdragen. Daar staat onder Artikel 11:

190

Bij het vaststellen van de subsidie houdt de voorzitter rekening met kosten gemoeid met het maken van (beleids)plannen door een fractie die zij na de verkiezingen wil verwezenlijken en door haar worden ondernomen voorafgaand aan de twee laatste maanden vóór de

195

provinciale verkiezingen. Bij het vaststellen van de subsidie houdt de voorzitter geen rekening met kosten gemoeid met activiteiten die zijn gericht op de provinciale verkiezingen en door een politieke partij zijn georganiseerd. Hoewel een resultatenkrant onzer inziens geen verkiezingsactiviteit is, is het uiteraard wel bedoeld om onze achterban te enthousiasmeren. De mensen uit de (steun)fractie die aan het woord komen staan ook op de

200

lijst voor de komende verkiezingen. We hebben juridisch advies gevraagd via de griffie en daar het volgende antwoord gekregen: “Het is niet geheel duidelijk of dit zonder meer past binnen het zevende lid. Dat het woord ‘organiseren’ is opgenomen, betekent niet per se dat dit lid uitsluitend ziet op bijeenkomsten. Organiseren betekent immers ‘inrichten, regelen, op touw zetten’. Beargumenteerd kan worden dat het onder de aandacht brengen van de

205

belangrijkste thema’s voor de komende statenperiode en het aan het woord laten van een aantal verkiesbare kandidaten over de plannen die jullie hebben voor de provincie gekwalificeerd kan worden als activiteiten die zijn gericht op de provinciale verkiezingen en door een politieke partij zijn georganiseerd. Eerder is afgesproken dat dergelijke

210

interpretatiekwesties in het presidium met elkaar worden besproken, zodat er één lijn kan worden getrokken. Het lijkt mij daarom het verstandigst dat je dit in het presidium inbrengt.”

Onze vraag aan het presidium is: onder welke voorwaarden vinden jullie dat het versturen van een resultatenkrant vallen binnen de subsidievoorwaarden?"

215 De heer **Dessing** bedankt de heer **Klein** voor het inbrengen van deze vraag en geeft dit toch te zien als activiteit gekoppeld aan de verkiezingen.

Mevrouw **Alberts** sluit zich hier bij aan en vraagt zich af of die niet door lokale afdelingen van de partij kan worden bekostigd.

220 De heer **Zoon** geeft aan dat dit wat hem betreft wel vanuit het fractiebudget kan worden bekostigd zolang er alleen terug wordt gekeken op wat er de afgelopen periode bereikt is.

De heer **Jensen** sluit zich aan bij de lezing van de heer **Dessing**.

225 De heer **Heijnen** is ook van mening dat dit valt onder activiteiten verbonden aan de verkiezingen, maar stelt in daarbij ook de end-term-review van het college van Gedeputeerde Staten ter discussie. Is dit niet ook een stuk dat vooral de campagne van de coalitiepartijen ten goede komt?

230 Mevrouw **van Soest** reageert hierop dat zij stelt dat de fracties eenzelfde product als Gedeputeerde Staten zouden mogen bekostigen vanuit de fractievergoedingen.

Mevrouw **van Geffen** complimenteert de heer **Klein** voor het initiatief.

235 De heer **Deen** ziet het initiatief van de heer **Klein** als een activiteit gerelateerd aan de verkiezingen.

De heer **Leerink** sluit zich hierbij aan.

240 Mevrouw **Strens** benadrukt het belang om de lijn van twee maanden scherp aan te houden en ziet dit dus ook als een activiteit gerelateerd aan de verkiezingen.

De heer **Baljeu** sluit zich aan bij de woorden van de heer **Dessing**.

245 De **voorzitter** komt nog terug op de opmerking van de heer **Heijnen** en stelt voor de kwaliteit van de end-term-review als apolitiek stuk te staan. Dit is een stuk dat door het dagelijks bestuur wordt opgesteld in dienst van de Provinciale Staten, net zoals er ook een mid-term review op wordt gesteld.

250 De heer **Heijnen** kan zich vinden in de woorden van de **voorzitter**.

Het merendeel van het presidium oordeelt daarmee dat de door de heer **Klein** beoogde resultatenkrant niet uit het fractiebudget bekostigd kan worden.

255 Statenlid **Zoon** vraagt in een rondvraag aandacht voor het feit dat hij al meermaals is terugkomen op de vertraagde reactie van Gedeputeerde Staten op het initiatiefvoorstel van

de fractie van de PvdD. Sinds het vorige presidium is er slechts een brief verstuurd dat de reactie langer uitgesteld wordt. Hij stelt dat dit op obstructie begint te lijken.

260

De voorzitter geeft aan de vraag door te geleiden naar de gedeputeerde.

Mevrouw **Strens** geeft aan dat het op dit moment niet mogelijk wordt gemaakt om de iPad die Statenleden gebruiken over te nemen van de Provincie wanneer zij vertrekken. Zij vraagt dit te heroverwegen omdat veel Statenleden aan hun iPad gehecht zijn geraakt.

265

De voorzitter geeft aan dat er een nieuwe circulaire is van BZK waarin wordt aangegeven dat hier mogelijkheden toe zouden zijn. Hij zegt toe dit verder uit te zoeken en in hier in het volgende presidium op terug te komen.

270

13. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering.

Datum 06-02-2023
Tijd 9:30 – 11:00
Locatie Commissiekamer 1
Voorzitter A.Th.H. van Dijk

- 1 **Opening en mededelingen voorzitter**
- 2 **Vaststelling agenda**
- 2.a **Conceptverslag presidiumvergadering (vorige vergadering)**
- 3 **Lijst met actiepunten en LTA**
- 4 **Terugblik vergadering 19-12-2022**
- 5.a **Vooruitblik PS 6-2-2022**
- 5.a.1 **Conceptagenda PS 6-2-2023**
- 5.a.2 **Actualiteit PvdD aanpak Tata Steel**
- 5.b **Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties**
- 6 **Vooruitblik vergadering 6-3-2023**
- 7 **Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief**
- 8 **Statenvoordracht vaststelling subsidie fractiebijdragen obv rapport van bevindingen**
- 9 **Memo afscheids- en installatievergadering**
- 10 **Brief CdK informatie voor kandidaat Statenleden**
- 11 **T.K.N. Memo verandering formatieplan Statengriffie**

Er is een rondvraag aangekondigd door mw. Van Geffen

1. de basiskosten van de accountant worden nu evenredig verdeeld over alle fracties. echter, fracties die worden bestempeld als 'afgesplitst' krijgen maar 13% van de vergoeding die andere eenmansfracties krijgen. mijn voorstel is dat ze dan ook maar 13% betalen van de accountantsvergoeding.
2. het ibabssysteem is nu zo georganiseerd dat het fractiebestuur besluit wie erin kan of niet. dit betekent voor mij dat ik vanaf het moment dat ik uit de VVDfractie werd gezet, niet meer bij de stukken kan over de periode dat ik deelnam aan vergaderingen (men heeft mij meteen uit de toegang verwijderd). Dit is op zichzelf al onjuist, ik zou als statenlid toegang moeten hebben tot die stukken. het is ook niet conform AVG. De VVD weigert mij nog steeds mij alle toegang, hoewel ik daar via een advocaat al maanden om vraag. de provincie faciliteert dit systeem. Mijn vraag is het zo in te richten dat het wordt geïndividualiseerd, zodat mensen die (tegen hun wil) uit de fractie worden gezet, wel toegang houden tot stukken voor de periode dat ze deelnamen.

Verslag Presidium

Datum vergadering	:	19 december 2022
Voorzitter	:	dhr. A. Th. T. van Dijk
Griffier	:	dhr. E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	(023) 5143323/ admiraalm@noord-holland.nl

5	Aanwezig:	
	Voorzitter	Voorzitter Provinciale Staten, dhr. A. Th. T. van Dijk
	Griffier	Griffier, dhr. E. Krijgsman Statengriffier, mw. K. Bolt
10	Leden	Fractievoorzitter SP, mw. R. Alberts
		Fractievoorzitter Fractie Baljeu, dhr. R.J.P. Baljeu
		Fractievoorzitter PVV, dhr. M. Deen
		Fractievoorzitter FvD, dhr. J. Dessing
		Fractievoorzitter Namens Noord-Hollanders, mw. G. van Geffen
		Fractie GL, Statenlid Gielen
		Fractievoorzitter CDA, dhr. D. Heijnen
		Fractie JA21, dhr. Jensen
		Fractievoorzitter ChristenUnie, dhr. M.C.A. Klein
		Fractievoorzitter PvdA, dhr. G. Leerink
15		Fractievoorzitter VVD, dhr. E.J. van der Maas
		Fractievoorzitter PvdO, mw. W. van Soest
		Fractievoorzitter D66, mevrouw A. Strens
		Fractievoorzitter PvdD, Statenlid F.A.S. Zoon
20	Notulist	Mw. J.M. Bosma (Notuleerservice Nederland)
	Afwezig m.k.	Fractievoorzitter JA21, dhr. G. Köhler
		Fractievoorzitter DENK, dhr. S. Koyuncu
25		

Agenda

- 1** **Opening en mededelingen voorzitter**
- 2** **Vaststelling agenda**
- 2.a** **Conceptverslag presidiumvergadering 7 november en 14 november 2022**
- 3** **Lijst met actiepunten en LTA**
- 4** **Terugblik vergadering 14 en 21 november 2022**
- 5.a** **Laatste voorbereidingen PS 19 december 2022**
- 5.b** **Conceptagenda PS 19 december 2022**
- 5.c** **Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties**
- 6** **Vooruitblik vergadering 6 februari 2023**
- 7** **Memo Statenvoordracht Actualisatie Geheimhoudingenlijst PS**
- 8** **Memo Evaluatie twee duo-commissieleden Statenperiode 2019–2023**
- 9** **Memo Statenvoordracht Wijziging reglement van orde voor PS en Statencommissies**
- 10** **Memo Budget beschikbaar stellen voor het aanbieden van individuele feedback aan Statenleden 2023–2027 via Statenlid.nu**
- 11** **Presentatie conclusies en aanbevelingen onderzoeksrapport instrument Burgerinitiatief – in opdracht van presidium**
- 12** **T.K.N. Brief aan presidium met aanbevelingen en afronding werkzaamheden werkgroep burgerparticipatie PS 2019–2023**
- 13** **T.K.N. Gespreksverslag Vereniging Oud–Statenleden met griffier en plv. griffier terugblik periode 2019–2023 en vooruitblik**
- 14** **Rondvraag**
- 15** **Sluiting**

1. Opening en mededelingen voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering. De lijst met aan- en afwezigen wordt doorgenomen.

35 Er zijn afmeldingen ontvangen van de heer Koyuncu (DENK) en de heer Köhler (JA21), hij wordt vervangen door de heer Jensen.

Stichting de Vrolijke Noot heeft de Commissaris van de Koning, de heer Van Dijk, gevraagd om beschermheer te worden. Hij heeft deze nevenfunctie aanvaard.

40 De laatste tijd nemen fracties vaker stagiaires of kandidaat-Statenleden mee naar de Statenvergadering. Het verzoek aan de fracties is om het meenemen van gasten voortijdig door te geven aan de griffie, zodat zij hiermee rekening kunnen houden bij het bestellen van de catering.

Mevrouw **Van Soest** (PvdO) heeft aangegeven dat haar partij vanaf 19 december 2022 doorgaat onder de naam Partij voor de Ouderen (PvdO). Dit wordt tevens bij de mededelingen in de Statenvergadering gemeld.

45 Voor het onderdeel integriteit in het inwerkprogramma komt een integriteitstheater. De regisseur heeft voor de voorbereiding aan Statenleden gevraagd om mee te denken. De griffier en statenlid Zoon (PvdD) en de heer Dessing (FvD) hebben zich reeds aangemeld. Er is nog ruimte voor een Statenlid. De voorzitter roept de Statenleden op zich te melden bij de griffier als zij interesse hebben.

50 Het is momenteel koud in de Statenzaal. Dit is overmacht aangezien de verwarmingsketel afgelopen weekend is uitgevallen. Deze is weer opgestart, maar het duurt wel enige tijd voordat de zaal opgewarmd is. Mochten de Statenleden tijdens de Statenvergadering een pauze willen om op te warmen dan kan dit worden aangegeven.

55 De vraag wordt gesteld of Statenleden tijdens de beraadslagingen eventueel elders kunnen gaan zitten, want de temperatuur is op dit moment wel heel laag.

De **voorzitter** geeft aan dat het tijdens beraadslagingen geen probleem is als Statenleden tijdelijk de zaal verlaten, maar ze moeten wel bij de stemming aanwezig zijn.

2. Vaststelling agenda

60 Het presidium gaat akkoord met de agenda.

2.a Conceptverslag presidiumvergadering 7 november en 14 november 2022

De verslagen van 7 november 2022 en 14 november 2022 worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst met actiepunten en LTA

65 Het presidium neemt de lijst met actiepunten en LTA ter kennisname aan.

4. Terugblik vergadering 14 en 21 november 2022

70 Er zijn geen opmerking over de Statenvergaderingen van 14 november 2022 en 21 november 2022.

5.a Laatste voorbereidingen PS 19 december 2022

5.b Conceptagenda PS 19 december 2022

75 Aan de agenda zijn mondelinge vragen toegevoegd voor het Vragenuur van de ChristenUnie over het opheffen van bushaltes bij verzorgingstehuizen, van de PvdA over de jacht in Julianadorp en van de SP over de contractverlenging F1 GrandPrix Zandvoort. Statenlid Zoon (PvdD) heeft aangekondigd dat zijn fractie agendapunt 8.a wil onthameren. Bij onthamering wordt dit punt als agendapunt 12.a aan de agenda van de PS-vergadering toegevoegd.

80 Er is een Actualiteit ingediend door de fracties van ChristenUnie, CDA, GL en PvdD inzake het opkopen van stikstofruimte boeren door Schiphol. De eerder gestelde schriftelijke vragen van GL zijn voorlopig aangehouden. De vraag aan het presidium is of zij positief kan adviseren over deze Actualiteit. Bij positief advies is het voorstel om dit onderwerp bij de Statenvergadering niet in stemming te brengen.

85 Het presidium gaat akkoord met de Actualiteit opkopen stikstofruimte boeren door Schiphol. Dit onderwerp wordt tijdens de Statenvergadering niet in stemming gebracht.

90 Er zijn vijf moties vreemd ingediend

- ChristenUnie, CDA, SP en N-NH inzake ondersteuning “warme kamers”
- PvdD, DENK en SP inzake borgen dat 50% reductie kankerverwekkende PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten
- PvdD inzake Tata Steel
- 95 • CDA en ChristenUnie inzake drie miljoen voor verenigingslocaties
- CDA en ChristenUnie inzake ondersteuning verenigingslocaties

GL heeft een maidenspeech aangekondigd van Statenlid Bwefar.

100 De heer **Van der Maas** (VVD) geeft aan dat de VVD een motie vreemd zal indienen inzake Verdelingsmethodiek van asielzoekers en de heer **Leerink** (PvdA) kondigt een motie vreemd aan inzake fossiele brandstoffen.

De **voorzitter** concludeert dat er totaal zeven moties vreemd worden ingediend.

105 Het verzoek wordt gedaan om de Statenvergadering van 19 december 2022 rond 15.00 uur te schorsen in verband met de excuses voor het slavernijverleden die op dat moment zullen worden aangeboden door premier Rutte namens het Kabinet.

110 De **voorzitter** geeft aan hier rekening mee te houden tijdens de Statenvergadering.

5.c Lijst moties en memo presidium – afdoeningsvoorstellen moties

Het presidium neemt kennis van de lijst openstaande moties en afdoeningsvoorstellen.

115 **6. Vooruitblik vergadering 6 februari 2023**

Er worden geen opmerkingen gemaakt over de voorlopige agenda voor de Statenvergadering van 6 februari 2023.

7. Memo Statenvoordracht Actualisatie Geheimhoudingenlijst PS

120 Met de voorliggende Statenvoordracht en het ontwerpbesluit wordt de geheimhoudingenlijst PS opgeschoond en geactualiseerd. Het voorstel was om deze Statenvoordracht met ontwerpbesluit rechtstreeks als hamerstuk in te brengen in de Statenvergadering van 19 december 2022, maar statenlid Zoon heeft aangegeven dat hij dit onderwerp in de Statenvergadering wenst te bespreken.

125

Statenlid **Zoon** (PvdD) licht toe dat zijn fractie geen bezwaar heeft tegen geheimhouding van de stukken. Bij de tweede bullet wordt echter aangegeven dat geheimhouding in principe voor eeuwig geldt, tenzij besloten wordt de geheimhouding op te heffen. Dit gaat de fractie van PvdD te ver. Derhalve stelt statenlid Zoon voor om de termijn voor geheimhouding op vier jaar te stellen, zodat iedere statenperiode bewust gekozen kan worden voor geheimhouding. In de commissie is er geen discussie gevoerd. Het voorstel van de fractie van PvdD is om minimaal een amendement in te dienen, zodat de tweede bullet ongedaan kan worden gemaakt. De stukken waarvan de geheimhouding dit jaar afloopt, kunnen dan worden verlengd tot 2028 en vervolgens kan in de commissie worden besproken hoe om te gaan met geheimhouding.

135

De procedurele vraag wordt gesteld waarom dit onderwerp bij het presidium geagendeerd is en niet in de commissie.

140

De **voorzitter** geeft aan dat het een technische aanpassing betreft. De verantwoordelijkheid voor geheimhouding blijft wel te allen tijde bij PS.

Het presidium gaat akkoord met onthamering van het Memo Statenoverdracht Actualisatie Geheimhoudingenlijst PS. Dit punt wordt als agendapunt 12.a toegevoegd aan de agenda van de Statenvergadering.

145

8. Memo Evaluatie twee duo-commissieleden Statenperiode 2019–2023

Op 20 mei 2019 heeft het presidium besloten dat fracties in de huidige Statenperiode twee duo-commissies mogen inzetten en dat de financiële gevolgen hiervan zullen worden geëvalueerd alvorens te besluiten om deze wijziging in het reglement van orde op te nemen. De evaluatie heeft inmiddels plaatsgevonden en ligt nu voor. Geadviseerd wordt om de mogelijkheid van twee duo-commissies per fractie voort te zetten en op te nemen in het reglement van orde.

150

155

De opmerking wordt gemaakt dat er een kleine omissie in het memo staat. De SP heeft vier duo's gehad in plaats van twee die elkaar hebben opgevolgd.

De **voorzitter** geeft aan dat de opmerking wordt verwerkt. Dit onderwerp wordt meegenomen bij de Statenvoordracht wijziging reglement van orde voor PS en Statencommissie.

Het presidium gaat akkoord met het voorstel om de inzet van twee duo-commissies per fractie voort te zetten en op te nemen in het reglement van orde.

160

9. Memo Statenvoordracht Wijziging reglement van orde voor PS en Statencommissies

De technische actualisatie van het reglement van orde is inmiddels afgerond. Het voorstel is om de wijzigingen in het reglement in te laten gaan vanaf 29 maart 2023. Daarnaast zijn er

enkele technische wijzigingen naar aanleiding van de wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.

165

Het presidium stemt in met het voorstel om de voordracht ter inhoudelijke bespreking door te geleiden naar de commissie EFB en voor besluitvorming naar PS van 6 februari 2023.

10. Memo Budget beschikbaar stellen voor het aanbieden van individuele feedback aan Statenleden 2023–2027 via Statenlid.nu

170

De beroepsvereniging Statenlid.nu wil na de verkiezingen van 15 maart 2023 alle Statenleden een onlinetraining aanbieden via hun leerlijn. De vereniging vraagt aan alle provincies een financiële bijdrage hiervoor. Voor provincie Noord-Holland betekent dit een financiële bijdrage van 7.000 euro. De vraag aan het presidium is dit bedrag eenmalig bij te ramen in de PS-budgetten voor 2023.

175

Mevrouw **Van Geffen** (N-NH) vraagt hoe dit voorstel zich verhoudt tot het aanbod van andere bureaus. Wat is de reden dat de Provincie een training moet financieren die al elders ingekocht kan worden.

180

De **voorzitter** merkt op dat Statenlid.nu de opleidingen aanbiedt. Dit is een extra uitgave, die niet gekort wordt op de fractiebudgetten. Bijna alle provincies hebben hun medewerking toegezegd en het zou een vreemd signaal zijn als provincie Noord-Holland niet meedoet.

185

Mevrouw **Van Geffen** (N-NH) vindt het geen sterk argument dat bijna alle provincies meedoen. Zij informeert of het geïnvesteerde geld wordt terugbetaald als er weinig deelnemers zijn.

190

De **voorzitter** geeft aan dat er geen geld wordt terugbetaald. Dit product wordt ontwikkeld voor Statenleden en Statenleden beslissen zelf of ze gebruik wensen te maken van de mogelijkheden. Indien provincie Noord-Holland niet meedoet dienen er wel sterke argumenten te zijn die een afwijzing onderbouwen.

195

Het presidium stemt in met het voorstel om eenmalig een bedrag van 7.000 euro beschikbaar te stellen voor onlinetrainingen van Statenlid.nu.

11. Presentatie conclusies en aanbevelingen onderzoeksrapport instrument Burgerinitiatief in opdracht van presidium

200

In opdracht van het presidium is een onderzoek gedaan naar de werking van het instrument burgerinitiatief. Het onderzoeksrapport wordt kort toegelicht door de heer Hilten (onderzoeker van het BMC).

De volgende aanbevelingen ter verlaging van de drempel voor initiatiefnemers zijn:

205

1. Werk doelstellingen van de verschillende participatie instrumenten uit. Verscherp de onderlinge samenhang.
2. Herformuleer het doel tot het nemen van een besluit over een door een initiatiefnemer op de agenda van Provinciale Staten geplaatst onderwerp.
3. Stel capaciteit van de griffie beschikbaar voor de begeleiding van initiatiefnemers.

4. Verlaag het aantal benodigde handtekeningen naar 1.500.
5. Verlaag de minimumleeftijd naar 16 jaar.
210 6. Verwijder artikel 4, lid a. uit de verordening
7. Verbeter de website: vindbaar, leesbaar. Taalniveau B1. Benoem contactpersoon en contactgegevens.
8. Introduceer een digitaal platform voor het verzamelen en valideren van handtekeningen.
9. Beschrijf het proces.
215 10. Actualiseer de verordening.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt hoe aanbeveling 2 en 6 zich tot elkaar verhouden.

De heer **Hilten** geeft aan dat artikel 4, lid a is voortgekomen uit de vrees dat er onderwerpen op de agenda komen waar PS niet overgaat. De reden om dat artikel te hebben kan in het proces worden opgevangen door het voor de griffie mogelijk te maken vroegtijdig met
220 initiatiefnemers in gesprek te gaan. De griffie kan dit initiatief vervolgens voorleggen aan het presidium. Het is belangrijk om de initiatieven serieus te nemen. Dit is een zoektocht hoe recht wordt gedaan aan iedereen.

Mevrouw **Van Soest** (PvdO) merkt op dat uit de uitvoering van de verordening blijkt dat de opinie is dat veel hoog opgeleide witte mannen in een burgerberaad zitten. Zij informeert of
225 hier ook aanbevelingen voor zijn.

De **voorzitter** merkt op dat het niet gaat om een burgerberaad maar om een burgerinitiatief.

De heer **Hilten** wijst erop dat de meeste initiatieven inderdaad worden ingediend door hoog opgeleide witte mannen die bekend zijn met de politieke arena. Het huidige instrumentarium
230 is niet uitnodigend voor andere doelgroepen. De uitdaging is om burgers breder te betrekken en te wijzen op de mogelijkheid om mee te doen aan het burgerinitiatief.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt of het verbeteren van de website wel voldoende is om meer burgers te betrekken bij het burgerinitiatief.

235

De heer **Hilten** geeft aan dat de provincie hier proactief mee aan de slag moet, ook in samenwerking met gemeenten.

Het rapport komt online beschikbaar en wordt aan alle Statenleden gestuurd. In het presidium van 6 februari 2023 wordt dit punt geagendeerd met een advies van de griffier, waarna besloten wordt wat er gedaan wordt met de aanbevelingen uit het rapport.

240

12. T.K.N. Brief aan presidium met aanbevelingen en afronding werkzaamheden werkgroep burgerparticipaties PS 2019–2023

245 Het presidium neemt kennis van de brief met aanbevelingen en afronding werkzaamheden werkgroep burgerparticipaties PS 2019–2023.

13. T.K.N. Gespreksverslag Vereniging Oud–Statenleden met griffier en plv. griffier terugblik periode 2019–2023 en vooruitblik

250 Het presidium neemt kennis van het gespreksverslag Vereniging Oud–Statenleden met griffier en plv. griffier terugblik periode 2019–2023

14. Rondvraag

255 Statenlid **Zoon** (PvdD) merkt op dat zijn fractie op 28 september 2022 schriftelijke vragen heeft ingediend. Deze vragen zijn nog niet beantwoord. Op 22 september 2022 heeft de fractie een initiatiefvoorstel ingediend dat nog niet is behandeld door GS. Hij vraagt de voorzitter om GS hierop aan te spreken.

260 De **voorzitter** zegt toe dat hij GS hierop zal aanspreken.

Mevrouw **Van Soest** (PvdO) meldt dat zij tijdens de vergadering van EFB op 19 september 2022 geen vraag meer mocht stellen aan de inspreker omdat de vragen gesloten waren. Zij heeft daar veel reacties van burgers op ontvangen. Hieruit blijkt dat dit niet goed is overgekomen bij de burgers.

265 De **voorzitter** geeft aan dat op 21 december 2022 een vergadering van de agendacommissie wordt gehouden. Dit punt wordt door de griffier meegenomen in de agendacommissie.

270 Mevrouw **Strens** (D66) heeft enige tijd geleden een verzoek ingediend voor de mogelijkheid om het gebruik van leenauto's te declareren, indien hiervan gebruik moet worden gemaakt. Tot op heden heeft zij hier geen reactie op ontvangen.

275 Mevrouw **Bolt** (Statengriffier) geeft aan dat op dit verzoek reeds akkoord is gegeven. Zij zal dit nog nakijken.

De **voorzitter** vult aan dat in de organisatie een versoepeling is gecreëerd voor de ambtenaren voor onder andere het gebruik van leenauto's en OV-fietsen omdat er verschillende OV-lijnen zijn uitgevallen.

280 Mevrouw **Bolt** (Statengriffier) zegt toe dat er voor de volgende presidiumvergadering algemene richtlijnen worden opgesteld.

15. Sluiting

285 De **voorzitter** sluit de vergadering.

Lange Termijn Agenda

Datum	Actiepunten	Planning in presidium
20-05-19	- Het presidium besluit dat fracties de komende Statenperiode twee duo-commissieleden in mogen zetten. - De financiële gevolgen van dit besluit zullen worden geëvalueerd. - Het presidium besluit een aanpassing van het Reglement van orde op het aantal toegestane duocommissieleden (artikel 61, lid 4) op een later moment, samen met andere wijzigingen in het Reglement, door te zullen voeren.	19 december 2022
24-01-2020	Evaluatie van het instrument burgerinitiatief naar aanleiding van het burgerinitiatief "Stop de Boskap" - Uitvraag is gedaan bij de afdeling Statistiek en Onderzoek - Geadviseerd is om de opdracht extern uit te besteden. - Een aantal aanbieders is geadviseerd. Er is een memo ter informatie aan het presidium van 11 oktober 2021 voorgelegd.	Q3 2022 oplevering rapport
23-05-2022	Een extern onderzoeksbureau (BMC) is gestart met het onderzoek	
19-12-2022	Presentatie onderzoeksrapport over instrument burgerinitiatief	19-12-2022
	MEMO Vervolg conclusies en aanbevelingen o.b.v. rapport	06-02-2033
4 april 2022	Aanpassen Reglement van Orde PS en commissies Noord-Holland In het presidium van maandag 27 juni is een procesvoorstel over de verbeteringen in het RvO voorgelegd.	Q2 2022
19 december	Een voorstel voor wijziging en actualisering van het Reglement van Orde komt 19 december terug in het presidium en gaat via EFB voor besluitvorming naar Provinciale Staten	Q4 2022 / Q1 2023

Presidium 19 december 2022

2022 6 februari 2022	Voordracht voor de actualisatie van het RvO zit in de PS-vergadering van 6-2-2022	06-02-2022
Medio 2023	In behandeling nemen advies referendumcommissie over Referendumverordening NH2022 - Pas als na beslissing op bezwaar en eventueel vervolgtraject het huidige referendumtraject is afgerond ontstaat een logisch moment om te spreken over aanpassingen in de huidige referendumverordening.	2023
Q1 2023	Opzet afscheids- en installatievergadering Provinciale Staten	06-02-2023

Agenda PS-vergadering

Datum	6 februari 2023
Tijd	Aanvang 13:00 uur
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Live volgen of terugkijken kan via: https://noord-holland.stateninformatie.nl

- 1 **Opening en mededelingen.**
- 2 **Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
- 2.a **Afscheid voormalig Statenlid Forum voor Democratie.**
- 2.b **Beëdiging en installatie Statenlid Forum voor Democratie.**
- 2.c **Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).**
Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.
- 3.a **Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
- 3.b **Lijst geheimhouding PS.**
- 4 **Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 19 december 2022.**
- 5 **Vaststelling Strategische Statenagenda.**
- 6 **Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
- 7 **Voortgangslijst van moties.**
- 8 **Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.**

Indien de commissie of het presidium besluit dat het een hamerstuk is, dan wordt het punt bij de hamerstukken gevoegd.

8.a Benoeming Accountant.

Voordracht 01

8.b Onderzoeksrapport Randstedelijke Rekenkamer Fietsbeleid Noord-Holland.

Voordracht 02

9 Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissies Noord-Holland 2015.

Voordracht 03

10 Initiatiefvoorstel ChristenUnie "Stimulering Grijs- en regenwatersystemen".

Nummer 04

11 Vragenuur.

Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.

12 Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

13 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

14 Sluiting.

Spreektijdverdeling Statenvergadering van 6 februari 2023

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor uitloopvergadering van PS 6 februari a.s. te baseren op 4 uren vergaderen.

Voor de vergadering van 6 februari a.s. wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd PS
GroenLinks	18 min.
VVD	14 min.
D66	14 min.
PvdA	14 min.
JA21	12 min.
CDA	10 min.
FvD	6 min.
Partij voor de Dieren	10 min.
PVV	10 min.
SP	10 min.
ChristenUnie	10 min.
Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	5 min.
Namens Noord-Hollanders.	5 min.
Totaal PS	<i>152 min.</i>
GS	61 min.
Technische tijd	27 min.
Totaal	240 min.

PROCEDURELE TOETS OP DE ACTUALITEIT

Het Statenlid /de Statenleden:

PvdD - I. Kostic

heeft/hebben aangekondigd in de Statenvergadering van: 06-02-2023
een actualiteit te willen behandelen over...

Houdbaarheid vergunning Tata's Kooksgasfabriek 2

* Actualiteiten kunnen tot uiterlijk vrijdag voorafgaand aan de Statenvergadering om 12.00 uur schriftelijk worden ingediend bij de griffie.

statengriffie@noord-holland.nl.

Zie verder artikel 48 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015.

Toelichting van de griffie

Toetsingscriteria :

1 Is het onderwerp voldoende omschreven? ☒ Ja ☐ Nee

De actualiteit gaat over mogelijkheid tot sluiting KGF2 vanwege gezondheidsimpact via de vergunning

2 Zijn er al schriftelijke vragen over hetzelfde onderwerp ingediend? ☐ Ja ☒ Nee

3 Staat het binnenkort geagendeerd voor een commissievergadering? ☒ Ja ☐ Nee

De agenda commissie NLG 13-2-2023 bevat de zgn. VTH-brief (nazending na GS besluit 7 febr). Ontwikkelingen Tat Steel is een vast onderdeel.

4 Is het recentelijk behandeld in een commissievergadering? ☐ Ja ☒ Nee

GS laat juridisch onderzoek uitvoeren naar mogelijkheden tot sluiting KGF2, opleveringsdatum is niet bekend bij Cie.

5 Staat het onderwerp ook geagendeerd op de agenda van dezelfde Statenvergadering? ☐ Ja ☒ Nee

6 Valt het onderwerp onder de bevoegdheid van de provincie? ☒ Ja ☐ Nee
Zo ja, welke portefeuille:

Het betreft VTH-taken welke belegd zijn door de provincie bij de OD's.

7 Is de actualiteit voor dit onderwerp het meest geschikte instrument? ☐ Ja ☒ Nee
Zo nee, welk instrument wordt geadviseerd?

Bespreking in de commissie NLG van 13-02-2023 bij agendapunt informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven (2 maandelijks).

ACTUALITEIT*

Voor de Statenvergadering van 06-02-2023

Onderwerp : Houdbaarheid vergunning Tata's Kooksgasfabriek 2

Toelichting : **

Tata's Kooksgasfabriek 2 (KGF2) is een grote bron van vervuiling en kankerverwekkende stoffen. Een lekkende fabriek die decennia over datum is. Daar worden al jaren regels overtreden. Het programma Een Vandaag bracht op 31 januari 2023 aan het licht dat het vanaf de bouw van de KGF2 begin jaren 70, al niet goed is gegaan. De provincie leek te hebben geweten dat er sprake was van constructiefouten. Tata heeft decennialang maximaal kunnen vervuilen met de Kooksgasfabriek, met goedkeuring van de provincie. Ex-werknemers geven aan dat Tata nooit serieus geïnvesteerd heeft om de fabriek te verbeteren en veiligheidsmaatregelen te nemen en dat de provincie dat wist. Staalexperts vertellen dat de KGF2 rond de eeuwwisseling gesloten had moeten worden. Als de provincie niet ingrijpt, blijft de KGF2 tot minstens 2030 de gezondheid van bewoners schaden.

Reden van spoedeisendheid : **

De PvdD heeft de provincie eerder gevraagd om de vergunning van de Kooksgasfabriek 2 in te trekken. Nu blijkt dat de Kooksgasfabriek 2 al geruime tijd niet naar behoren functioneert en de omgeving aantast, is het tijd om in te grijpen voor de gezondheid van de omwonenden. De provincie is hen veel verschuldigd door niet eerder adequaat te handelen.

Indiener (naam/namen invullen)

Ines Kostic (Partij voor de Dieren)

* Actualiteiten kunnen tot uiterlijk vrijdag voorafgaand aan de Statenvergadering om 12.00 uur schriftelijk worden ingediend bij de griffie.

[\(statengriffie@noord-holland.nl\)](mailto:statengriffie@noord-holland.nl).

Zie verder artikel 48 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015.

** De in te vullen kaders zijn beperkt tot het blauwe vlak. Indien er meer tekst nodig is bij de toelichting en/of de reden van spoedeisendheid, kunt u dat in een word-document als bijlage toevoegen.

Aan
Presidium

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Bijlage: overzicht openstaande moties

Telefoonnummer 0235143001
statengriffie@noord-holland.nl

Betreft: lijst moties Presidium 6 februari 2023

Memo 26 januari 2023

Inleiding:

Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs.

In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel: in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M181-2022	10-10-2022	Motie Steun voor het recht op zelfbeschikking (PvdD, SP, GroenLinks, PvdA)	In januari is er een actualisatie van uit cie EFB bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie EFB van 23-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M172-2022	19-09-2022	Motie De Bonte Piet (PvdA, PvdD, GroenLinks, CDA, SP)	In januari is er een actualisatie van uit cie NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M153-2022	04-7-2022	Motie Aandacht voor bescherming dieren tegen extreem weer. (PvdD, GroenLinks, DENK, JA21)	In januari is er een actualisatie van uit cie NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

M68-2022	23-05-2022	Motie Betrek mensen met een mobiliteitsbeperking. (D66, PvdD, CU, GroenLinks, VVD)	In januari is er een actualisatie van uit cie NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M239-2021	13-12-2021	Motie cultuur: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid. (GroenLinks, PvdD, SP, CDA, D66, VVD, PvdA, ChristenUnie)	In januari is er een actualisatie van uit cie EFB bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie EFB van 23-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	In januari is er een actualisatie van uit cie NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 6 februari 2023.

Lijst openstaande moties voor PS van 6 februari 2023

De lijst wordt 4 keer per jaar door GS geactualiseerd voor PS van maart, juli, oktober en december 2023. Tussentijds worden op de website actualisaties vanuit de commissies en vanuit de GS-besluitenlijst bij de moties gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M277-2022	19-12-2022	Motie Behoud van een scheepsreparatiewerf in het Noordzeekanaalgebied. (VVD, CDA, ChristenUnie, JA21, PVV)	
M267-2022	19-12-2022	Motie Inzicht in effectieve instrumenten waterkwaliteit. (PvdD, PvdO)	
M256-2022	19-12-2022	Motie Reclameafspraken aanpassen aan provinciaal duurzaamheidsbeleid. (PvdA, GroenLinks)	
M254-2022	19-12-2022	Motie Ondersteuning verenigingslocaties. (CDA, ChristenUnie, PvdA)	
M252-2022	19-12-2022	Motie Borgen dat 50% reductie kankerverwekkende PAK's over het hele Tata-terrein onafhankelijk wordt gemeten. (PvdA, DENK, SP, PvdO)	
M251-2022	19-12-2022	Motie Ondersteuning "warme kamers" in Noord-Holland. (ChristenUnie, CDA, SP, N-NH.)	
M250-2022	19-12-2022	Motie Vlaggen op 10 december. (GroenLinks, D66, PvdD, PvdA, PvdO)	
M244-2022	21-11-2022	Motie Vrijkomende gronden na verplaatsing of beëindiging veehouderijen niet inzetten voor intensivering. (PvdD)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M243-2022	21-11-2022	Motie Uitwerken Aanvalsplan Landschapselementen. (PvdD)	
M241-2022	21-11-2022	Motie Stikstof "Gelijk Speelveld". Motie Behoud van een scheepsreparatiewerf in het Noordzeekanaalgebied (PvdA)	
M238-2022	21-11-2022	Motie Regionale Veenweidestrategie (RVS) zo snel mogelijk concreet! (GroenLinks, PvdA, D66, SP, PvdD, ChristenUnie)	
M233-2022	14-11-2022	Motie Wet Bibob toepassen bij recreatieparken. (SP)	
M230-2022	14-11-2022	Motie RES versnelling. (D66, GroenLinks, CDA, PvdA, ChristenUnie)	
M229-2022	14-11-2022	Motie 'GAAN voor GOUD' inzake provinciale invulling Nationaal Strategisch Plan.(GroenLinks, D66, PvdA, VVD)	
M221-2022	14-11-2022	Motie: Geen BTW op OV kaartjes. (50PLUS/PvdO, DENK, PvdD)	
M205-2022	14-11-2022	Motie Hernieuwde aandacht voor (meer) biologische landbouw. (PvdD, PvdA, DENK, D66)	
M203-2022	14-11-2022	Motie Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen. (PvdD, GroenLinks)	
M202-2022	14-11-2022	Motie Duurzaam doorhappen. (PvdD, DENK, GroenLinks)	In januari is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M201-2022	14-11-2022	Motie Maak opbrengsten klimaatbeleid zichtbaar. (PvdD, SP, D66, DENK, PvdA, GroenLinks)	
M200-2022	14-11-2022	Motie Klimaatbegroting. (PvdD, SP, GroenLinks, D66, PvdA)	
M192-2022	14-11-2022	Motie Een veiligere rijksweg N9. (CDA, VVD, JA21)	
M187-2022	14-11-2022	Motie Instandhouding en duurzaam herstel ARTIS- Aquarium. (VVD, D66, GroenLinks, DENK, 50PLUS/PvdO, SP)	
M182-2022	10-10-2022	Motie Deelname provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade. (VVD, GroenLinks, D66, PvdA, CDA, SP)	
M181-2022	10-10-2022	Motie Steun voor het recht op zelfbeschikking (PvdD, SP, GroenLinks, PvdA)	In januari is er een actualisatie van uit de EFB bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie EFB van 23-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M175-2022	19-09-2022	Motie Vluchtelingenopvang (GroenLinks, D66, DENK, PvdA, PvdD)	
M172-2022	19-09-2022	Motie De Bonte Piet (PvdA, PvdD, GroenLinks, CDA, SP)	In januari is er een actualisatie van uit de NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M170-2022	19-09-2022	Motie Haalbaarheid Planning Groen Staal (VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, PvdD, CDA, DENK, JA21)	
M154-2022	04-7-2022	Motie Provinciale ambities dierenwelzijn concreter maken. (PvdD, GroenLinks, PvdA, DENK, JA21)	
M153-2022	04-7-2022	Motie Aandacht voor bescherming dieren tegen extreem weer. (PvdD, GroenLinks, DENK, JA21)	In januari is er een actualisatie van uit de NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M152-2022	04-7-2022	Motie Noord-Holland roept klimaat-en biodiversiteitscrisis uit. (PvdD, GroenLinks, DENK)	
M151-2022	04-7-2022	Motie Erfcoaches voor toekomstbestendig landelijk gebied. (CDA)	
M147-2022	04-7-2022	Motie Recreatie voor mensen met een smalle portemonnee. (SP)	
M138-2022	04-7-2022	Motie Sociaal economische impactanalyse gebiedsprocessen. (CDA)	
M135-2022	04-7-2022	Motie Evenredige reductie Schiphol. (ChristenUnie)	
M133-2022	04-7-2022	Motie Organiseren expertmeeting retail-organisaties. (ChristenUnie)	
M132-2022	04-7-2022	Motie Lobby aanpassing Europese staatssteunregeling. (ChristenUnie)	In januari is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M130-2022	04-7-2022	Motie Fiks de Fixsteams. (PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK)	
M126-2022	04-7-2022	Motie Input boeren en tuinders bij Omgevingsverordening. (GroenLinks, PvdD, PvdA)	
M68-2022	23-05-2022	Motie Betrek mensen met een mobiliteitsbeperking. (D66, PvdD, CU, GroenLinks, VVD)	In januari is er een actualisatie van uit de NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M61-2022	23-05-2022	Motie Natte weilanden bij de Oeverlanden in NNN opnemen. (SP, D66, PvdD)	
M53-2022	23-05-2022	Motie Meerdere pilots verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB). (PvdD, SP)	
M43-2022	04-04-2022	Motie Afstand doen van schadelijke biobrandstoffen. (PvdD, SP, GroenLinks)	
M37-2022	07-03-2022	Motie Verkenning bouwteam, kostentafel en risicotafel als standaardprocedure bij grote infrastructurele projecten. (VVD, CDA, PvdA, D66, JA21)	
M23-2022	07-03-2022	Motie Zicht op verbetering leefomgeving. (D66, PvdA, GroenLinks, VVD)	
M10-2022	31-01-2022	Motie Zorgen om hyperscales. (GroenLinks, PvdA, JA21, ChristenUnie)	In januari is er een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M9-2022	31-01-2022	Motie Hyperscales. (VVD, D66, JA21, Liberaal NH)	In januari is er een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M7-2022	31-01-2022	Motie Innovatieve mogelijkheden ter beperking van overlast. (JA21, Liberaal N-H, 50PLUS/PvdO, VVD)	
M239-2021	13-12-2021	Motie cultuur: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid. (GroenLinks, PvdD, SP, CDA, D66, VVD, PvdA, ChristenUnie)	In januari is er een actualisatie van uit de EFB bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie EFB van 23-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M237-2021	13-12-2021	Motie Inspiratie her- en bijbestemming. (PvdD, SP, D66, GroenLinks, JA21, DENK)	
M216-2021	08-11-2021	Motie Bij de begroting jongerenperspectief op bereikbaarheid. (PvdA, CDA, SP, PvdD, DENK)	
M214-2021	08-11-2021	Motie Broedplaats Blakende Bollen. (GroenLinks, PvdD, SP, D66, CDA)	
M187-2021	08-11-2021	Motie toekomstperspectief sport Noord-Holland. (CDA, SP, ChristenUnie, JA21)	
M173-2021	11-10-2021	Motie Inclusievere communicatie over deelmobiliteit. (DENK)	
M167-2021	13-09-2021	Motie Verdere uitrol infrastructuur van gerecycled plastic bij positieve pilotresultaten. (VVD, D66, PvdA)	
M127-2021	05-07-2021	Motie Windturbines en gemeentegrenzen. (VVD, D66, PVDA, DENK, SP, JA21)	
M124-2021	05-07-2021	Motie Uitdaagrecht bij RES. (D66, GL)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M112-2021	05-07-2021	Motie monitoring gezondheids – en veiligheidseffecten. (DENK, CDA)	
M108-2021	05-07-2021	Motie gesprekken tussen buurgemeenten. (DENK, PvdD)	
M106-2021	05-07-2021	Motie RES: Bescherm natuur en cultuurhistorie in het IJmeer. (PvdD, PVDA, GL, D66, DENK)	
M104-2021	05-07-2021	Motie RES: Meer initiërende rol provincie. (PvdD, PVDA, DENK)	
M96-2021	05-07-2021	Motie Wensen en opvattingen Verstedelijkingsstrategie MRA : leefomgeving en leefbaarheid. (PvdD, CU, PVDA, SP, 50PLUS/PvdO, DENK, D66, GL)	
M24-2021	08-03-2021	Motie Betrek buurgemeenten óók bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines. (DENK, JA21)	
M4-2021	01-02-2021	Behoud loketfunctie o.a. op stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum. (PvdA, SP, DENK, VVD, ChristenUnie, JA21, PVV)	
M187-2020	16-11-2020	Optimaal onderhouden snelfietsroutes (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA, PvdD)	
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden . (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	
M148-2020	22-10-2020	Heroverweging Zijpe –en Hazepolder. (PvdA, D66, ChristenUnie, GroenLinks)	
M135-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESSen over burgerparticipatie. (D66, PvdA, VVD)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M127-2020	5-10-2020	Onderzoek Zon-op-dak (RES 1.0). (CDA, PvdD, ChristenUnie)	
M125-2020	05-10-2020	Koppel biodiversiteit aan de energietransitie. (PvdD)	
M116-2020	05-10-2020	Leidraad Weidevogels. (GroenLinks, PvdD)	
M115-2020	05-10-2020	Weidevogels Zijpe. (GroenLinks, PvdA)	
M75-2020	14-09-2020	Pont Ilpendam-Landsmeer. (ChristenUnie, PvdD, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, SP)	In januari is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur. (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op. (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	In januari is er een actualisatie van uit de NLG bij de motie gepubliceerd. Voorstel Presidium: Commissie NLG van 16-01-2023 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Agenda PS-vergadering –CONCEPT–

Datum	6 maart 2023
Tijd	Aanvang 13:00 uur
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Live volgen of terugkijken kan via: https://noord-holland.stateninformatie.nl

- 1 **Opening en mededelingen.**
- 2 **Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
- 2.a **Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).**
Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.
- 3.a **Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
- 3.b **Lijst geheimhouding PS.**
- 4 **Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 6 februari 2023.**
- 5 **Vaststelling Strategische Statenagenda.**
- 6 **Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
- 7 **Voortgangslijst van moties.**
- 8 **Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.**
Indien de commissie of het presidium besluit dat het een hamerstuk is, dan wordt het punt bij de hamerstukken gevoegd.
- 8.a **Presidium: Besluit tot instelling van de Onderzoekscommissie geloofsbrieven.**
- 9 **M&B: Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (IMPI) 2023–2030.**

- 10 **NLG: Rapport Randstedelijke rekenkamer Landbouw en voedsel transitie.**

- 11 **EFB: Termijnagenda MRA.**

- 12 **NLG: Gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds.**

- 13 **NLG: Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 OD NHN.**

- 14 **EFB: 1e begrotingswijziging.**

- 15 **EFB: Wensen en bedenkingen vaststelling subsidieverantwoording fractiebijdragen 2021–2022.**

- 16 **EFB: Alliander, afsprakenkader januari 2023.**

- 17 **EFB: Verhogen krediet strategische grondaankopen.**

- 18 **NLG: Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren".**

- 19 **Vragenuur.**
 Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.

- 20 **Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**

- 21 **Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.**

- 22 **Sluiting.**

Evaluatie burgerinitiatief

Aanbevelingen hoe het burgerinitiatief in de provincie Noord-Holland te verbeteren

Evaluatie burgerinitiatief

Aanbevelingen hoe het burgerinitiatief in de provincie Noord-Holland te verbeteren

Rapport
Provincie Noord-Holland
Statengriffie in opdracht van het presidium

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
H1 Aanleiding & doelstelling	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doelstelling	6
H2 Onderzoeksmethode	8
H3 De wetenschap zegt: “Neem participatie (heel) serieus”	11
3.1 Participatie om burgers te laten meedoen aan het politieke proces	11
3.2 Het belang van politieke participatie is in deze tijd hoog	11
3.3 De wijze waarop bestuur en beleidsmakers participatie benaderen is sterk bepalend.	13
3.4 Het burgerinitiatief is een zwaar participatie instrument	14
3.5 Samenvatting	15
H4 Ervaringen met het instrument door anderen	16
4.1 Ervaringen met het instrument in Europa en bij het Rijk	16
4.2 Ervaringen bij andere provincies en gemeenten	19
H5 Bevindingen	23
5.1 Twee nieuwe wetten maken participatie verplicht.	23
5.2 Het burgerinitiatief als instrument voor participatie	23
5.3 Communicatie over het burgerinitiatief	27
5.4 Werking van het proces	28
H6 Conclusies en aanbevelingen	36
6.1 Participatie: uitgangspunten, doelen, instrumenten en aanpakken	36
6.2 Het burgerinitiatief als instrument van burgerparticipatie	36
6.3 Communicatie over participatie en het burgerinitiatief	39
6.4 Het proces	40
Bijlage 1 Documenten en literatuur	46
Bijlage 2 Lijst van geïnterviewde personen	48
Bijlage 3 Uitgebreide opbrengsten provincies en gemeenten	49
Colofon	58

Samenvatting

Aanleiding, opdracht en methodiek

BMC is door de provincie gevraagd om het instrument burgerinitiatief te evalueren. Directe aanleiding voor deze evaluatie van het instrument burgerinitiatief is de behandeling van het meest recente burgerinitiatief uit 2019. Doel van de opdracht was mogelijke verbeteringen voor het instrument burgerinitiatief Noord-Holland te identificeren, waarbij specifiek aandacht is voor:

- hoe kan de provincie verduidelijken wat het instrument is;
- welke communicatie is er naar indieners;
 - wordt voldoende duidelijk uitgelegd dat het instrument bestaat
 - wat men kan verwachten
 - zijn de voorwaarden helder
 - wordt het initiatief op het juiste moment in het proces getoetst
- hoe gebruiken andere overheden het instrument;
- zijn de voorwaarden vooraf voldoende eenduidig;
- hoe kan door wijzigingen in de verordeningen beter tegemoet worden gekomen aan de verwachting van initiatiefnemers.

Om het functioneren van het instrument burgerinitiatief te kunnen evalueren hebben we ook de context waarin het instrument opereert moeten beoordelen. Daarom hebben we in de breedte geïnventariseerd hoe participatie (in de provincie) werkt, waarna we hebben ingezoomd op de positionering van het instrument en de specifieke werking ervan.

Onze onderzoeksmethode bestond uit een verkenning van hoe de wetenschap tegen het onderwerp participatie aankijkt en hebben we de twee burgerinitiatieven beoordeeld op basis van documentstudie en interviews. Tevens hebben we door middel van een korte poll geïnventariseerd hoe bekend inwoners zijn met het participatie-instrumentarium van de provincie.

De wetenschap zegt: participatie moet je (heel) serieus nemen

Een breed scala aan onderzoeken laat zien dat democratie beperken tot eens in de vier jaar naar de stembus te weinig is. De leefwereld van inwoners sluit steeds minder goed aan op de systeemwereld van de overheid, hetgeen leidt tot afnemen van vertrouwen. Het 'mandaat' dat de overheid van inwoners heeft gekregen staat daarmee steeds meer ter discussie. Overheden hebben veel ruimte om inwoners te betrekken bij opgaven in het openbaar bestuur / het politieke proces. Dat *niet* doen, leidt tot het groeiende risico van antieoverheidsextremisme. Er is een groeiende groep maatschappelijke partners die actief de samenwerking met de overheid zoeken. Het blijkt voor veel van deze partijen lastig om met de overheid samen te werken, waarbij de behoudende houding van de overheid om wijzigingen in haar benadering van de samenleving te veranderen als één van de centrale oorzaken wordt genoemd. Bestuurders en beleidsmakers moeten zich beseffen dat de wijze waarop zij met participatie omgaan bepalend is.

Het instrument burgerinitiatief is de 'voorkeur' van de Provinciale Staten omdat het inwoners in staat stelt inbreuk te doen op het recht van Provinciale staten om zelf haar agenda te bepalen. Daarmee is het een uniek, relatief 'zwaar' instrument voor participatie.

Ervaringen in Europa en bij het Rijk

Het Rathenau Instituut komt naar aanleiding van haar onderzoek naar het functioneren van het instrument burgerinitiatief **op Europees en Rijksniveau** tot de volgende vijf aanbevelingen:

1. De informatieverschaffing over het instrument burgerinitiatief kan beter.
2. De ambtelijke ondersteuning kan verbeterd worden.
3. Bepaal wat je wilt bereiken met participatie en wat je bereid bent daarvoor te doen.
4. Denk van buiten naar binnen.
5. Zoek de samenwerking [met inwoners in de verdere vormgeving van participatie] op.

Tevens hebben we geïnventariseerd hoe het instrument burgerinitiatief bij de **andere provincies** en bij **de grootste tien gemeenten van Nederland** functioneert. Op basis van deze inventarisatie komen wij tot de volgende vijf lessen:

1. Overall is het gebruik van het instrument beperkt.
2. Sommige partijen hebben het instrument hernoemd tot 'agenderingsrecht'.
3. Het benodigd aantal handtekeningen en de leeftijdsgrens zijn in Noord-Holland erg hoog.
4. De bepaling of Provinciale Staten bevoegd zijn op een onderwerp is het grootste vraagstuk.

Bevindingen

Op basis van ons onderzoek komen wij tot de volgende bevindingen:

Bevindingen met betrekking tot **participatie in zijn algemeenheid**

- Twee nieuwe wetten maken participatie verplicht. De omgevingswet vervangt een groot aantal wetten in het fysiek domein. De Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau raakt al het overheidsbeleid.
- De provincie vindt participatie belangrijk en heeft hiertoe een tiental uitgangspunten geformuleerd. Het bewustzijn over deze uitgangspunten is laag.
- De bekendheid van het participatie-instrumentarium is bij inwoners relatief laag. Slechts 20% van de inwoners is bekend met het instrument burgerinitiatief.

Bevindingen met betrekking tot **de opzet van het instrument burgerinitiatief**

- Het huidige doel van het instrument burgerinitiatief om een onderwerp op de agenda van provinciale staten te zetten is niet duidelijk bij alle betrokkenen en wordt tevens ter discussie gesteld. Diverse politici geven aan dat het beter zou zijn als provinciale staten altijd een besluit neemt.
- De positionering van het instrument ten opzichte van andere participatie instrumenten is niet duidelijk.

- Het instrument wordt nu ingezet als 'noodrem' (door ergens tegen te zijn). Dit wordt als 'jammer' ervaren; Statenleden geven aan graag initiatieven te ontvangen die ergens 'voor' zijn.

Bevindingen met betrekking tot **communicatie** over het instrument

- De kwaliteit en vindbaarheid van informatie op de website is niet afgestemd op de gemiddelde inwoner.
- Het is niet duidelijk hoe initiatiefnemers contact kunnen opnemen met de provincie.

Bevindingen met betrekking tot **de procesgang** rond het burgerinitiatief

- In de verordening zijn slechts enkele delen van het proces beschreven
- In de praktijk is er geen standaard procedure voor de procesgang. Er is geen instructie beschikbaar.
- Pas nadat initiatiefnemers zich bij de griffie melden, wordt een voorgesprek mogelijk. Dit is slechts bij één initiatief gebeurd.
- Het op papier verzamelen van handtekeningen is verouderd en niet goed werkbaar voor initiatiefnemers.
- De ontvangst van het initiatief door de Commissaris van de Koning wordt als zeer positief ervaren
- Het onderzoek van de handtekeningen is voor de griffie tijdrovend en gebeurt onder grote tijdsdruk.
- Het onderzoek naar de bevoegdheid Provinciale Staten met betrekking tot het initiatief blijkt zeer lastig. Centrale vragen zijn of men bij de provincie bij de juiste overheid is en als dat zo is of Provinciale staten dan bevoegd is op het onderwerp.
- Provinciale staten bleek voor beide geëvalueerde burgerinitiatieven niet bevoegd.
- Provinciale Staten hecht veel belang aan het instrument burgerinitiatief. Statenleden zijn van mening dat het belang van elk initiatief groot genoeg is dat het feit dat het initiatief succesvol is ingediend, voldoende basis geeft om het initiatief in Provinciale Staten te bespreken.
- De uitwerking van het initiatief tot een voorstel door de griffie leidt tot verwarring
- De gesprekken met politici en bestuurders door initiatiefnemers wordt niet gecoördineerd en wordt als warrig ervaren.
- In Provinciale Staten wordt politiek bedreven. Initiatiefnemers treden tot deze arena toe.
- In de afsluiting van het proces wordt geen evaluatie uitgevoerd.
- De benodigde tijdsinvestering is hoog voor alle betrokkenen.

Aanbevelingen

Op basis van deze bevindingen, komen wij tot tien aanbevelingen.

Met betrekking tot **participatie in het algemeen** komen wij tot de volgende aanbeveling:

Aanbeveling 1 - Werk de doelstellingen uit van de verschillende participatie instrumenten en verscherp de onderlinge samenhang.

Met betrekking tot de **positionering van het instrument burgerinitiatief** komen wij tot de volgende aanbevelingen:

Aanbeveling 2 - Herformuleer het doel van het burgerinitiatief als "het nemen van een besluit over een door een initiatiefnemer op de agenda van Provinciale Staten geplaatst onderwerp".

Aanbeveling 3 - Stel capaciteit van de griffie beschikbaar voor de begeleiding van initiatiefnemers.

Aanbeveling 4 - Verlaag het aantal benodigde handtekeningen naar 1.500.

Aanbeveling 5 - Verlaag de minimumleeftijd om een burgerinitiatief te mogen ondertekenen naar 16 jaar.

Aanbeveling 6 - Verwijder artikel 4, lid a. uit de verordening.

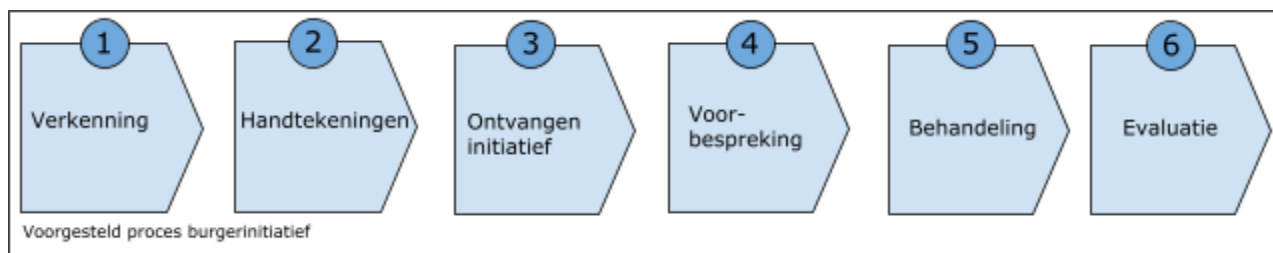
Met betrekking tot de **communicatie over participatie in het algemeen en het burgerinitiatief in het bijzonder** komen wij tot de volgende aanbevelingen:

Aanbeveling 7 - Verbeter de informatie over participatie en burgerinitiatief op de website van de Provincie Noord Holland: maak de informatie vindbaar, leesbaar én benoem contactpersonen en contactgegevens.

Met betrekking tot het **proces van het burgerinitiatief** komen wij tot de volgende aanbevelingen:

Aanbeveling 8 - Introduceer een digitaal platform voor het verzamelen en valideren van handtekeningen.

Aanbeveling 9 - Beschrijf het proces van indiening en behandeling van een burgerinitiatief aan de hand van de volgende stappen:

In paragraaf 5.4 worden deze processtappen op hoofdlijnen beschreven.

Aanbeveling 10 - Actualiseer de verordening

H1 | Aanleiding & doelstelling

1.1 Aanleiding

Provinciale Staten van Noord-Holland kennen verschillende instrumenten waarmee inwoners hun stem kunnen laten horen. Een van deze instrumenten is het burgerinitiatief.

Bron: website provincie Noord-Holland

Met een burgerinitiatief kunnen inwoners een onderwerp of een voorstel op de agenda zetten van Provinciale Staten. Provinciale Staten hebben hiervoor in 2002 de 'verordening burgerinitiatief Noord-Holland' vastgesteld. Sinds de invoering van het instrument zijn er drie burgerinitiatieven in behandeling genomen door Provinciale Staten, te weten:

- 2009 Stop de veefabrieken in Noord-Holland
- 2016 Stop de hobbyjacht Noord-Holland
- 2019 Stop de boskap in de Schoorlse en Noord-Kennemerduinen

BMC is door de provincie gevraagd om het instrument burgerinitiatief te evalueren. Directe aanleiding voor deze evaluatie van het instrument burgerinitiatief is de behandeling van het meest recente burgerinitiatief uit 2019. Het presidium heeft aandachts- en vraagpunten benoemd die aan de orde dienen te komen in de evaluatie, zijnde communicatie, voorwaarden en verordening, beraadslagingen en inhoudelijke informatievoorziening. Het presidium heeft besloten het evaluatieonderzoek extern uit te laten voeren en deze te laten starten in 2022.

1.2 Doelstelling

Basis voor het onderzoek is het door de Statengriffie opgestelde, en met het presidium afgestemde 'Voorlopige opzet - Evaluatie en onderzoek naar instrument Burgerinitiatief bij de

Provincie Noord-Holland'. In deze voorlopige opzet is de doelstelling van de evaluatie en het onderzoek als volgt omschreven:

Mogelijke verbeteringen voor het instrument burgerinitiatief in Noord-Holland kunnen zijn:

- Hoe kan de provincie verduidelijken richting inwoners wat het instrument is?
- Welke communicatie is er naar (mogelijke) indieners van een burgerinitiatief?
- Hoe gebruiken andere lokale overheden (provincies/gemeenten) dit instrument en wat kan Noord-Holland hiervan leren?

Daarbij zijn er drie onderdelen benoemd die aan bod dienen te komen, te weten:

1. De Noord-Hollandse verordening op het burgerinitiatief:
 - Zijn de voorwaarden voor een burgerinitiatief voldoende eenduidig en vooraf kenbaar of zijn er zaken die wellicht te laat in het proces duidelijk worden? Denk daarbij in het bijzonder aan de bevoegdheden van de Provinciale Staten, de geldigheid van handtekeningen en de rechten van indieners in het proces na indiening.
 - Kan er door een wijziging van de verordening beter tegemoetgekomen worden aan de verwachtingen van betrokkenen bij het burgerinitiatief?
2. Informatie op (onder andere) de website van de provincie Noord-Holland over het instrument:
 - Wordt voldoende duidelijk uitgelegd dat het instrument burgerinitiatief bestaat en wat men vervolgens mag verwachten van de provincie Noord-Holland?
 - Is de communicatie over de voorwaarden voor indiening van het burgerinitiatief helder en wordt het initiatief op het juiste moment in het proces getoetst aan deze voorwaarden?
 - Hoe verloopt de communicatie over (rand)voorwaarden naar (mogelijke) indieners van een burgerinitiatief?
3. Hoe werken andere overheden (provincies en gemeenten) met het instrument en welke lessen kunnen geleerd en mogelijk in Noord-Holland toegepast worden?

Na onderzoek en overleg met de opdrachtgever hebben wij deze voorlopige doelstellingen als definitieve doelstelling voor het onderzoek overgenomen.

H2 | Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek hebben we gebruik gemaakt van verschillende drie onderzoeksmethoden:

Ten eerste is een uitgebreide **documentenstudie** gehouden, waarbij we gekeken hebben naar hoe de wetenschap tegen het burgerinitiatief aankijkt, zijn de aangeleverde dossiers van de drie burgerinitiatieven en de provinciale beleidsdocumenten met betrekking tot het instrument burgerinitiatief onderzocht. De uitgebreide lijst met documenten die voor dit onderzoek gebruikt zijn, is als bijlage 1 opgenomen.

Voor verdieping en nadere duiding hebben **interviews** plaatsgevonden met:

- de indieners van twee burgerinitiatieven;
- verschillende Statenleden als vertegenwoordiging uit Provinciale Staten;
- een vertegenwoordiging van de Statengriffie;
- de commissaris van de koning als voorzitter van Provinciale Staten;
- ambtelijk betrokkenen bij de twee laatste ingediende burgerinitiatieven;
- Gedeputeerde die betrokken was bij initiatief 'Stop de boskap';
- participatiespecialist van de provincie Noord-Holland.

De lijst van geïnterviewde personen is te vinden in bijlage 2.

De interviews hadden een open karakter, waarbij een gespreksleidraad met enkele onderwerpen gebruikt werd om vast te stellen of alle onderwerpen besproken waren. Geïnterviewden hebben een beknopt gespreksverslag van ons ontvangen, welke zij hebben beoordeeld op feitelijk correctheid.

Onder de inwoners van Noord-Holland is via de socialmediakanalen van de provincie een **poll (mini enquête)** uitgezet met de vraag in hoeverre zij bekend zijn met de mogelijkheden van inspraak bij Provinciale Staten, en dan met name gericht op het instrument burgerinitiatief.

Gedurende het onderzoek hebben alle onderzoekers informatie en inzichten verwerkt in een groeiend werkdocument. Nadat alle informatie ontvangen, bestudeerd en verwerkt was in dit document, hebben de onderzoekers met elkaar de inhoudelijkheid meermaals besproken, waarna dit rapport is uitgewerkt.

Onderzoeksvragen

Ten behoeve van het onderzoek hebben we de volgende hulpvragen gebruikt:

Bekendheid	1. Zijn de inwoners van Noord-Holland bekend met het instrument burgerinitiatief? 2. Is voor de inwoners duidelijk wat het instrument inhoudt? 3. Hoe wordt over het instrument gecommuniceerd? 4. Is de communicatie over de voorwaarden voor indiening van het burgerinitiatief helder?
Vorbereiding	1. Op welke wijze zijn de drie burgerinitiatieven gestart? 2. Wat waren de verwachtingen van de indieners van het burgerinitiatief? 3. In hoeverre waren Provinciale Staten en/of de Statengriffie bij de voorbereiding van het burgerinitiatief betrokken? 4. Waren de voorwaarden voor een burgerinitiatief voldoende eenduidig en vooraf kenbaar? Te denken valt aan de bevoegdheden van Provinciale Staten, de geldigheid van handtekeningen en de rechten van indieners in het proces na indiening.
Indiening	1. Hoe verloopt de communicatie naar de indieners van het burgerinitiatief? 2. Is voor de indieners helder hoe zij het initiatief kunnen indienen?
Behandeling	1. Hoe gaan Provinciale Staten om met een burgerinitiatief? 2. Wordt het initiatief op het juiste moment in het proces getoetst aan de voorwaarden? 3. Is bij de indieners duidelijk hoe de behandeling van het voorstel plaatsvindt? 4. Hoe verloopt de communicatie naar de indieners van het burgerinitiatief?
Uitvoering	1. Hoe vindt de uitvoering plaats? 2. Hoe verloopt de communicatie naar de indieners van het burgerinitiatief?

Resultaten en vernieuwing	<i>Evaluatie:</i> 1. Zijn er vanuit de onderzoeksvragen verbeterpunten en aanbevelingen te formuleren? <i>Onderzoek:</i> 2. Hoe werken andere overheden (provincies, gemeenten, landelijke overheid) met het instrument burgerinitiatief? 3. Welke lessen kunnen van de andere overheden geleerd worden en mogelijk in Noord-Holland toegepast worden? 4. Wat is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de inzet van het instrument burgerinitiatief? 5. Waar liggen in de komende periode concrete kansen voor vernieuwing en verbetering van dit instrument of eventuele nieuwe instrumenten?
---------------------------	--

H3 | De wetenschap zegt: “Neem participatie (heel) serieus”

Om het functioneren van het instrument burgerinitiatief te kunnen evalueren en aanbevelingen ten behoeve van de verbetering ervan te kunnen doen, is het van belang beter te begrijpen wat het instrument burgerinitiatief inhoudt en wat er mee beoogd is. Om dat te kunnen beoordelen, is het van belang de context te verbreden tot participatie als fenomeen.

In onderstaande paragrafen geven we eerst een beknopt overzicht van wat de wetenschap over participatie schrijft. We beschrijven hoe de wetenschap participatie definieert, hoe zij het belang ervan beoordeelt en hoe zij ziet hoe overheden hier zelf beleid op kunnen maken. Daarna gaan we in op het instrument burgerinitiatief; wat is de positie van het instrument in het totaal van participatie instrumenten, wat zijn ervaringen van andere overheden met het instrument en wat zijn de lessen die hieruit te leren zijn.

3.1 Participatie om burgers te laten meedoen aan het politieke proces

Het woord ‘participatie’ betekent *actieve deelname*. Het is afgeleid van de Latijnse woorden *pars* (deel) en *cipere* (nemen). Het woord participatie heeft een sterk maatschappelijke, vaak politieke connotatie. Participatie is een zeer breed begrip. Er bestaan vele vormen van participatie. Bijvoorbeeld: maatschappelijke participatie, economische participatie, arbeidsparticipatie, politieke participatie, sociaal-culturele participatie, participatie in de aandelenkapitaal en nog meer, elk met een eigen, specifieke betekenis¹.

In de context van dit onderzoek gaat participatie over het laten deelnemen van burgers aan het politieke proces. Kortweg kunnen we dit ‘politieke participatie’ noemen.

3.2 Het belang van politieke participatie is in deze tijd hoog

Het huis van Thorbecke is 180 jaar geleden ontwikkeld en is sindsdien bepalend in de werking van onze democratie. Sinds dat moment, 1848, zijn zowel de bevolking als bedrijven echter veel mondiger geworden. De maatschappelijke opgaven waar de overheid, ook de provincie, voor staat zijn in aantal en complexiteit toegenomen. Maatschappelijke thema’s zijn niet langer alleen van de overheid; maatschappelijke partners, bewoners en ondernemers hebben vaak zelf een sterke en goed onderbouwde mening, nemen zelf initiatief en willen daarin door de overheid serieus worden genomen. Door de complexe werking van de publieke sector en de zoektocht van overheden naar hoe om te gaan met deze maatschappelijke ontwikkelingen, is het vertrouwen in de overheid afgenomen. Het betrekken van alle stakeholders bij het politieke debat is onmisbaar geworden.

In haar rapport ‘Vertrouwen op democratie’², beschrijft de Raad voor het Openbaar Bestuur het belang van participatie als volgt:

¹ Wikipedia; <https://nl.wikipedia.org/wiki/Participatie>

² “Vertrouwen op Democratie”, Raad voor Openbaar Bestuur, 2010 (pag 7 - 20)

“Een aanzienlijk deel van de bevolking heeft weinig vertrouwen in de mensen die hen vertegenwoordigen in het parlement en bestuur. Anders gezegd: de mensen die namens ons de besluiten nemen, kunnen rekenen op een beperkt draagvlak onder de mensen die zij representeren. Daarmee staan ook altijd de besluiten ter discussie die zij hebben genomen. Het wantrouwen in de mensen en partijen straalt af op de wetten die zij aannemen. Dit is een gevaarlijke ontwikkeling: het vermeende disfunctioneren van partijen en politici kan aldus de andere instituties meeslepen in een vrije val. [...]

Het ontstaan van deze legitimiteitscrisis laat zich verklaren door de kloof. [...] De kloof tussen enerzijds de gehorizontaliseerde publieke ruimte waarin mensen, maatschappelijke organisaties, bedrijven maar ook politiek en bestuur in netwerken op voet van gelijkwaardigheid met elkaar omgaan. En anderzijds de verticaal georganiseerde instituties van politiek en bestuur, die hoewel onderdeel van de horizontaliteit, in werkwijze nog uitgaan van een verticale fictie en daarom nog geen effectieve verbinding hebben gevonden met de nieuwe werkelijkheid. [...]

Verticaal georganiseerd bestuur en finale besluitvorming op basis van een democratisch mandaat is onmisbaar en zal dat blijven. Het is belangrijk dat instituties besluiten nemen, knopen doorhakken, toezicht houden en sancties uitdelen. Maar zij moeten dat doen in voortdurende verbinding met de publieke ruimte. Wanneer zij dat nalaten tast dat de legitimiteit van hun besluiten aan.”

De consequenties van het niet-betrekken van inwoners bij politieke keuzes dringt zich steeds meer op. Sinds enige jaren waarschuwen de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) voor de opkomst van “antioverheidsextremisme”. Antioverheidsextremisme betekent zoveel als (de bereidheid tot) buitenwettelijke handelingen die voortvloeien uit een gedachtegoed waarin het afwijzen van de overheid, het overheidsbeleid en/of democratische procedures centraal staat³ en ⁴. Concreet wordt de opkomst van dit fenomeen genoemd in de context van onder meer grote beleidsonderwerpen zoals als de covid-maatregelen, de bouw van windmolens en de aanpak van de stikstofproblematiek.

“In de jaarverslagen van de AIVD wordt antioverheidsextremisme dan ook genoemd als één van de nationale dreigingen. [...]. In zijn analyse van de coronaprotesten spreekt de NCTV van een brede ‘bovenlaag’ bestaande uit diverse personen die zich vanuit verschillende motivaties tegen de overheid en haar beleid verzetten. Zo gaat het om personen wier broodwinning geraakt wordt door overheidsbeleid, burgers die bepaald overheidsbeleid betwisten en mensen die zich in het algemeen verzetten tegen wat zij als ‘de elite’ beschouwen. Het al langer sluimerende ongenoegen van deze ‘bovenlaag’ is tijdens de coronapandemie verbreed, verhard en meer aan de oppervlakte gekomen, zowel in offline als online contexten’, aldus de Rijksuniversiteit van Groningen⁵.

³ “Jaarverslag 2019”, “Jaarverslag 2020”, “Jaarverslag 2021”, AIVD, 2019, 2020, 2021

⁴ Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, NCTV <https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn>

⁵ “Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland”, Nanninga, de Jonge en Valk, Rijksuniversiteit Groningen, 2022

De Raad voor het Openbaar Bestuur meent in het hiervoor genoemde rapport “dat mensen aanzienlijk meer invloed moeten krijgen op beleid en besluitvorming. Het is in een democratie niet voldoende dat zij eens in de vier jaar op een politieke partij kunnen stemmen. De representatieve democratie behoeft aanvulling met elementen van participatieve en/of directe democratie.”

De heer Gert Jan Geling, lector Integrale Veiligheidskunde aan de Haagse Hogeschool, schrijft in een recent opiniërend artikel in het Trouw: “Wanneer burgers het gevoel krijgen dat zaken aan hen worden opgelegd zonder dat zij hierover zeggenschap hebben, ervaren zij het handelen van de overheid als ondemocratisch. Het verzet kan vervolgens ook ondemocratische vormen aannemen. De reactie van de overheid moet daarom niet zozeer gericht te zijn op de repressieve aanpak van anti-overheidsextremisme, maar op preventie, die grondoorzaken en voedingsbodems van dit anti-overheidssentiment wegneemt. Oftewel een reflectie op het eigen handelen van de politiek en overheid: hoe zij [...] steeds verder op afstand van de burger zijn komen te staan, en soms de belangen van burgers met hun handelen zelfs schaden.”

Er is ook een grote groep partijen in Nederland die graag actief betrokken willen worden bij de opgaven die nu tot het domein van het openbaar bestuur behoren. Goede voorbeelden hiervan zijn partijen uit de sociale basis en sociale ondernemingen. De sociale basis bestaat uit [aanbieders van] informele en formele diensten, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van mensen die er aan bijdragen dat mensen tot hun recht komen en kunnen floreren⁶. Partijen in de sociale basis kunnen de vorm aannemen van een onderneming. Zij behoren in dat geval tot de grotere groep van sociale ondernemingen. Dit zijn ondernemingen met een maatschappelijke missie⁷. De SER constateert dat sociaal ondernemers in veel gevallen een logische partner voor de overheid zijn, omdat zij dezelfde doelen nastreven. Samenwerking met de overheid wordt door veel sociaal ondernemers als problematisch ervaren, vanwege de behoudende houding hierin van ambtenaren, aldus de SER.

3.3 De wijze waarop bestuur en beleidsmakers participatie benaderen is sterk bepalend.

Dr. A.M.B. Michels, (universitair hoofddocent democratische innovatie, burgerparticipatie, en lokale democratie aan de Universiteit van Utrecht) stelt dat participatie op verschillende manieren bijdraagt aan de kwaliteit van de democratie. Ook de vorm van participatie is bepalend voor de aspecten van democratie die het sterkst [met die participatie] worden beïnvloed. Dat betekent dat bestuurders en beleidsmakers letterlijk aan het stuur zitten van de democratie; door hun keuze voor een bepaald ontwerp van participatie stimuleren zij bepaalde aspecten van democratie meer, en andere minder.”⁸

⁶ ‘Sociale kwaliteit voor een sterke Sociale Basis’, Verharen, Heessels, Jansen en Wolf, 2019

⁷ “Sociale ondernemingen, een verkennend advies” Sociaal Economische Raad, 2015

⁸ ‘De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora’. Bestuurskunde, Michels, A.M.B. (2011).

In het participatie instrumentarium waar Nederland over beschikt wordt onderscheid gemaakt tussen “conventionele” en “onconventionele” politieke participatie. Conventionele participatie zijn ingebed binnen de wettelijke kaders die volgen uit het Huis van Thorbecke, zoals de kieswet. Instrumenten voor onconventionele participatie vallen daarbuiten⁹. Met betrekking tot onconventionele participatie heeft de overheid veel ruimte om hier zelf een aanpak in te realiseren.

3.4 Het burgerinitiatief is een zwaar participatie instrument

Het burgerinitiatief als instrument voor politieke participatie wordt door veel overheden beschikbaar gesteld. Overall maakt het instrument het voor inwoners mogelijk om een onderwerp op de agenda van het hoogste politieke orgaan van die overheid te plaatsen.

Het Rathenau Instituut noemt het burgerinitiatief in haar onderzoek naar het functioneren van het instrument burgerinitiatief op Rijksniveau ‘de voordeur’ van het parlement. Zij schrijft: “Petities en burgerinitiatieven gelden als de voordeur van ons parlement. Ze stellen burgers in de gelegenheid behoeften en opvattingen in te brengen in het bestuurlijk proces. Ook bieden ze politici de kans om de buitenwereld naar binnen te halen. Vanwege het belang van deze instrumenten, is het noodzakelijk om met regelmaat te kijken of ze naar tevredenheid functioneren. Lukt het burgers gebruik te maken van deze instrumenten? Zijn de drempels niet te hoog? Kan iedereen er in dezelfde mate gebruik van maken? En is het voor burgers duidelijk op welke manier hun input wordt meegenomen in de uiteindelijke besluitvorming?”¹⁰

Bij de introductie van het burgerinitiatief in de Provinciale Staten van Noord-Holland werd het instrument als volgt omschreven: ‘Het burgerinitiatief is een uitgewerkte vorm van het petitieright. Het verschilt ervan doordat de Provinciale Staten zich verplichten door inwoners – procedureel correct – ingediende onderwerpen of voorstellen op uw agenda te zetten en te behandelen. Het burgerinitiatief kan op die manier de participatie en betrokkenheid van inwoners vergroten en geeft hen de mogelijkheid direct invloed uit te oefenen op de politieke agenda. Onderwerpen die Provinciale Staten naar hun idee moeten agenderen, maar die door de Provinciale Staten (nog) niet zijn opgepakt, kunnen met inachtneming van bepaalde voorwaarden op de agenda van de Provinciale Staten worden geplaatst.’¹¹

De burgerinitiatief is daarmee een relatief ‘zwaar’ participatie instrument, omdat zij het voor inwoners mogelijk maakt om, zoals de provincie het in de verordening noemt “inbreuk kan maken op het uitgangspunt dat de Provinciale staten haar eigen agenda vaststelt”. Het instrument is daarmee uniek binnen de provincie. Er is geen ander instrument welke dit mogelijk maakt.

⁹ Political Action: Mass Participation in Five Western Democracies’ Barnes and Kaase, 1979

¹⁰ “Voor het voetlicht”, Rathenau Instituut, 2022

¹¹ Verordening burgerinitiatief Noord-Holland, provincie Noord Holland, 2002

3.5 Samenvatting

Om inwoners de gelegenheid te geven betrokken te zijn bij onderwerpen die hun leven raken, is het van belang dat politici, bestuurders en beleidsmakers hier bewust en gericht participatie instrumentarium voor inzetten. Daarbij dient te worden aangesloten op de 'horizontale' leefwereld van inwoners om participatie voor hen zinvol te maken. Er is een grote, groeiende groep van inwoners, maatschappelijke organisaties en z.g. sociale ondernemingen die graag betrokken willen worden bij opgaven in het openbaar bestuur. Het is een taak van de overheid om deze kanteling vorm te geven. Indien politieke participatie niet op deze wijze wordt ingericht, zal de afstand tussen inwoners en het openbaar bestuur toenemen. Dit brengt het risico met zich mee dat anti-overheidsextremisme zal toenemen.

Het instrument burgerinitiatief is een relatief zwaar instrument, omdat het inwoners de gelegenheid geeft een onderwerp op de agenda van Provinciale Staten te zetten.

H4 | Ervaringen met het instrument door anderen

4.1 Ervaringen met het instrument in Europa en bij het Rijk

Het burgerinitiatief wordt door diverse overheden (Europa, het Rijk, alle provincies in Nederland, veel gemeenten) gebruikt om inwoners de gelegenheid te geven om een onderwerp op de agenda van het hoogste politieke orgaan van die overheid te zetten (Europese Commissie, Tweede Kamer, Provinciale Staten, Gemeenteraad). De wijze waarop het instrument is ingericht verschilt per overheid, zowel voor wat betreft de onderwerpen waar het initiatief over mag gaan, het 'format' waarin het voorstel moet worden ingediend, het aantal handtekeningen dat dient te worden ingezameld en het proces waarlangs het initiatief wordt afgehandeld. Sommige overheden hebben een digitaal platform ter beschikking gesteld.

In deze paragraaf schetsen we een beknopt overzicht hoe het instrument in Europa en het Rijk wordt ingezet. In de volgende paragraaf, 3.4, beschrijven we hoe het instrument in andere Nederlandse provincies en de top-10 grootste gemeenten van Nederland wordt gebruikt.

Het Rathenau Instituut heeft, wederom in hetzelfde rapport, een uitgebreide inventarisatie gemaakt naar de werking van het instrument in andere Europese landen en in de Europese Commissie. Graag verwijzen wij voor meer informatie naar hoofdstuk 5 van het genoemde rapport.

Bevindingen van het Rathenau Instituut

Wij nemen de bevindingen van het Rathenau Instituut over voor wat betreft de verbetering van het instrument burgerinitiatief. Bij het overnemen van deze bevindingen hebben wij enkele minimale aanpassingen doorgevoerd ten behoeve van de leesbaarheid:

Ervaringen met petitie en burgerinitiatieven

Weinig mensen maken gebruik van het instrument burgerinitiatief, veel minder dan verwacht bij de invoering ervan. Inwoners die dat wel hebben gedaan, zijn er erg kritisch over: de informatievoorziening over het proces en de voortgang laat te wensen over en de inspanning die ze moeten leveren om een burgerinitiatief in te dienen, staat niet in verhouding tot het effect dat dit teweegbrengt. Bovendien blijken veel initiatieven na aanbidding aan de Kamer niet-ontvankelijk te worden verklaard, wat kan zorgen voor frustratie.

De huidige werkwijze rondom [...] burgerinitiatieven is vooral ingericht volgens de logica van de Tweede Kamer en daardoor niet erg toegankelijk voor inwoners die minder bekend zijn in 'het Haagse'. Hierdoor bestaat het risico dat de instrumenten met name gebruikt worden door inwoners en organisaties die hun weg naar de politiek toch al kennen. Dat roept de vraag op of een platform kan helpen om het proces beter af te stemmen op de wensen en behoeften van inwoners.

De mogelijkheden van een platform

Uit buitenlandse voorbeelden blijkt dat een online platform het proces rondom het aanbieden van een petitie of burgerinitiatief kan vergemakkelijken. Een platform biedt de mogelijkheid om relatief eenvoudig een petitie of burgerinitiatief op te stellen, in te dienen en te ondertekenen. Daarmee kan de toegankelijkheid van instrumenten voor burgerinspraak worden vergroot.

Ook voor het vergroten van de transparantie biedt een platform mogelijkheden. Via het platform kan bijvoorbeeld een overzicht worden gegeven van ingediende petities en burgerinitiatieven, gecommuniceerd worden over de vordering in de behandeling en teruggekoppeld worden naar initiatiefnemers over de uitkomst ervan.

Het proces van het Europees Burgerinitiatief laat zien dat er grote winst te behalen valt door de toetsing van ontvankelijkheid te laten plaatsvinden voordat inwoners handtekeningen gaan verzamelen. Dit voorkomt dat een initiatief achteraf alsnog niet-ontvankelijk wordt verklaard.

Buitenlandse ervaringen suggereren dat van een digitaal platform niet verwacht mag worden dat het de inclusiviteit van burgerinspraak sterk verbetert. Daar waar een digitaal platform in gebruik is, zijn het vooral groepen inwoners die toch al politiek actief waren die er gebruik van maken.

Een voordeel van een digitaal platform onder beheer van de overheid is dat petities meteen onderdeel worden van een gestructureerd proces van politieke besluitvorming. Een nadeel is dat het mensen die kritiek hebben op de overheid juist kan afschrikken.

Als er een digitaal platform ingericht wordt, is er aandacht vereist voor:

- Wat te doen met het fysieke aanbiedingsmoment?
- Wat te doen met de traditionele route voor petities?
- Hoe om te gaan met (bestaande) private petitieplatforms?
- Hoe de privacy van ondertekenaars te waarborgen?

Verwachtingen van huidige gebruikers

De verwachtingen ten aanzien van een platform voor het aanbieden van burgerinitiatieven liggen iets hoger [dan bij petities]. Dat heeft er vooral mee te maken dat een dergelijk platform een oplossing kan bieden voor de huidige problemen rondom dit instrument. Zo denken initiatiefnemers dat een platform kan helpen bij het verzamelen van voldoende steunbetuigingen, dat het de verificatie van ondertekeningen kan vergemakkelijken en vooral kan zorgen voor betere communicatie over het proces en de behandeling van ingediende initiatieven.

Aanbevelingen van het Rathenau Instituut

Het Rathenau Instituut komt in zijn rapport met concrete aanbevelingen om de werking van het burgerinitiatief op Rijksniveau te verbeteren. Graag nemen wij deze aanbevelingen in dit

rapport op, als weerslag van de belangrijkste lessen op Rijksniveau. Bij het overnemen van deze aanbevelingen hebben wij enkele minimale aanpassingen doorgevoerd ten behoeve van de leesbaarheid.

1. Verschaf betere informatie over het proces rondom [...] burgerinitiatieven

De informatievoorziening over petitie en burgerinitiatieven vraagt om verbetering. Daarbij is het van belang te checken of de publieksinformatie op de website helder en bruikbaar is voor inwoners met weinig achtergrondkennis.

- Doe aan verwachtingsmanagement: beschrijf de behandelprocedure [...] en maak duidelijk wat inwoners kunnen verwachten van de behandeling.
- Verduidelijk de vereisten voor een burgerinitiatief, met name de betekenis van 'behandeld in besluitvormende zin'.
- Verschaf bij langer lopende behandeltrajecten, met name bij burgerinitiatieven, via de website informatie over de behandeltermijn en voortgang.
- Investeer actief in de bekendheid van petitie en burgerinitiatieven.
- Voer de ontvankelijkheidstoets van een burgerinitiatief uit voordat burgers handtekeningen gaan verzamelen.

2. Versterk de ambtelijke ondersteuning

Het functioneren van [...] burgerinitiatieven is mede afhankelijk van de ondersteuning die de Tweede Kamer aan de aanbieders biedt. In de andere landen die we onderzocht hebben, blijkt voor het begeleiden van initiatiefnemers meer capaciteit beschikbaar te zijn. Overweeg hiervoor medewerkers aan de griffie toe te voegen.

3. Bepaal wat je wilt bereiken met instrumenten die de interactie met burgers intensiveren en wat je bereid bent daarvoor te doen

Als instrumenten voor burgerbetrokkenheid een bijdrage moeten kunnen leveren aan de versterking van de democratie, moet er een gezonde balans zijn tussen de inspanningen die burgers moeten leveren om mee te doen in het democratische proces en dat wat ze daarvoor terugkrijgen. Wat ze terugkrijgen komt van Kamerleden. Als de Kamer de deuren voor burgerbetrokkenheid wijder opent en daardoor meer burgers van zich laten horen, vraagt dat van Kamerleden dat ze bereid zijn meer inspanningen te leveren om burgers van een antwoord te voorzien. Het is belangrijk op dit punt realistische ambities te koesteren.

4. Denk van buiten naar binnen

De huidige werkwijze [...] gaat uit van een burger die bekend is met de logica, organisatie en werkwijze van de Tweede Kamer, maar de praktijk van het parlementaire werk sluit slecht aan op de realiteit van de buitenwereld. Daarom is het belangrijk dat de processen met betrekking tot [...] burgerinitiatieven zodanig worden ingericht, dat ze beter aansluiten op de leefwereld, behoeften en mogelijkheden van de burger.

5. Zoek de samenwerking

Burgerbetrokkenheid is een proces dat in wezen bij de burger begint, bottom-up. Het is niet iets dat top-down geregisseerd kan worden, maar dient wel uitgenodigd en gefaciliteerd te worden. Het initiatief dat burgers nemen om in het parlement van zich te laten horen, is het

waard om gekoesterd te worden, net als het al bestaande particuliere initiatief om dit met digitale middelen te faciliteren. Denk bij besluitvorming over een digitaal platform na over een productieve rolverdeling tussen overheid en dergelijke private initiatieven.

4.2 Ervaringen bij andere provincies en gemeenten

Op provinciaal niveau

In de periode van 2002 tot 2004 kregen de meeste provincies in Nederland een verordening inzake het burgerinitiatief. Dit hing samen met de introductie van het dualisme en de vernieuwingsimpuls die het provinciale bestuur onderging. De provinciale politiek moest meer herkenbaar zijn voor de burger, en de laatste moest ook meer mogelijkheden krijgen om invloed uit te oefenen.

Twintig jaar later is het de vraag in hoeverre het burgerinitiatief daarin geslaagd is, kijkend naar de hoeveelheid burgerinitiatieven per provincie (zie tabel). Met uitzondering van Gelderland zijn de burgerinitiatieven per provincie op één hand te tellen. Tijdens de gesprekken met griffiemedewerkers blijkt dat het burgerinitiatief niet als een heel positief instrument wordt ervaren. Zo wordt het instrument gezien als complex en wordt de meerwaarde ervan betwijfeld. Ook vraagt men zich af in hoeverre het burgerinitiatief passend is in het politieke bestel. Daarnaast blijken verwachtingen rondom een burgerinitiatief een uitdaging: indieners verwachten hun zin te krijgen als ze eenmaal voldoende handtekeningen binnen hebben. Ten slotte wordt door diverse ambtenaren aangegeven dat het burgerinitiatief als middel om inwoners te betrekken bij de provincie mislukt is.

Provincie	Initiatief mogelijk sinds	Aantal ingediende initiatieven	Aantal inwoners	(Min.) aantal handtekeningen	(Min.) leeftijd ondersteuners
Drenthe	2004	1 (?)	490.000	400	16+
Flevoland	2003	2	415.000	500	18+
Friesland	2003	0 (?)	650.000	1.500	16+
Gelderland	2003	10	2.070.000	750	16+
Groningen	2004	1	585.000	1.000	18+
Limburg	2009 (?)	1 (?)	1.115.000	1.500	15+
Noord-Brabant	2005	2	2.545.000	5.000	16+
Noord-Holland	2002	3	1.725.000	5.000	18+
Overijssel	2008 (?)	2	1.155.000	400	16+
Utrecht	2002	2	1.305.000	1.500	16+
Zeeland	2003	4	385.000	500	18+
Zuid-Holland	2003	3	3.710.000	1.000	15+

Tabel 1 - Provincies vergeleken, een uitgebreidere toelichting is te vinden in bijlage 3

Desondanks kennen alle provincies nog steeds het burgerinitiatief als instrument, zij het dat er relatief weinig gebruik van gemaakt wordt. Bij sommige provincies spreekt men liever over 'agenderingsrecht' in plaats van een burgerinitiatief. Dat heeft een tweetal redenen. Allereerst

kan de term burgerinitiatief verwarring oproepen, omdat een groep inwoners die met elkaar iets onderneemt ook een burgerinitiatief genoemd wordt. Daarnaast wordt de term 'burger' als afstandelijk ervaren, en spreekt men liever over inwoners.

Bij vrijwel alle provincies ligt het burgerinitiatief ofwel agenderingsrecht verankerd in een verordening. Bij een tweetal provincies is het echter opgenomen als artikel in het Reglement van Orde, om zoveel mogelijk informatie op één plek te bundelen. In de verordening/het reglement zijn de spelregels van het instrument vastgelegd. Deze variëren per provincie, maar grofweg zijn er een drietal inhoudelijke vereisten:

1. Het voorstel moet vallen onder de bevoegdheid van de provincie.
2. Het voorstel mag geen vraag, klacht, bezwaar of geschil zijn die/dat onder de rechter ligt.
3. Het voorstel mag niet in strijd zijn met andere wet- en regelgeving, en mag geen betrekking hebben op een recent (variërend van 1-4 jaar) genomen besluit van de Provinciale Staten.

Naast de inhoudelijke vereisten zijn er een drietal procedurele vereisten. Allereerst dienen bij vrijwel alle provincies indieners én ondersteuners afkomstig te zijn vanuit de desbetreffende provincie. De uitzondering is Limburg, waarbij ook belanghebbenden een burgerinitiatief mogen steunen. Daarnaast gaat het om een verplicht aantal ondersteuningsverklaringen (variërend van 400 tot 5.000) en de leeftijd van deze ondertekenaars (variërend van 15+ tot 18+). Een lagere procedurele drempel lijkt niet direct verband te houden met de hoeveelheid burgerinitiatieven in die provincie.

Toch hebben in diverse provincies (bijvoorbeeld Gelderland en Drenthe) drempelverlagingen plaatsgevonden, bijvoorbeeld de halvering van het aantal benodigde handtekeningen. Hier lag vaak een evaluatie of onderzoek aan ten grondslag. Er zijn echter ook een aantal provincies waar – voor zover bekend – het burgerinitiatief nooit geëvalueerd is. Uit onderzoek uit 2010 bij de provincie Gelderland komen een drietal succesfactoren voor een geslaagd burgerinitiatief naar voren:

1. goede informatie en communicatie over voorwaarden, proces, haalbaarheid en initiatieven;
2. betrokken en gemotiveerde inwoners, die doordrongen zijn van noodzaak zorgvuldig proces;
3. het merkbaar serieus nemen van het initiatief door Provinciale Staten, wat onder andere tot uiting komt in het nemen van voldoende tijd.

Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat de meeste burgerinitiatieven stuklopen op de vraag wat wel en niet tot de bevoegdheid van de Provinciale Staten behoort. Dat wordt bevestigd door dit onderzoek. Burgerinitiatieven hebben meestal betrekking op onderwerpen rondom natuur en milieu, en leiden zelden tot meer dan (media-)aandacht. In een aantal gevallen vloeit er nog een motie uit voort, zoals bijvoorbeeld in Zeeland. Daarnaast concludeert het onderzoek uit 2010 dat de griffie een heel belangrijke rol speelt als poortwachter: zowel in de begeleiding van als in het verwachtingsmanagement bij de indieners is de rol van de griffie cruciaal.

De griffiemedewerkers die we voor dit onderzoek hebben gesproken geven echter aan dat zij niet snel naar dit middel grijpen, omdat er makkelijkere, meer laagdrempelige instrumenten zijn om iets op de agenda van Provinciale Staten te krijgen. Geen enkele provincie communiceert dan ook actief over de mogelijkheid tot een burgerinitiatief; het blijft beperkt tot een stukje tekst op de site. Wel zoeken provincies naar alternatieve middelen om

inwoners bij de agenda(vorming) te betrekken. Dat uit zich in een soort koffie-uurtje tussen inwoners en Provinciale Staten (Groningen), het actief stimuleren van jongereninitiatieven (Gelderland) en het faciliteren van digitale petitie (Flevoland).

Op gemeentelijk niveau

Voor dit onderzoek is ook gekeken naar de grootste tien gemeenten van Nederland. Deze kennen allemaal het burgerinitiatief, met relatief lage geldigheidsdrempels (50 tot 200 handtekeningen benodigd). Vier gemeenten kennen een onderscheid tussen burgeragendering en burgerinitiatief. Bij het eerste gaat het om een onderwerp op de agenda zetten; bij het tweede is het de bedoeling dat er een concreet plan wordt ingediend. Hierbij is de rol van de raad respectievelijk het bespreken of het besluiten over een onderwerp. De gemeente Rotterdam heeft daarnaast ook nog een speciaal jongereninitiatief, om jongeren bij de stad te betrekken. Diverse gemeenten maken onderscheid tussen schaalniveaus van burgerinitiatieven: of het betrekking heeft op een wijk/buurt of de hele stad. Het aantal benodigde handtekeningen is daarop afgestemd.

Een andere manier om onderwerpen op de politieke agenda te krijgen is door middel van petitie. Verschillende gemeenten hebben een eigen petitieloket. De meest ondertekende petitie hebben enkele duizenden handtekeningen. Een laatste instrument dat een aantal gemeenten hanteren is het burgerpanel, met soms meer dan 10.000 deelnemers. Naast de gebruikelijke manieren van invloed uitoefenen op het gemeentebestuur – zoals inspreken – zijn gemeenten ook op zoek naar andere, creatieve manieren om inwoners de gelegenheid te geven de agenda voor de raad te beïnvloeden. Zo kent Breda de mogelijkheid tot een ‘burgersessie’. Hierbij kunnen inwoners een bespreeknotitie opstellen over een onderwerp dat zij belangrijk vinden. Als ze vijftig handtekeningen ophalen en de griffie het een passend middel vindt, wordt de notitie door de gemeenteraad besproken.

Lessen

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste lessen welke wij kunnen trekken uit deze inventarisatie:

1. Overal is het gebruik van het instrument beperkt

Met de introductie van het dualisme hebben de meeste provincies het instrument burgerinitiatief geïntroduceerd. Twintig jaar later blijkt dat er relatief weinig gebruik is gemaakt van dit instrument. Dit beeld is bij alle provincies en onderzochte gemeenten terug te zien.

2. Sommige partijen noemen het instrument ‘Agenderingsrecht’

Bij sommige provincies spreekt men intussen liever over ‘agenderingsrecht’ in plaats van een burgerinitiatief. De spelregels van het burgerinitiatief liggen vast in een verordening of reglement van orde. Enkele gemeenten kennen naast het instrument van burgerinitiatief ook het instrument van burgeragendering.

3. Benodigde handtekeningen en leeftijdsgrens zijn in Noord-Holland erg hoog

Bij de procedurele vereisten zijn grote verschillen te zien tussen provincies:

- het verplichte aantal ondersteuningsverklaringen (variërend van 400 tot 5.000 bij provincies en van 50 tot 200 bij de grootste tien gemeenten);
- de leeftijd van deze ondertekenaars (variërend van 15+ tot 18+).

Uit de bevindingen blijkt dat de provincie Noord-Holland de strengste eisen voor het indienen van een burgerinitiatief hanteert. Uit het onderzoek blijkt ook dat een lagere procedurele drempel niet direct verband lijkt te houden met de hoeveelheid burgerinitiatieven. Daartegenover staat dat vanuit de initiatiefnemers het signaal is gekomen dat het verzamelen van de handtekeningen een enorme opgave was. Kijkend naar de ervaringen bij de andere provincies, kan door een verlaging van het verplichte aantal ondersteuningsverklaringen én een verlaging van de leeftijd van de ondertekenaars, tegemoetgekomen worden aan dit signaal.

4. Bepaling van de bevoegdheid is overal het grootste vraagstuk.

Of een onderwerp wel of niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoort, is in alle provincies en bij het Rijk het grootste vraagstuk met betrekking tot een burgerinitiatief.

Uit het onderzoek blijkt dat de griffie een belangrijke rol speelt als poortwachter: zowel in de begeleiding van als in het verwachtingsmanagement bij de indieners is de rol van de griffie cruciaal.

H5| Bevindingen

We hebben in dit onderzoek een grote opbrengst gerealiseerd. In het structureren van deze bevindingen hebben we er voor gekozen om 'breed' te beginnen en steeds verder in te zoomen op de werking van het instrument. We starten daarom met de positie van het instrument in de context van burgerparticipatie, daarna gaan we in op hoe de provincie over het instrument communiceert, daarna gaan we in op de opzet van het instrument, gevolgd door de daadwerkelijk werking.

5.1 Twee nieuwe wetten maken participatie verplicht.

Het Rijk werkt momenteel aan de introductie van een tweetal wetten die participatie wettelijk borgen. Dit betreft de Omgevingswet en de Wet Versterking Participatie op Decentraal niveau. Als na invoering participatie niet goed door overheden wordt toegepast, zullen op een gegeven moment inwoners hun gelijk gaan halen door te escaleren: eerst bij het Hoor- en Adviescollege en daarna eventueel bij de rechter. Met de komst van deze twee wetten ligt er feitelijk een 'eis' bij de provincie om de kaders rond participatie bij te werken.

De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten in het fysiek domein.

Naar verwachting wordt volgend jaar de Omgevingswet in werking gesteld. Met de introductie van deze wet wordt een groot aantal wetten en regels op het terrein van water, lucht, bodem, natuur, infrastructuur, gebouwen en cultureel erfgoed vervangen door één wet. De komst van de Omgevingswet gaat heel bepalend zijn voor overheden op het gebied van participatie. Inwoners krijgen in deze wet formele rechten op dit gebied. .

De Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau raakt al het overheidsbeleid.

De huidige inspraakverordeningen regelen uitsluitend de betrokkenheid van inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding van beleid. In de praktijk werken decentrale overheden al met allerlei participatievormen, ook bij de uitvoering van beleid, waaronder het uitdaagrecht. Het doel van deze wijziging is dat elke decentrale overheid in de participatieverordening kaders stelt voor participatie, zodat voor zowel de inwoners als voor gemeenten duidelijk is op welke manier zij in welke fase van het beleidsproces betrokken worden. Bij het opstellen van de participatieverordening heeft de gemeenteraad de ruimte om rekening te houden met de lokale behoefte en omstandigheden.

Het wetsvoorstel is in September 2022 bij de Tweede Kamer ingediend.

5.2 Het burgerinitiatief als instrument voor participatie

De provincie Noord Holland vind participatie belangrijk.

In het huidige coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken!' van de provincie wordt geschreven: 'Democratische waarden vormen het hart van onze samenleving en vragen een integer,

transparant en inclusief openbaar bestuur. Een eigentijds bestuur waarbij iedereen gehoord wordt en zijn inbreng kan leveren. Samenwerking met onze partners – overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en bewoners – is dus vanzelfsprekend’.

Het instrument burgerinitiatief is één van de zes participatie instrumenten die de provincie Noord Holland inzet. Dit betreft de instrument: direct contact, inspraak, zienswijze, burgerparticipatie, burgerinitiatief en het referendum. Deze instrumenten worden beknopt beschreven op de website van de provincie¹².

Uit onze gesprekken komt naar voren dat iedereen burgerparticipatie daadwerkelijk belangrijk vindt: 'Het is in deze tijd van belang dat ook de provincie tweerichtingsverkeer toepast in haar beleidsontwikkeling en besluitvorming. Naast de provincie die iets richting bewoners doet dient de route de andere kant op, van maatschappelijke partners naar de provincie, ook goed te werken. Het is daarmee belangrijk dat deze maatschappelijke partners de gelegenheid krijgen om onderwerpen op de agenda van Provinciale Staten te plaatsen.'

Onze gesprekspartners stellen fundamentele vragen over participatie. Er worden volgens onze gesprekspartners nu verwachtingen bij inwoners gewekt die niet worden ingevuld. De vraag is wat deze verwachtingen zijn en of deze aansluiten bij de intentie van de provincie.

Het is ons opgevallen dat geïnterviewden niet direct volledige kennis hebben van (de werking van) de diverse participatie-instrumenten die de provincie inzet. Gesprekspartners vragen zich af: 'Met welke impact laat je participatie los op inwoners? Inwoners willen weten: als ik nu geactiveerd word, wat betekent dit dan? We managen die verwachtingen momenteel niet en daar gaat het fout.'

¹² <https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak>

Dit inzicht krijgen wij vaker terug in gesprekken met bestuurders door het land heen over participatie: als je participatie mogelijk maakt, moet je het serieus doen. De vraag aan de voorkant is: wat ga je met de resultaten van participatie doen? Als het antwoord is dat je er niet iets mee gaat doen, kun je het instrument maar beter niet mogelijk maken.

Deze reflectie sluit aan bij bevindingen van het Rathenau Instituut, welke opmerkt dat de Tweede Kamer zich heeft 'te bezinnen op de vraag wat men precies met burgerinspraak wil bereiken en welke functies men in dat verband belangrijk vindt. Gaat het om het versterken van de band tussen politiek en burger, om het vergroten van het maatschappelijk bewustzijn over specifieke thema's, om het controleren van de macht, of om het veranderen van het beleid? Welke doelen men wil nastreven met [...] burgerinitiatieven, heeft belangrijke implicaties voor de vraag hoe men de werking ervan kan verbeteren'. Gelijksortige vragen dienen in relatie tot hetzelfde instrument in de provincie te worden gesteld. Dat gesprek lijkt slechts beperkt, wellicht vooral door dit onderzoek, gevoerd te worden.

De provincie heeft tien uitgangspunten voor participatie opgesteld

De provincie heeft over een deel van deze vragen nagedacht. Er zijn recent door de commissie Participatie van Provinciale Staten een tiental uitgangspunten beschreven die in acht genomen (zouden moeten) worden bij participatie. Deze uitgangspunten gaan over de volgende onderwerpen:

- doel van participatie;
- ruimte voor invloed;
- opzet van participatie;
- informatie en communicatie;
- rol van politiek en bestuur;
- leren en evalueren.

Voor de gedetailleerde beschrijving van deze uitgangspunten verwijzen wij graag naar de website van de provincie:

https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak/Uitgangspunten_voor_participatie

Deze uitgangspunten zijn in september 2022 door Provinciale Staten vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn daarmee nog jong. Er lijkt nog weinig bewustzijn over deze uitgangspunten te zijn bij de geïnterviewden. In de praktijk zijn ze niet gebruikt bij de geëvalueerde burgerinitiatieven, omdat deze eerder plaatsvonden. Een nadere investering van Provinciale Staten om deze instrumenten te kennen en toe te passen lijkt nodig: Eén van onze gesprekspartners zei: 'als de uitgangspunten van participatie ter discussie worden gesteld, heeft het praten over instrumenten weinig zin'.

De bekendheid van het participatie-instrumentarium is bij inwoners relatief laag

In het kader van dit onderzoek is er via de socialmediakanalen en de website van de provincie Noord-Holland een poll (eenvoudige vragenlijst) uitgezet. Uit deze poll is gebleken dat ongeveer 70% van de respondenten niet weet hoe zij in contact kunnen komen met de Provinciale Staten om hun stem te laten horen.

De respondenten die dit wel weten, kennen de volgende instrumenten:

- 80% van de respondenten is bekend met het versturen van een brief naar de Provinciale Staten.
- 35% van de respondenten heeft ooit van het instrument gehoord, maar weet niet wat het precies inhoudt.
- Ongeveer 20% van de respondenten is bekend met het instrument burgerinitiatief. Zij geven aan het instrument te kennen van andere overheidslagen, van de media of de website van de provincie.
- 40% van de respondenten is bekend met de mogelijkheid om in te spreken bij een commissievergadering.
- Het persoonlijk contact met een Statenlid (30%) en het indienen van een referendum (15%) zijn minder bekend.

Het instrument burgerinitiatief

Het huidige doel om een onderwerp op de agenda te zetten is niet duidelijk en wordt ter discussie gesteld.

Het doel van het instrument burgerinitiatief is om het voor inwoners van de provincie mogelijk te maken om een onderwerp op de agenda van Provinciale Staten te zetten. Er zijn in de verordening enkele specifieke uitsluitingen genoemd wanneer het instrument niet mag worden ingezet. Om een initiatief in te dienen zijn de handtekeningen nodig van 5.000 inwoners van de provincie die ouder dan 18 jaar zijn.

Er is door gesprekspartners regelmatig de vraag gesteld of het op de agenda zetten van Provinciale Staten een voldoende stevig doel is, ten opzichte van de inspanning die initiatiefnemers moeten leveren om het initiatief in te dienen. Sluit dit aan bij de verwachtingen? Sommigen beargumenteren dat Provinciale Staten eventueel een uitspraak zouden moeten doen over het ingediende initiatief.

Positionering van het instrument ten opzichte van andere instrumenten is niet duidelijk.

Enkele gesprekspartners benoemden dat de participatie-instrumenten in de praktijk een bepaald 'gewicht' ten opzichte van elkaar lijken te hebben. Specifiek wordt hierin de casus van het initiatief 'Stop de boskap' genoemd. Nadat de initiatiefnemer het initiatief had ingediend, voorzien van de benodigde 5.000 handtekeningen, meldde zich tijdens de behandeling van het initiatief via het instrument 'inspraak' een nieuwe partij (waarvoor de toegangseis is dat iemand zich voor 15.00 uur op de dag van behandeling bij de griffie moet melden). Vervolgens kreeg deze partij via dit instrument evenveel invloed op het politieke proces als de initiatiefnemer van het burgerinitiatief. De vraag werd gesteld of de verhouding tussen de instrumenten daarmee goed in balans is.

Het instrument burgerinitiatief wordt nu ingezet als 'noodrem', wat als 'jammer' wordt ervaren.

Het viel onze gesprekspartners op dat de drie initiatieven die bij de provincie zijn ingediend allemaal ergens *tegen* waren. Alle drie de initiatieven startten met de naam 'Stop de...'. Dat

wordt door partijen als 'jammer' ervaren. Het wordt als 'begrijpelijk' gezien dat inwoners al het beschikbare instrumentarium inzetten om in hun ogen ongewenste ontwikkelingen te stoppen. Maar, zo wordt betoogd, hoe mooi zou het zijn als maatschappelijke partners het instrument(arium) inzetten om ergens voor te zijn. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door in het verlengde van provinciaal beleid specifieke initiatieven te ondernemen. Als concreet voorbeeld werd genoemd om delen van de bossenstrategie op lokaal niveau uit te werken.

Sommige gesprekspartners met een politieke/bestuurlijke achtergrond gaven aan dat het mogelijk belangrijk is om inwoners te inspireren, uit te dagen en te ondersteunen om met goede burgerinitiatieven te komen. Daar zijn dan natuurlijk goede voorbeelden bij nodig. Die lijken te ontbreken.

5.3 Communicatie over het burgerinitiatief

De kwaliteit en vindbaarheid van informatie op de website is niet afgestemd op de gemiddelde inwoner.

Op de website van de provincie staan enkele pagina's over hoe participatie in de provincie werkt. De pagina 'Inspraak in Noord-Holland' is op de site te vinden onder het hoofdmenu-item 'bestuur'. Daar is het subkopje 'inspraak en meedenken' ondergebracht, dat leidt naar de genoemde pagina.

Uit de poll is gebleken dat ongeveer 40% van de respondenten op 'inspraak' zouden zoeken als zij invloed zouden willen uitoefenen op de besluitvorming van de provincie. Andere zoektermen zijn 'besluitvorming provincie met inwoners', 'meedenken' en 'contact met de provincie'. Door de positionering van de pagina onder het kopje 'bestuur', is de betreffende pagina niet een-twee-drie gevonden.

De pagina is beknopt, voorzien van jargon. Na een korte introductie wordt er verwezen naar de verordening. Er is beperkt aanvullende informatie over de diverse instrumenten. Voor het instrument burgerinitiatief is naast de verordening alleen een interview met dhr. Engelbert geplaatst, de initiatiefnemer van het burgerinitiatief uit 2019.

Deze compacte informatieverstrekking maakt dat in technische zin de informatie wel beschikbaar is, maar dat de toegankelijkheid of begrijpelijkheid voor de gemiddelde burger laag is. De pagina's zijn niet uitnodigend. Met name de verordening bevat veel jargon en wordt door diverse mensen als 'ontoegankelijk' en 'technisch' beschreven. Er wordt geen toelichting gegeven op het proces, of op wat een initiatiefnemer kan verwachten.

Het is niet duidelijk hoe initiatiefnemers contact kunnen opnemen met de provincie.

Het valt op dat er géén contactgegevens op de betreffende pagina zijn opgenomen. Er staat uitsluitend onder het instrument 'direct contact' een link naar de contactgegevens van de Statenleden. Onder het instrument burgerparticipatie wordt voor verdere communicatie verwezen naar het e-mailadres burgerparticipatie@noord-holland.nl. Een testbericht van ons naar dit adres kwam onbestelbaar retour met het bericht dat het e-mailadres niet bestaat.

Er wordt niet gemeld dat de griffie het orgaan is waar inwoners zich toe moeten wenden. Contactgegevens van de griffie ontbreken.

5.4 Werking van het proces

In deze paragraaf beschrijven wij onze bevindingen over de daadwerkelijke werking van het instrument burgerinitiatief.

In de verordening zijn slechts enkele delen van het proces beschreven

In de verordening burgerinitiatief van de provincie Noord-Holland is de volgende informatie opgenomen over hoe een aanvraag behandeld wordt:

- Provinciale Staten plaatsen een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van hun vergadering indien daartoe door een initiatiefgerechtigde een geldig verzoek is ingediend.
- Het verzoek ter plaatsing van een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de vergadering van Provinciale Staten wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van Provinciale Staten.
- De Provinciale Staten beslissen in de eerstvolgende vergadering na de datum van indiening van het verzoek of het burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de vergadering van Provinciale Staten wordt geplaatst
- Als Provinciale Staten afwijzen wegens strijd met artikel 4, onder a (geen bevoegdheid Provinciale Staten), dan kan het voorstel ook doorgezonden worden aan Gedeputeerde Staten.
- Als Provinciale Staten vaststellen dat het verzoek wel geldig is, agenderen zij het burgerinitiatiefvoorstel voor de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten. De voorzitter van Provinciale Staten nodigt de verzoeker schriftelijk uit voor de vergadering waarvoor het burgerinitiatiefvoorstel is geagendeerd. De verzoeker of de plaatsvervanger van de verzoeker heeft tijdens deze vergadering de gelegenheid om het burgerinitiatiefvoorstel mondeling nader toe te lichten.
- Zo spoedig mogelijk nadat Provinciale Staten over het burgerinitiatiefvoorstel een besluit hebben genomen wordt dit besluit bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in het Provinciaal Blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.
- Tegelijkertijd met de bekendmaking wordt het besluit meegedeeld aan de verzoeker.

In de praktijk is er geen standaard procedure voor de procesgang.

In onze gesprekken met initiatiefnemers, griffie en betrokken ambtenaren hebben we geïnventariseerd hoe het proces in de praktijk verloopt. Het is gebleken dat er geen standaard procedure of instructie beschikbaar is. Het proces na de indiening van een initiatief was voor zowel Provinciale Staten, inwoners als ambtenaren onduidelijk. Beide initiatieven hebben daardoor een unieke benadering gehad. De volgende stappen hebben wij herkend als 'rode draad':

1. Voorgesprekken
2. Verzamelen van handtekeningen

3. Ontvangst van het initiatief
4. Onderzoek van handtekeningen
5. Onderzoek van bevoegdheid Provinciale Staten
6. Uitwerking van het initiatief tot een voorstel
7. Gesprekken met politici en bestuurders
8. Bespreking in Provinciale Staten
9. Afsluiting van het proces

Onderstaand treft u onze bevindingen per stap:

1. Pas nadat initiatiefnemers zich bij de griffie melden, wordt een voorgesprek mogelijk. Dit is slechts bij één initiatief gebeurd.

Uit de gesprekken is gebleken dat de provincie in principe niet betrokken is bij de voorbereiding van de ingediende burgerinitiatieven. Initiatiefnemers kunnen starten met het verzamelen van handtekeningen, zonder daar vooraf contact over te zoeken. Ook hoeven initiatiefnemers niet bij de provincie aan te kondigen dat er eventueel een burgerinitiatief aankomt of om meer informatie te vragen over het proces.

Een van de initiatieven heeft op een gegeven moment contact opgenomen om te onderzoeken of het ook mogelijk zou zijn om het initiatief in te dienen met digitale handtekeningen. De griffie heeft dit vervolgens mogelijk gemaakt.

2. Het verzamelen van handtekeningen op papier is verouderd en niet goed werkbaar voor initiatiefnemers.

De gestelde voorwaarden wat betreft het aantal in te zamelen handtekeningen waren bij de initiatiefnemers bekend. De initiatiefnemers hadden rekening gehouden met de mogelijkheid dat enkele handtekeningen wellicht niet geldig zouden zijn en hebben beide meer dan de benodigde 5.000 handtekeningen weten te verzamelen.

De drempel voor het indienen van een initiatief wordt hiermee wel als hoog ervaren. Veel mensen haken bijvoorbeeld af voor het plaatsen van een handtekening als er privégegevens als adres en leeftijd worden gevraagd. Ook de eis dat er een (natte¹³) handtekening nodig is wordt als ouderwets en drempelverhogend gezien. Dit zou makkelijker gemaakt kunnen worden door hier een digitaal instrument voor beschikbaar te stellen. In ons onderzoek is naar voren gekomen dat andere overheden het mogelijk maken om initiatieven te ondertekenen met DigiD. Ook hebben diverse gemeenten specifieke webpagina's (bijvoorbeeld denhaag.petities.nl) beschikbaar om het indienen van burgerinitiatieven te ondersteunen.

De eis dat alleen de handtekeningen van kiesgerechtigden worden toegelaten wordt ter discussie gesteld. Gesprekspartners uit de politiek/het bestuur vragen zich af of jongeren vanaf 16 jaar en/of nieuwkomers kunnen worden toegelaten.

¹³ Een natte handtekening is de originele, door de ondertekenaar zelf gezette handtekening op papier.

3. De ontvangst van het initiatief door de Commissaris van de Koning wordt als zeer positief ervaren.

Uit de gesprekken is gebleken dat de informatie op de website voldoende was voor de initiatiefnemers om ermee aan de slag te gaan en uiteindelijk ook een initiatief in te dienen. Wel dient hierbij te worden opgemerkt dat de initiatiefnemers allen universitair geschoold waren en bekend waren met de werking van het politiek systeem. Dat is bij een groot deel van de bevolking niet het geval. Het Rathenau Instituut schrijft hierover: 'de huidige werkwijze rondom [...] burgerinitiatieven is vooral ingericht volgens de logica van de Tweede Kamer en daardoor niet erg toegankelijk voor inwoners die minder bekend zijn in 'het Haagse'. Hierdoor bestaat het risico dat de instrumenten met name gebruikt worden door inwoners en organisaties die hun weg naar de politiek toch al kennen. Dat roept de vraag op of een platform kan helpen om het proces beter af te stemmen op de wensen en behoeften van inwoners. Hoewel wij dit niet specifiek hebben onderzocht, lijkt ons dat deze constatering ook van toepassing kan zijn voor de provincie Noord-Holland.

De initiatiefnemers hebben de ontvangst op het provinciehuis als prettig ervaren toen zij hun burgerinitiatief kwamen indienen. Het contact met de commissaris van de Koning is daarbij uitdrukkelijk als prettig ervaren. 'De commissaris is zeer hoffelijk en toegankelijk.' Er is in beide gevallen duidelijk aangegeven dat de initiatiefnemers zeer welkom waren en dat de provincie de initiatieven serieus zouden behandelen.

Echter, het bleef daarna onduidelijk hoe het vervolg van de procedure eruit zou zien. Uit de gesprekken met initiatiefnemers is gebleken dat zij deze periode als chaotisch en warrig hebben ervaren. Dit werd deels veroorzaakt doordat sommige fracties de initiatiefnemers rechtstreeks benaderden. Op de vraag wie er binnen de provincie verantwoordelijk is voor de verdere procesbegeleiding van het initiatief, wordt eenduidig geantwoord dat dit de griffie zou moeten zijn. Ook de griffie is het hiermee eens.

4. Het onderzoek van de handtekeningen is voor de griffie tijdrovend en gebeurt onder grote tijdsdruk.

Het onderzoeken van de rechtsgeldigheid van handtekeningen is voor de provincie niet eenvoudig. De provincie heeft geen toegang tot de BRP (Basisregistratie Personen) om dit te bepalen. 'Bij gebrek aan beter' worden meerdere methodes naast elkaar gebruikt:

- Er worden steekproefsgewijs ondertekenaars nagebeld.
- Bij de digitaal ingediende e-mailadressen wordt onderzoek gedaan naar e-mailadressen en IP-adressen.

In de verordening staat beschreven dat een initiatief in de eerste vergadering van Provinciale Staten na indiening zal worden besproken. Daarmee staat er veel druk op het uitvoeren van deze klus op de griffie.

5. Het onderzoek naar de bevoegdheid Provinciale Staten met betrekking tot het initiatief blijkt zeer lastig.

Een van de grote onderwerpen bij het indienen van een burgerinitiatief is de vraag of Provinciale Staten wel bevoegd zijn het onderwerp te bespreken. Hier zijn twee vragen

bepalend: is de provincie de juiste overheid en zijn Provinciale Staten het juiste orgaan binnen de provincie?

Bij de provincie op de juiste plek?

Het karakter van de provincie als 'middenoverheid' maakt dat het lang niet altijd duidelijk is of de provincie de juiste overheid is om een initiatief tot te richten.

In het geval van het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' bleek uiteindelijk dat de bevoegdheid over dit onderwerp primair bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) ligt. De provincie kan alleen besluiten over haar eigen grondgebied (zoals elke andere grondeigenaar) om jacht toe te staan.

In het geval van het burgerinitiatief 'Stop de boskap' lijkt dit nog een stap complexer te zijn, omdat zowel de Europese Unie, het Rijk als de provincie een rol in de regelgeving rond Natura 2000 spelen. De rol van de provincie is tot op zekere hoogte zelf beperkt, waarbij vooral Gedeputeerde Staten een uitvoeringsopdracht hebben gekregen.

Van onze *ambtelijke gesprekspartners* kregen wij als feedback dat er aan de voorkant door de provincie onderzoek moet worden gedaan naar deze ontvankelijkheid: als de provincie niet over een bepaald onderwerp gaat, zou zij de mensen die met het burgerinitiatief aan de slag gaan al in een vroeg stadium moeten laten weten dat het geen zin heeft om het initiatief voort te zetten ofwel in te dienen.

Van *politiek/bestuurlijke gesprekspartners* vernamen wij dat burgerinitiatieven waar de provincie wellicht niet over gaat óók door Provinciale Staten behandeld zouden mogen worden. Het feit dat het lang niet altijd duidelijk is waar de provincie over gaat is ook een kans; wellicht kan de provincie als partner naast het initiatief staan, waarmee de kans dat het initiatief gerealiseerd wordt toeneemt.

Zijn Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten bevoegd?

Er is in wet-, regelgeving en verordeningen geen sluitende, eenduidige afbakening van welke onderwerpen bij Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten thuis horen. Er zijn specifieke onderwerpen die duidelijk bij Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten horen, omdat dit zo specifiek in betreffende wet- en regelgeving is bepaald. Echter, voor veel onderwerpen is dat niet het geval. Daarin geldt dat de provincie de ruimte heeft om hier naar eigen inzicht vorm aan te geven. Er zijn op hoofdlijnen afspraken over bevoegdheden; Provinciale Staten gaan meer over strategisch beleid en budgetten, Gedeputeerde Staten gaan meer over de uitvoering. Provinciale Staten hebben met hun controlerecht de bevoegdheid om op alle onderwerpen in te grijpen en kunnen vrijwel alle onderwerpen naar zich toe trekken. De gewoonte/cultuur in de samenwerking tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is vaak bepalend in hoe dit in de praktijk uitpakt.

Omdat het antwoord op beide vragen lang niet altijd sluitend is, is het antwoord op de vraag of Provinciale Staten bevoegd zijn een kwestie van beoordeling en nadere afspraken. Belangrijk hierbij is het besef dat als een initiatief succesvol wordt ingediend, dit deze discussie aanmerkelijk beïnvloedt; alle organen binnen de provincie willen dat het initiatief serieus behandeld wordt. Diverse Statenleden hebben aangegeven dat zij elk initiatief

sowieso willen bespreken. Het is naar hun mening een bevoegdheid van Provinciale Staten om alle onderwerpen te bespreken. Budgetrecht en controle zijn daarbij instrumenten die Provinciale Staten daarvoor ter beschikking hebben.

Een van de ambtenaren die wij spraken zei in dit licht: 'Het kwam er eigenlijk op neer dat de Provinciale Staten er niet over gaan en het dus niet behandeld zou worden, maar het werd ingewikkelder gemaakt en juridisch uitgezocht. Door het initiatief toch te accepteren voor de behandeling is het een beetje in een moeras terechtgekomen'.

6. De uitwerking van het initiatief tot een voorstel door de griffie leidt tot verwarring

Na bovengenoemde stappen wordt door de griffie een voordracht gemaakt voor de behandeling van het burgerinitiatief met daarin opgenomen een gevraagd besluit.

In de verordening wordt dit anders beschreven. Daarin staat dat een burgerinitiatief de volgende ingrediënten dient te bevatten:

- a. een nauwkeurige omschrijving van het burgerinitiatiefvoorstel;
- b. een toelichting op het burgerinitiatiefvoorstel;
- c. de achternaam, de voornamen, het adres, de geboortedatum en de handtekening van de verzoeker en de plaatsvervanger van de verzoeker;
- d. een lijst met de voornamen, achternamen, adressen, geboortedata en handtekeningen van de initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.

Initiatieven die aan de gestelde eisen voldoen worden volgens de verordening vervolgens op de agenda van Provinciale Staten geplaatst.

De stap die de griffie maakt is klaarblijkelijk niet voor iedereen duidelijk. Diverse Statenleden die wij spraken vragen zich af of je 'dit' (lees: het indienen van een burgerinitiatief in de vorm van een motie) wel van initiatiefnemers kan verwachten. Statenleden vragen zich af of er geen sprake moet zijn van een zogenaamd agenderingsrecht: een voorstel waarmee een onderwerp of oproep geagendeerd kan worden? Daarmee sluiten zij aan bij de werkwijze zoals deze nu in de verordening is beschreven.

7. De gesprekken met politici en bestuurders door initiatiefnemers wordt niet gecoördineerd en wordt als warrig ervaren.

Na indiening krijgen initiatiefnemers de gelegenheid via verschillende wegen politici te spreken. De initiatiefnemers hebben dit deel van het proces als lastig en warrig ervaren. Ze hadden in dit deel van het proces graag meer ondersteuning gehad vanuit de griffie om afspraken te maken met de partijen en zich daarop voor te bereiden. 'Ik heb mijn eigen weg moeten vinden bij de politieke partijen.'

Het initiatief 'Stop de boskap' is vervolgens ook besproken in commissieverband. Dit is door de initiatiefnemer als een ingewikkelde periode ervaren. Naast zijn inbreng kreeg ook een ambtenaar de gelegenheid om het standpunt van de Gedeputeerde uitgebreid toe te lichten. Tevens kreeg een spreker zeer ruim de gelegenheid zich tegen het burgerinitiatief uit te spreken, waarbij, zoals de initiatiefnemer het benoemt, 'allerlei laster' over het initiatief werd

geuit. De hoeveelheid spreektijd van de inspreker en de wijze waarop deze door de Gedeputeerde werd behandeld was in de ogen van de initiatiefnemer niet proportioneel ten opzichte van het burgerinitiatief. 'Opeens was er een inspreker die met evenveel, zo niet meer egards behandeld werd. Dat voelde oneerlijk'.

8. Behandeling in Provinciale Staten

Provinciale Staten hecht veel belang aan het instrument burgerinitiatief

De betrokkenheid van Provinciale Staten bij het instrument burgerinitiatieven is groot. Het wordt door Provinciale Staten van belang geacht dat inwoners actief mee kunnen doen. Nadat de griffie de ontvangst van beide geëvalueerde initiatieven aan het presidium gemeld had, wilden Provinciale Staten de initiatieven hoe dan ook behandelen. De vraag of Provinciale Staten bevoegd waren op het onderwerp was daarbij in beide gevallen van ondergeschikt belang. Het feit dat inwoners een initiatief hadden ingediend was voldoende om veel gewicht aan het initiatief toe te kennen. In het geval van 'Stop de boskap' werd snel duidelijk dat het onderwerp bij Gedeputeerde Staten thuishoorde. Als reactie op deze constatering hebben Provinciale Staten het initiatief alsnog gedeeltelijk ontvankelijk verklaard door een beroep op het budgetrecht te doen.

Provinciale Staten bleek voor beide burgerinitiatieven niet bevoegd.

Bij de behandeling van het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' is onderzoek gedaan naar welk overheidslichaam bevoegd was om besluiten te nemen met betrekking tot de jacht. Uitkomst van het onderzoek en overleg met het ministerie was, dat blijkens de toelichting op de Jachtwet het ministerie bevoegd was op dit onderwerp en niet de provincie.

In Provinciale Staten wordt politiek bedreven. Initiatiefnemers treden tot deze arena toe.

Er is een coalitie, aan elkaar gebonden via een coalitieakkoord, en er is oppositie. Er is een constant 'spel' gaande tussen deze krachten om politieke ambities gerealiseerd te krijgen. Dit spel wordt ook buiten deze arena gespeeld. Er zijn allerlei politieke stromingen die zichzelf organiseren in onder andere politieke partijen en maatschappelijke organisaties. Deze organisaties worden gesteund door inwoners die regelmatig zelf ook actief zijn. Er worden acties opgezet om politieke ambities te realiseren, waarbij wordt samengewerkt tussen organisaties, achterban, partners en allerlei gelegenheidscoalities. Burgerinitiatieven zijn door hun aard (omdat zij in staat zijn onderwerpen bij Provinciale Staten te agenderen) een politiek instrument. Al dan niet verbonden aan georganiseerde politieke stromingen, worden initiatieven door inwoners voor politieke doeleinden ingezet en komen ze zo in de politieke arena van Provinciale Staten terecht.

Met betrekking tot 'Stop de hobbyjacht' waren Provinciale Staten uitsluitend bevoegd om een jachtverbod in te stellen op terrein in hun eigen bezit. Voor een dergelijke maatregel was echter geen meerderheid in Provinciale Staten.

In het geval van 'Stop de boskap' was de coalitie voor de kap van beide bossen, in het verlengde van de Natura 2000-richtlijn. Gedeputeerde gaf aan dat er op het moment dat het initiatief werd besproken een motie in voorbereiding was om ingediend te worden, waarin de

lijn van Gedeputeerde Staten nogmaals bekrachtigd werd. Het burgerinitiatief kon binnen Provinciale Staten daarmee ook niet op een meerderheid rekenen. De initiatiefnemer kwam tot het inzicht dat bij eventuele stemming het initiatief het niet zou halen. Gedeputeerde heeft na een overleg in de coalitie besloten tot overleg met de initiatiefnemer. Gedeputeerde Staten vond het belangrijk dat dit gesprek plaatsvond vanuit de behoefte aan een open en transparantie bestuurscultuur. In gesprek zijn Gedeputeerde en de initiatiefnemer tot een compromis gekomen. De initiatiefnemer heeft daarna het burgerinitiatief ingetrokken, om zo stemming erover te voorkomen. Initiatiefnemer heeft aangegeven door deze keuze nu nog de mogelijkheid te hebben om het initiatief opnieuw in te dienen, mocht dat in de toekomst naar het oordeel van de initiatiefnemer nog nodig blijken te zijn.

9. In de afsluiting van het proces wordt geen evaluatie uitgevoerd.

Na afwikkeling van het initiatief 'Stop de hobbyjacht' heeft er geen opvolging vanuit de provincie plaatsgevonden. Er is geen evaluatie geweest en er is geen contact meer met de initiatiefnemer geweest. In diverse gesprekken hierover kwam naar voren dat deze afronding wat ongemakkelijk voelt; waar werk je nou eigenlijk naartoe? Het onderwerp is geagendeerd, werd besproken en daarna was het afgelopen. 'Het is een beetje een gek open eindje. Als het besproken is dan is het eigenlijk afgedaan.' Initiatiefnemer zegt hierover: 'Ik heb me niet geholpen gevoeld'. Ook vanuit Provinciale Staten horen wij terug dat deze afronding als onbevredigend werd ervaren.

In het geval van 'Stop de boskap' is na het bereiken van het compromis en het intrekken van het initiatief een nieuw hoofdstuk gestart. De lopende beheerperiode is met twee jaar verlengd en de initiatiefnemer heeft zitting gekregen in het beheeroverleg en is betrokken geraakt bij de realisatie van nieuwe beheerplannen.

10. De benodigde tijdsinvestering is hoog voor alle betrokkenen.

Terugkijkend op het proces wordt door vrijwel al onze gesprekspartners opgemerkt dat burgerinitiatieven een groot tijdsbeslag vergen.

In de provincie

De griffie heeft geen specifieke capaciteit beschikbaar om burgerinitiatieven te ondersteunen. Op het moment dat een burgerinitiatief ingediend wordt, moet de griffie op korte termijn capaciteit vrijmaken om het initiatief te begeleiden. Op het moment dat een burgerinitiatief wordt ingediend, komt er van alles in beweging binnen de provincie. De griffie staat voor de uitdaging om dan snel te schakelen en alle partijen zo goed mogelijk te begeleiden. Het blijkt dat deze begeleiding het nodige werk van de griffie verlangt: het onderzoeken van de handtekeningen, de beoordeling van de ontvankelijkheid en de verdere begeleiding van de initiatiefnemers. Gegeven de normale bezetting zou de griffie graag in een vroeg stadium met een initiatief in contact komen. Daarmee kan volgens onze gesprekspartners geborgd worden dat het initiatief meteen van de juiste kwaliteit is, waardoor het werk voor de griffie beter te beheersen is.

De Gedeputeerde geeft aan dat het burgerinitiatief 'Stop de boskap' veel van haar aandacht gevraagd heeft. Met betrekking tot de inhoud nam het initiatief een ander standpunt in dan de coalitie. Hoewel het initiatief daarom een minderheidsstandpunt innam, was er vanuit de

bestuurlijke ambitie transparant en toegankelijk te werken veel behoefte om dit initiatief zorgvuldig te behandelen. Dit heeft veel tijd gekost.

Ook in de betrokken beleidsafdeling deden de burgerinitiatieven een beroep op de beschikbare capaciteit. In het geval van het initiatief 'Stop de boskap' geeft een van de betrokken ambtenaren aan dat hij in die periode ongeveer twintig uur per week met het initiatief bezig was.

Overigens wordt ook door alle gesprekspartners binnen de provincie aangegeven dat ze het belangrijk vinden dat vanuit de behoefte aan transparant en toegankelijk bestuur burgerinitiatieven serieus worden genomen. De consequentie dat dit tijd kost wordt door allen als een gegeven beschouwd. 'Het hoort er gewoon bij.' Wel spreekt men de hoop uit dat door het proces te professionaliseren de hoeveelheid tijd kan worden teruggebracht.

En van de initiatiefnemers

Initiatiefnemers geven aan dat ze niet verwacht hadden dat ze in een proces zouden terechtkomen waarin zoveel tijd en moeite geïnvesteerd diende te worden. Het inzamelen van de handtekeningen, het overleg met de griffie, de rondgang langs de diverse politieke partijen, commissievergadering, bespreking in Provinciale Staten et cetera. De initiatiefnemer van 'Stop de hobbyjacht' geeft aan dat als hij had geweten dat het zoveel werk zou zijn, hij het niet zou hebben gedaan. De initiatiefnemer van 'Stop de boskap' komt tot het oordeel dat de opbrengst van zijn inzet hoog genoeg is, hoewel de inspanning veel hoger uitviel (en nog steeds doorloopt) dan hij vooraf ooit had kunnen bevroeden.

H6| Conclusies en aanbevelingen

6.1 Participatie: uitgangspunten, doelen, instrumenten en aanpakken

Op basis van ons onderzoek kunnen we concluderen dat in de provincie Noord-Holland participatie hoog op de agenda staat. In alle onderdelen van de provincie (Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, commissaris van de Koning, griffie en de ambtelijke organisatie) is men ervan overtuigd dat participatie belangrijk is in de huidige tijd. De organisatie neemt ingediende initiatieven zeer serieus en doet er veel aan om recht te doen aan het initiatief en de initiatiefnemers.

Als basis voor participatie zijn onlangs uitgangspunten geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn bedoeld als basis voor het provinciale participatiebeleid zoals dat toegepast zal worden onder de Omgevingswet. De uitgangspunten zijn ook van toepassing voor participatie die plaatsvindt buiten het kader van de Omgevingswet. De uitgangspunten zijn door alle gremia omarmd en belangrijk gevonden.

Het valt op dat er weinig bewustzijn is over de geformuleerde uitgangspunten met betrekking tot participatie. Participatiedoelen zijn niet benoemd. Voor het instrument 'burgerparticipatie' is door een medewerker van de provincie een handreiking geschreven, waarin een stappenplan en een vragenlijst zijn opgenomen over hoe participatie op te zetten in het geval dat de provincie zelf een beleidsproces start. We hebben geen handreikingen, aanpakken of draaiboeken ten behoeve van de overige participatie-instrumenten (direct contact, inspraak, zienswijze, burgerinitiatief en referendum) aangetroffen.

Wij bevelen de provincie aan om expliciet te bepalen hoe de provincie participatie in het algemeen wil inzetten. Werk op basis van de uitgangspunten doelstellingen uit en verscherp op basis daarvan de inrichting van het participatie-instrumentarium. Borg daarbij dat de onderlinge samenhang tussen de diverse participatie-instrumenten in balans is. Publiceer de resultaten in een 'participatiewaaiër'; een 'boekje' (of sectie op de website) waarin alles met betrekking tot participatie is opgenomen: uitgangspunten, doelen, instrumenten, procesbeschrijvingen, overwegingen, checklist, contactpersonen et cetera. Dit document zou zowel binnen als buiten de provinciale organisatie ingezet kunnen worden om het instrumentarium zichtbaar en toegankelijk te maken. Zorg ervoor dat de publicatie laagdrempelig is en toegankelijk voor de brede groep van inwoners die de provincie rijk is. Inspiratie over een dergelijk 'boekje' kan worden gevonden in de publieke 'politieke instrumenten voor Provinciale Staten' uit 2019, die binnen de provincie beschikbaar is.

***Aanbeveling 1** - Werk de doelstellingen van participatie in zijn algemeen en de verschillende participatie instrumenten uit en verscherp de onderlinge samenhang tussen de instrumenten.*

6.2 Het burgerinitiatief als instrument van burgerparticipatie

Over het doel van het instrument burgerinitiatief

In artikel 1 van de verordening staat beschreven dat een burgerinitiatief het volgende betreft: 'een voorstel van een initiatiefgerechtigde ter plaatsing op de agenda van de vergadering van Provinciale Staten'. De huidige werkwijze waarbij de griffie voorstellen uitwerkt tot een voordracht waarbij om een besluit gevraagd wordt, leidt tot verwarring over het doel van het instrument.

Er blijkt onder de Statenleden geen eenduidige mening te zijn over wat het doel van een burgerinitiatief zou moeten zijn. Sommigen geven aan dat het doel zou moeten zijn 'het op de agenda van Provinciale Staten kunnen plaatsen van een specifiek onderwerp', waarmee de drempel voor inwoners laag wordt gehouden om tot het indienen van een initiatief te komen. Anderen geven aan dat om het burgerinitiatief door Provinciale Staten serieus te laten nemen, er altijd een besluit over genomen zou moeten worden door Provinciale Staten.

Heroverweeg het doel van het burgerinitiatief in het licht van aanbeveling 1. Wij adviseren hierbij om het doel te herformuleren in 'het nemen van een besluit over een door een initiatiefnemer op de agenda van Provinciale Staten geplaatst onderwerp', om hiermee het gewicht van het instrument in lijn te brengen met de verwachtingen die bij inwoners leven. Tevens wordt op deze wijze recht gedaan aan de wens vanuit Provinciale Staten om het instrument serieus te nemen.

Aanbeveling 2 - *Herformuleer het doel van het burgerinitiatief als "het nemen van een besluit over een door een initiatiefnemer op de agenda van Provinciale Staten geplaatst onderwerp".*

Wij komen tot de conclusie dat het niet van inwoners te verwachten is een kant en klaar voorstel op te leveren waar Provinciale Staten een besluit over kunnen nemen. In dat licht is het hierboven genoemde doel alleen realiseerbaar als er vanuit de griffie gerichte ondersteuning beschikbaar is om een initiatiefnemer te begeleiden in de uitwerking van het ingediende burgerinitiatief tot een voorstel op basis waarvan een besluit kan worden genomen.

Aanbeveling 3 - *Stel capaciteit van de griffie beschikbaar voor de begeleiding van initiatiefnemers.* Zie ook paragraaf 6.4, onder stap 4.

Over het aantal benodigde handtekeningen om een burgerinitiatief in te dienen

Voor het indienen van een burgerinitiatief zijn momenteel 5.000 handtekeningen nodig. Het landelijk (ongewogen) gemiddelde aantal benodigde handtekeningen om een burgerinitiatief in te dienen bij een provincie is (afgerond) 1.500. De toegangseis in de provincie Noord-Holland is daarmee zeer hoog. Hoewel 5.000 handtekeningen op een bevolking van ruim 1,7 miljoen mensen laag lijkt, heeft de provincie samen met de provincie Brabant de hoogste drempel van het land. Ons onderzoek naar de werking van het instrument bij andere provincies geeft aan dat er weinig tot geen relatie is tussen het aantal handtekeningen dat nodig is om een burgerinitiatief in te dienen en het aantal ingediende burgerinitiatieven. Bovendien geven gesprekspartners in de provincie aan het aantal handtekeningen niet bepalend te vinden voor de mate waarin gewicht aan een initiatief moet worden gegeven.

Wij bevelen de provincie aan de drempel voor het aantal handtekeningen dat nodig is om een burgerinitiatief in te dienen, te verlagen naar 1.500.

Aanbeveling 4 - *Verlaag het aantal benodigde handtekeningen naar 1.500.*

Over de minimumleeftijd om een burgerinitiatief te mogen ondertekenen

Momenteel is de minimumleeftijd om een burgerinitiatief te mogen ondertekenen 18 jaar. Bij acht provincies is deze leeftijdsdrempel 16 of zelfs 15 jaar. In onze gesprekken met Statenleden is ook de vraag gesteld of deze leeftijd niet eventueel verlaagd zou kunnen worden. Als centrale argument wordt hierin genoemd dat het belangrijk is jongeren vroeg de gelegenheid te geven aan de democratie mee te doen.

Aanbeveling 5 - *Verlaag de minimumleeftijd om een burgerinitiatief te mogen ondertekenen naar 16 jaar.*

Over de onderwerpen waar het burgerinitiatief over mag gaan.

In artikel 4 van de verordening wordt beschreven waar een burgerinitiatief niet over mag gaan:

‘Een burgerinitiatiefvoorstel houdt niet in:

a. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten;
[...]

Deze uitsluiting blijkt in de praktijk niet werkbaar. Beide burgerinitiatieven behandelden een onderwerp dat niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoorde. In beide gevallen is in het kader van transparant en toegankelijk bestuur door Provinciale Staten besloten om het onderwerp toch in behandeling te nemen. In het geval van ‘Stop de boskap’ is dit gerealiseerd door een beroep op het budgetrecht. Dit heeft ertoe geleid dat er een beleidswijziging heeft plaatsgevonden (kappen van één in plaats van twee bossen, verlengen van huidige beheerperiode, betrekken van de initiatiefnemer en enkele anderen bij beheer), die zonder het burgerinitiatief niet tot stand was gekomen. Dus, ondanks dat het onderwerp in eerste instantie niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoorde, heeft het burgerinitiatief wel effect gehad.

Het is vaak niet meteen duidelijk of de provincie of Provinciale Staten bevoegd zijn op een bepaald onderwerp. Statenleden zien dit ook als een kans: Provinciale Staten kunnen zich eventueel achter het doel van het initiatief scharen en zich samen met de initiatiefnemer hard maken om het doel te realiseren.

Er wordt door Statenleden aangegeven dat burgerinitiatieven (die rechtsgeldig worden ingediend) *altijd* minimaal in Provinciale Staten dienen te worden besproken, ook als Provinciale Staten niet bevoegd zijn op het onderwerp. Dit is in de praktijk ook wat er gebeurt.

Het is in de ogen van diverse mensen, met name uit de ambtelijke organisatie, van belang dat onderwerpen die niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoren, worden uitgesloten. Dit vinden ze van belang, om te voorkomen dat (zoals gekscherend werd gezegd) 'de prijs van hamburgers in Amerika' wordt besproken. De kans dat dergelijke voorstellen worden ingediend is in onze ogen heel klein. Naar onze mening is het beter om het proces zo in te richten dat onderwerpen die duidelijk niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoren eruit worden gefilterd. We doen hiertoe een aantal aanbevelingen in de stap 'verkenning' in paragraaf 5.4.

Aanbeveling 6 - *Verwijder artikel 4, lid a. uit de verordening.*

6.3 Communicatie over participatie en het burgerinitiatief

Momenteel communiceert de provincie over het burgerinitiatief alleen op de website. De informatie hierover is niet makkelijk te vinden. De tekst is zeer compact en technisch.

We hebben in deze een aantal aanbevelingen:

- Zorg ervoor dat de sectie van de website over participatie in de hoofdnavigatie van de site wordt opgenomen (de balk met diverse menu-items die bovenaan altijd zichtbaar is).
- Maak contactgegevens van de griffie (als eerste aanspreekpunt) prominent zichtbaar op alle pagina's die over 'inspraak en meedenken' gaan. Noem namen, telefoonnummers en e-mailadressen. Bewaak dat e-mailadressen en telefoonnummers bestaan en werken.
- Herschrijf de huidige teksten op de website over alle participatie-instrumenten zo, dat ze voor leken begrijpelijk worden. Streef hierbij naar taalgebruik op niveau B1, waardoor ze voor iedereen begrijpelijk is. Een goede hulp hierbij is de website www.ishetb1.nl, een initiatief van GridLine en Loo van Eck.
- Breid de sectie over het burgerinitiatief op de website uit. Wijd hier indien nodig voor de leesbaarheid een eigen pagina aan. Neem op deze vernieuwde pagina in ieder geval de volgende zaken op:
 - Leg uit wat het doel van het burgerinitiatief is en over wat voor type onderwerpen een burgerinitiatief kan gaan. Doe de oproep aan inwoners om initiatieven in te dienen die ergens vóór zijn. Kleet dit aan met mogelijke voorbeelden ter inspiratie.
 - Leg uit dat het op voorhand vaak onduidelijk is of Provinciale Staten bevoegd zijn om besluiten te nemen over onderwerpen die een initiatiefnemer wil indienen. Raad potentiële initiatiefnemers daarmee aan om al in een zeer vroeg stadium contact op te nemen met de griffie om te (laten) onderzoeken wat de mogelijke betrokkenheid van Provinciale Staten bij een onderwerp zou kunnen zijn.
 - Licht het proces toe dat het burgerinitiatief zal doorlopen en wat daarbij van de initiatiefnemers (bij benadering) zal worden verwacht. Zie hiervoor verder paragraaf 3.4 van dit rapport.

- Manage de verwachtingen van potentiële indieners: het feit dat een initiatief wordt ingediend, betekent nog niet dat het zal worden aangenomen. In Provinciale Staten wordt politiek bedreven, waarbij politieke partijen erop gericht zijn om politieke doelen te realiseren. De politiek heeft haar eigen dynamiek, waarin belangen, posities, akkoorden et cetera naast de inhoudelijkheid van een onderwerp ook veel bepalend kunnen zijn. Door een burgerinitiatief in te dienen, treedt de initiatiefnemer toe tot de politieke arena van Provinciale Staten en het bijbehorende politieke spel.

***Aanbeveling 7** - Verbeter de informatie over participatie en burgerinitiatief op de website van de Provincie Noord Holland: maak de informatie vindbaar, leesbaar én benoem contactpersonen en contactgegevens.*

6.4 Het proces

Het proces rond het burgerinitiatief blijkt veel tijd en toewijding te vragen van alle betrokkenen. Iedereen is bereid de benodigde inspanning te leveren. De wens is het proces zo professioneel mogelijk in te richten.

Ten behoeve van professionaliteit van participatie heeft het Rathenau Instituut aan het Rijk geadviseerd om een eigen digitaal platform te introduceren. Wij delen de mening dat de inzet van een internetplatform de informatieverstrekking en de procesgang aanmerkelijk zou kunnen verbeteren. Echter, het inzetten van een dergelijk instrument is een grote stap, die niet licht gezet zou moeten worden. Er zijn meerdere aanbieders van ICT-platformen om participatie te ondersteunen actief (bijv. petities.nl, Citizen Lab of Mett), die alle een eigen visie en aanpak hebben. Deze stap vergt goede voorbereiding, waarbij keuzes inzake ambitie, uitgangspunten, doelstellingen, instrumenten en proces randvoorwaardelijk zijn. Gezien het beperkt aantal burgerinitiatieven, lijkt het onverstandig om vanuit de provincie zelfstandig te besluiten een platform in te richten. Samenwerking met gemeenten in de provincie lijkt, gegeven de bevoegdheidendiscussie, een succesvoorwaarde. Mogelijk is het verstandig om in IPO verband te onderzoeken wat de mogelijkheden hierin zijn.

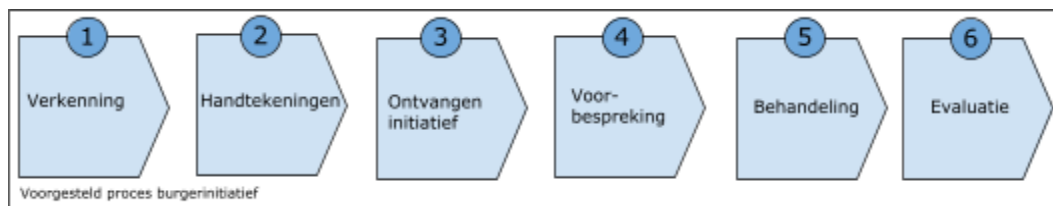
Tegelijkertijd is een digitaal platform in het proces rond het verzamelen en valideren van handtekeningen van zeer grote waarde. In onderstaande paragraaf, kopje 'verzamelen van handtekeningen', komen wij hier nader op terug.

Wij adviseren om te onderzoeken hoe een digitaal platform ingezet kan worden om de processtappen rond het verzamelen en valideren van handtekeningen te verbeteren. Gegeven het tot nu toe zeer beperkte aantal burgerinitiatieven raden wij het af om de digitale ambitie in dezen veel groter te laten. Grotere ambities vergen meer interactie met inwoners om de investering te rechtvaardigen en kwaliteit te waarborgen. In dezen is het mogelijk wel interessant om samenwerking met andere overheden op te zoeken.

***Aanbeveling 8** - Introduceer een digitaal platform voor het verzamelen en valideren van handtekeningen.*

De gewenste procesgang

Het huidige proces waarlangs burgerinitiatieven worden ingediend en afgehandeld is niet beschreven. Wij bevelen de provincie aan om een vaste procesgang te hanteren, om zo rust en duidelijkheid in het proces te krijgen. Wij bevelen aan dit proces te laten bestaan uit de volgende stappen:

Het document waarin de procesgang wordt beschreven dient voor alle partijen, dus ook voor potentiële initiatiefnemers, leesbaar (taalniveau B1) en eenvoudig beschikbaar te zijn. Initiatiefnemers dienen deze van de website af te kunnen downloaden.

Aanbeveling 9 - Beschrijf het proces van indiening en behandeling van een burgerinitiatief aan de hand van de verschillende stappen.

In onderstaande paragrafen beschrijven wij de voorgestelde procesgang op hoofdlijnen.

Stap 1 - Verkenning

De website van de provincie wordt zo ingericht dat initiatiefnemers ertoe worden aangezet in een zeer vroeg stadium contact op te nemen met de griffie voor overleg. De basis voor dit overleg kan een beknopte beschrijving van het initiatief zijn (bijv. maximaal 1 A4), die vooraf door de initiatiefnemer met de griffie wordt gedeeld. Naar aanleiding van deze kennismaking onderzoekt de griffie de bevoegdheid van Provinciale Staten en vraagt de griffie het presidium om een standpunt in te nemen met betrekking tot de bevoegdheid. De resultaten hiervan worden teruggekoppeld naar de potentiële initiatiefnemer, voorzien van een gemotiveerd advies om het initiatief wel of niet op poten te zetten. Overigens heeft de initiatiefnemer het recht om dit advies naast zich neer te leggen en eventueel toch handtekeningen in te zamelen.

Doel van deze stap

- faciliteren van kennismaking tussen potentiële initiatiefnemers en provincie;
- verkenning van bevoegdheid van Provinciale Staten, advisering van provincie aan initiatiefnemers over of en hoe het initiatief in te dienen;
- advisering van de provincie aan initiatiefnemers met betrekking tot het al dan niet indienen van een initiatief.

Resultaat

- De provincie is bekend met het potentiële initiatief.

- De bevoegdheid van Provinciale Staten ten opzichte van het initiatief is bepaald.
- Het presidium heeft besloten het onderwerp wel of niet op de agenda te plaatsen indien het succesvol wordt ingediend.
- Initiatiefnemers kennen de provincie, weten wie hun contactpersonen zijn en wat hun te wachten staat bij indiening van een initiatief.
- De initiatiefnemer heeft een advies ontvangen wel of niet verder te gaan met het initiatief.

Stap 2 - Verzamelen van handtekeningen

Wij adviseren om het digitaal inzamelen van handtekeningen mogelijk te maken. Hiermee wordt het indienen van handtekeningen én het bepalen van de geldigheid ervan in een stap onderzocht, terwijl tegelijkertijd de werkzaamheden voor de initiatiefnemers en de griffie aanmerkelijk worden vereenvoudigd. Het Rathenau Instituut heeft de haalbaarheid hiervan op hoofdlijnen onderzocht.¹⁴ Wij adviseren de provincie om eventueel in samenwerking met andere overheden deze oplossing te operationaliseren. Deze oplossing zal moeten worden ingebed in een platform. De wijze waarop dit gebeurt zal nader onderzocht moeten worden. Zie ook aanbeveling 10.

Tot het moment waarop deze oplossing is gerealiseerd, is er waarschijnlijk geen andere optie dan de werkwijze zoals deze bij 'Stop de boskap' is gebruikt voort te zetten.

Doel van deze stap

- het door de initiatiefnemer bijeenbrengen van de benodigde handtekeningen;
- het vaststellen van de geldigheid van de bijengebrachte handtekeningen.

Resultaat

- Initiatiefnemers hebben zicht op het aantal geldige handtekeningen dat bijeen is gebracht en weten wanneer ze er voldoende hebben.
- De provincie heeft geen extra werkzaamheden rond het toetsen van de geldigheid van de ingediende handtekeningen.

Stap 3 - Ontvangst van het initiatief

In deze stap is er in overleg tussen de griffie en de initiatiefnemers een datum gekozen waarop het burgerinitiatief door de commissaris van de Koning in ontvangst zal worden genomen. De huidige aanpak van de commissaris wordt door initiatiefnemers zeer gewaardeerd. We zien geen aanleiding om veranderingen in deze stap voor te stellen.

Doel van deze stap

- het door de commissaris van de Koning in ontvangst laten nemen van het burgerinitiatief, waarbij initiatiefnemers hartelijk worden ontvangen en de provincie haar dank uitspreekt voor de genomen moeite;
- het nogmaals toelichten van de vervolgstappen die door de provincie zullen worden gezet en wat hierbij van de initiatiefnemers wordt verwacht.

¹⁴ 'Voor het Voetlicht', Rathenau Instituut, bijlage 2: anoniem digitaal ondertekenen

Resultaat

- Het burgerinitiatief is formeel bij de provincie ingediend.
- De initiatiefnemers voelen zich gezien en weten wat er gebeuren gaat.

Stap 4 - Voorbereiden van bespreking

Het ingediende burgerinitiatief bestaat, conform artikel 5, lid 2 van de huidige verordening uit:

- `a. een nauwkeurige omschrijving van het burgerinitiatiefvoorstel;
- b. een toelichting op het burgerinitiatiefvoorstel;
- c. de achternaam, de voornamen, het adres, de geboortedatum [...]

Wij adviseren deze minimumeis niet aan te passen, om de drempel voor het indienen van initiatieven niet te hoog te maken.

Wij adviseren om het initiatief op dezelfde wijze te laten begeleiden door de griffie zoals bij een motie vanuit Provinciale Staten het geval is. Wij stellen voor om capaciteit vanuit de griffie beschikbaar te stellen (zie aanbeveling 3) om:

1. de benodigde voorbespreking van het initiatief bij de fracties in Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten mogelijk te maken. De wijze waarop deze voorbespreking zal plaatsvinden zal, zoals ook bij moties het geval is, van geval tot geval maatwerk blijken te zijn. Het is een succesfactor als de griffie hier als begeleider van de initiatiefnemers optreedt, om hen de weg naar de provincie te laten vinden.

Het is natuurlijk mogelijk dat het initiatief een onverwachte wending neemt, zoals wel vaker gebeurt in de politieke arena. In het geval van het initiatief 'Stop de boskap' werd na overleg een compromis met Gedeputeerde Staten gesloten, waarna het initiatief werd ingetrokken. De begeleiding van de griffie dient ervoor te zorgen dat in al deze stappen de betrokken partijen, zo ook de initiatiefnemers, ondanks mogelijke onverwachte wendingen, goed worden begeleid;

2. het burgerinitiatief te ondersteunen in de verdere uitwerking van het initiatief tot een bespreekbaar voorstel (waarin een gevraagd besluit is opgenomen).

Doel van deze stap

- in samenwerking tussen griffie en initiatiefnemers de overige partijen binnen de provincie (Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie) kennis laten maken met het initiatief en hen in staat te stellen mee te denken;
- positie bepalen van wat Provinciale Staten voor het initiatief kunnen betekenen, in relatie tot de formele bevoegdheid van Provinciale Staten tot het onderwerp;
- politieke steun voor het initiatief verwerven en inventariseren of een meerderheid in Provinciale Staten te mobiliseren is voor het onderwerp;

- in samenwerking tussen griffie en initiatiefnemer het burgerinitiatief uitwerken tot een voorstel met een conceptbesluit dat ter stemming aan Provinciale Staten kan worden voorgelegd;
- óf, indien blijkt dat er geen meerderheid voor het initiatief in Provinciale Staten te vinden is, de initiatiefnemers de gelegenheid geven het initiatief terug te trekken.

Resultaat

- Initiatiefnemers weten dat zij serieus genomen worden.
- Er is een succesvolle rondgang van de initiatiefnemer langs de diverse organen van de provincie.
- Er zijn geen verrassingen voor initiatiefnemers, griffie en Provinciale Staten.
- Er ligt een uitgewerkt voorstel, inclusief gevraagd besluit, dat past in de normale werkwijze van Provinciale Staten.

Stap 5 - Behandeling van het initiatief in Provinciale Staten

In deze stap wordt het initiatief in de formele politieke organen besproken. Dit betreft bespreking door PS in commissie verband en daarna tijdens een bijeenkomst van de gehele Provinciale Staten.

Wij bevelen aan dat nadat de resultaten uit de vorige stap zijn bepaald, de griffie de initiatiefnemers nader introduceert in de werkwijze en dynamiek binnen Provinciale Staten, als voorbereiding op de bespreking in Provinciale Staten. Het burgerinitiatief kent daarna de benodigde kwaliteit en is er, samen met de initiatiefnemers, 'klaar voor' om in de politieke arena van Provinciale Staten te worden besproken. Zoals te doen gebruikelijk zal de wijze waarop het voorstel door Provinciale Staten wordt besproken van geval tot geval variëren. Uiteindelijk zal hier, al dan niet na één vergadering door Provinciale Staten, een besluit over worden genomen.

Doel van deze stap

- Provinciale Staten een besluit over het burgerinitiatief laten nemen.

Resultaat

- De initiatiefnemer is in staat om succesvol deel te nemen aan de politieke arena van Provinciale Staten.
- Provinciale Staten nemen een besluit over het burgerinitiatief.

Stap 6 - Evaluatie

De huidige verordening is ruim twintig jaar geleden opgesteld. Pas nu wordt zij geëvalueerd en worden aanbevelingen gedaan voor verbetering. In artikel 7 van de verordening wordt beschreven dat de commissaris van de Koning jaarlijks de burgerinitiatieven zal evalueren. Dit is niet gebeurd, wat in belangrijke mate te verklaren is uit het gegeven dat er vrijwel geen burgerinitiatieven zijn ingediend.

Onze evaluatie heeft geleid tot een serie aanbevelingen. Deze zijn deels gebaseerd op de ervaringen met het meest recente burgerinitiatief. Het is te verwachten dat er na eventuele implementatie van deze aanbevelingen na een volgend burgerinitiatief nieuwe leerpunten te benoemen zijn. Het is zinnig om deze ervaringen snel te inventariseren en eventuele lessen snel door te voeren, zodat een volgend burgerinitiatief daardoor nog beter kan verlopen.

Doel van deze stap

- eventuele verbeterpunten identificeren in het proces dat het burgerinitiatief doorlopen heeft en die mogelijk verwerken, waardoor een volgend burgerinitiatief beter zal verlopen.

Resultaat

- De provincie leert keer op keer beter met burgerinitiatieven om te gaan, en daarmee met participatie in het geheel.

Verordening burgerinitiatief Noord-Holland

Wij adviseren om de verordening te herschrijven waarin alle door de provinciale staten overgenomen aanbevelingen zijn verwerkt. Wij adviseren daarbij om de verordening zo te schrijven dat deze ook voor leken te begrijpen is. Stel deze op zodat zij leesbaar is voor mensen met taalniveau B1.

Aanbeveling 10 - *Actualiseer de verordening.*

Bijlage 1 | Documenten en literatuur

Wetenschappelijke literatuur

- 'Vertrouwen op Democratie', Raad voor Openbaar Bestuur, 2010 (pag 7 - 20)
- 'Jaarverslag 2019', 'Jaarverslag 2020', 'Jaarverslag 2021', AIVD, 2019, 2020, 2021
- Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, NCTV
<https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn>
- 'Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland', Nanninga, de Jonge en Valk, Rijksuniversiteit Groningen, 2022
- 'Sociale kwaliteit voor een sterke Sociale Basis', Verharen, Heessels, Jansen en Wolf, 2019
- 'Sociale ondernemingen, een verkennend advies' Sociaal Economische Raad, 2015
- 'De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora'. Bestuurskunde, Michels, A.M.B. (2011).
- 'Political Action: Mass Participation in Five Western Democracies' Barnes and Kaase, 1979
- 'Voor het voetlicht', Rathenau Instituut, 2022

Algemene informatie vanuit de provincie

- Memo van griffie aan presidium m.b.t. Burgerinitiatief (14-05-2004)
- Memo van griffie aan presidium m.b.t. elektronische digitale handtekeningen als ondersteuning verzoek Burgerinitiatief (10-12-2015)
- Memo van griffie aan presidium m.b.t. evaluatie verordening burgerinitiatief Noord-Holland (22-03-2018)
- Memo van griffie aan presidium m.b.t. evaluatie burgerinitiatief 'Stop de boskap in de Schoorlse en Noord-Kennemerduinen' (17-06-2020)
- Memo van griffie aan presidium m.b.t. extern evaluatieonderzoek instrument Burgerinitiatief Noord-Holland (30-09-2021)

Burgerinitiatief 'Stop de veefabrieken in Noord-Holland'

- Memo van griffie aan presidium m.b.t. aanbieden burgerinitiatiefvoorstel (12-11-2008)
- Memo van griffie aan presidium m.b.t. proces burgerinitiatief
- Voordracht Provinciale Staten voor de inhoudelijke behandeling van het burgerinitiatief in de Provinciale Staten van 16-03-2009 (februari 2009)
- Notulen behandeling burgerinitiatief Provinciale Staten vergadering 16-03-2009

Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland'

- Voordracht Provinciale Staten m.b.t. ontvankelijkheid burgerinitiatief (9-9-2016)
- Verslag verificatie handtekening burgerinitiatief
- Verslag presidium voorbereiding Provinciale Staten agenda 3 oktober 2016 (12-09-2016)
- Memo advocaten NautaDutilh m.b.t. bevoegdheid Gedeputeerde Staten/Provinciale Staten (21-09-2016)
- Besluit 60-2016 geldigheid burgerinitiatief (3-10-2016)
 - Bijlage aanbiedingsbrief burgerinitiatief
 - Bijlage Voorstel conceptbesluit 60-2016 geldigheid burgerinitiatief
 - Bijlage Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland'
 - Bijlage Factsheet Jacht
- Memo provinciale bevoegdheden inzake de jacht t.b.v. Provinciale Staten Limburg (14-10-2016)
- Verslag commissie Natuur, Landbouw en Milieu d.d. 27-10-2016
- Voordracht Provinciale Staten aanhouden burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' (2-11-2016)
- Oplegmemorandum behandeling burgerinitiatief in Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu (28-11-2016)
- Voordracht Provinciale Staten besluitvorming over burgerinitiatief in de Provinciale Staten van 12-12-2016 (29-11-2016)
- Notulen Provinciale Staten vergadering d.d. 12-12-2016

Burgerinitiatief 'Stop de boskap in de Schoorlse en Noord-Kennemerduinen'

- Aanbiedingsbrief burgerinitiatief (29-11-2019)
- Voorblad indiening burgerinitiatief
- Verslag steekproef ondersteuningshandtekeningen (9-12-2019)
- Voordracht geldigheid burgerinitiatief (9-12-2019)
- Notulen Provinciale Staten vergadering d.d. 16-12-2019
- Voordracht en bijlagen Provinciale Staten besluitvorming over burgerinitiatief in de Provinciale Staten van 3 februari 2020 (16-1-2020)
- Notulen Provinciale Staten vergadering d.d. 3-2-2020
- Brief intrekken burgerinitiatief (22-3-2020)

Bijlage 2 | Lijst van geïnterviewde personen

Functie	Datum
Initiatiefnemer burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'	11 oktober 2022
Initiatiefnemer burgerinitiatief 'Stop de boskap in de Schoorlse en Noord-Kennemerduinen'	17 oktober 2022
Commissaris van de Koning	13 oktober 2022
Vertegenwoordiging uit Provinciale Staten	13 oktober 2022
Statengriffie: • Statengriffier • plv. Statengriffier/Statenadviseur	11 oktober 2022
Ambtelijke organisatie: • medewerker die betrokken was bij initiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' • medewerker die betrokken was bij initiatief 'Stop de boskap in de Schoorlse en Noord-Kennemerduinen'	11 oktober 2022
Participatiespecialist van de provincie	22 november 2023
• Gedeputeerde betrokken bij initiatief 'Stop de boskap' • Programmamanager Natura 2000-herstelmaatregelen	23 november 2023

Bijlage 3 | Uitgebreide opbrengsten provincies en gemeenten

Provincies

Hieronder volgt een overzicht van de resultaten van ons onderzoek naar hoe het instrument burgerinitiatief in andere provincies wordt vormgegeven.

Drenthe

Het is niet gelukt om te achterhalen hoeveel burgerinitiatieven er hier precies zijn geweest. Er was er minstens één, over de hobbyjacht, zo blijkt uit een onderzoek vanuit de provincie Drenthe.

Flevoland

Uit een voorstel van de werkgroep bestuurlijke vernieuwing kwam in 2003 de verordening voor het burgerinitiatiefvoorstel. In 2008 en 2011 zijn hierin aanpassingen gedaan. In 2015 is de verordening ingetrokken en opgenomen in het Reglement van Orde. Dit werd voorgesteld in het seniorenconvent vanwege de nieuwe vergadersystematiek. Op deze manier zijn alle werkzaamheden in één document te vinden: het Reglement van Orde. In juli 2015 is per amendement het aantal ondersteuningsverklaringen teruggebracht naar 500 kiesgerechtigde inwoners.

Er zijn tot dusver twee burgerinitiatieven geweest.

- 1) Stichting Blauwe Vogels (2008): voorstel, om subsidie te geven aan een stichting die kinderen met een beperking helpt, werd niet aangenomen: 'Voor dit soort zaken is het burgerinitiatief niet bedoeld'.
- 2) Stop de hobbyjacht (2016): deze is niet behandeld.

De afstand van de gemiddelde particulier tot de provincie is best groot. Burgerinitiatief wordt niet actief gepromoot. Er is geen evaluatie geweest.

Inwoners ook mogelijkheid tot e-petitie (noodkreet, roep om aandacht). Hiervoor zijn 100 handtekeningen benodigd. Verschil burgerinitiatief is dat bij het laatste sprake is van een (concreet) plan, en dat er een hogere drempel geldt. Voorbeelden e-petitie: wijziging bepaalde buslijn, commentaar op Floriade (niet doorgezet).

Friesland

Oorspronkelijke verordening (uit 2003) werd in 2014 vervangen door een nieuwe, omdat burgerinitiatieven te weinig inhoudelijk benaderd werden – er was teveel focus op procedure. De toegangsdrempel bleef hierbij gelijk.

Het instrument wordt erg weinig gebruikt; een zoektocht in het archief naar gehouden burgerinitiatieven leverde niets op. Vorig jaar is er wel een poging gedaan, maar die strandde om procedurele redenen. Dat had twee redenen: het burgerinitiatief werd vanuit een politieke fractie geïnitieerd en er kwamen handtekeningen van buiten de provincie, terwijl dat niet is toegestaan.

De grootste uitdaging lijkt het aan de man brengen te zijn van een burgerinitiatief. De vraag is in hoeverre het burgerinitiatief het juiste middel is om iets op de agenda te krijgen. Ook wordt de vraag gesteld in hoeverre het in ons bestel past en in een behoefte voorziet.

Het is belangrijk dat indieners goed weten waar ze aan beginnen, plus dat ze de juiste intenties en juiste verwachtingen hebben. Voor de griffie ligt er een grote rol, bij zowel begeleiding als verwachtingsmanagement. Communicatie gaat enkel via de website; burgers worden eerst naar andere middelen verwezen. In het kader van de discussie over bestuurlijke vernieuwing wordt binnenkort onder andere (de werking van) het burgerinitiatief besproken.

Gelderland

Gelderland heeft de volgende burgerinitiatieven gehad:

- 1) Strandbad Winterswijk (2004, landelijk eerste burgerinitiatief): afgewezen op financiële steun, wel veel aandacht gegenereerd.
- 2) Leefmilieu weerszijde van de Pleij (2008): riep op tot MER-onderzoek. Verworpen door Provinciale Staten, zagen weinig meerwaarde ten opzichte van andere onderzoeken.
- 3) Megastallen (2008): verworpen door Provinciale Staten, omdat de verantwoordelijkheid bij gemeenten ligt.
- 4) Hofstraatbuurt Wilp, inzake sloop historische woningen (2009): verworpen door Provinciale Staten, want bevoegdheid ligt bij gemeente en woningbouwcorporatie. Ook een motie haalde het niet.
- 5) Duurzame A12 (2009): men wilde onafhankelijk onderzoek afdwingen naar gevolgen wegverbreding. Afgewezen door Provinciale Staten, want RWS had gehandeld conform wet- en regelgeving en het proces was al in een vergevorderd stadium. Wel werd een motie aangenomen om bestaande metingen uit te breiden.
- 6) Platform Voorst N345, inzake verlegging provinciale weg (2010): geldig, maar verworpen door Provinciale Staten.
- 7) Behoud Oranjewijk (2011): ingetrokken nadat voorstel ongeldig werd verklaard.
- 8) Hartenkreet voor natuur en landschap (2011): deels gehonoreerd, deels verworpen.
- 9) Stop de hobbyjacht (2016): niet geldig verklaard.
- 10) Stop bomenskap langs N-wegen (2017): geldig verklaard, besproken in Provinciale Staten.

Daarnaast heeft de griffie een aantal keer overleg gehad met initiatiefnemers over een mogelijk burgerinitiatief. Naar aanleiding van dat gesprek werd gekozen voor een andere weg: bijvoorbeeld petitie of het spreekrecht.

Binnen provincie Gelderland is in 2010 (en 2017) onderzoek gedaan naar burgerinitiatieven. Hier kwam onder andere naar voren dat de griffier een belangrijke rol vervult als poortwachter. Daarnaast is een blijvende betrokkenheid van initiatiefnemers belangrijk. Veel burgerinitiatieven worden afgewezen op basis van het bevoegdheidsvraagstuk.

Verder is de conclusie dat onderwerpen die voldoende interessant zijn en voldoende draagvlak hebben toch wel geagendeerd worden. Daar is geen 'zwaar' burgerinitiatief voor nodig. Andere middelen zijn eenvoudiger, betrekkelijk vormvrij en vragen veel minder tijd. De twee grote voordelen zijn dat een onderwerp binnen twee maanden letterlijk op de agenda staat en er direct een besluit aan gekoppeld wordt.

Het rapport: 'De vraag of het burgerinitiatief succesvol is, kan vanuit twee invalshoeken worden bekeken. Nee, als een positieve uitkomst van het burgerinitiatief daarvoor maatgevend is. Ja, als het gaat om onderwerpen op de politieke agenda plaatsen'. Ook wordt er gesproken over het verwachtingsmanagement: 'Door lange en intensieve voorbereiding kan indruk bij initiatiefnemers ontstaan dat hun missie een succes wordt'. Provincies kunnen op hun beurt een defensieve houding jegens burgerinitiatieven innemen.

Aanbevelingen van het rapport waren onder andere: neem de tijd voor de behandeling van een burgerinitiatief, organiseer waar dat kan een werkbezoek om nader kennis te nemen van de situatie waar het burgerinitiatief aanleiding toe geeft, geef een ruime uitleg aan de bevoegdheid van Provinciale Staten en richt op de website een apart onderdeel in voor het burgerinitiatief.

Tot 2008 moesten er 1500 handtekeningen opgehaald worden en moesten mensen 18+ zijn. Daarna is dat verlaagd naar 750 en 16+. Later is de verordening opgenomen in het Reglement van Orde van Provinciale Staten.

Het onderzoek uit 2010 onderscheidt drie succesfactoren:

- 1) goede informatie en communicatie over voorwaarden, proces, haalbaarheid en initiatieven;
- 2) betrokken en gemotiveerde burgers, doordringen van noodzaak zorgvuldig proces;
- 3) het merkbaar serieus nemen van het initiatief door Provinciale Staten, wat onder andere tot uiting komt in het nemen van voldoende tijd.

Voor burgers lopen de initiatieven veelal niet volgens verwachting. Dat heeft er onder andere mee te maken dat vanuit de provincie verwacht wordt dat burgers een volwaardig en doorwrocht initiatiefvoorstel indienen, dat juridisch naadloos aansluit bij de bestaande praktijk. Dat blijkt voor burgers echter erg lastig. Als de drempel gehaald is, maar het voorstel vervolgens niet-ontvankelijk wordt verklaard of het niet haalt, blijven burgers enigszins teleurgesteld achter.

Onlangs is een motie aangenomen om jongeren meer te betrekken bij provinciale politiek. Net als in veel andere provincies kennen ze in Gelderland het provinciale jeugddebat, maar nu worden ze daaruit ook gestimuleerd om een initiatief in te dienen. Concreet was dat deze keer het verbeteren van sociale veiligheid in het openbaar vervoer; een samenwerking tussen Statenleden en jongeren, die vraagt om een politiek concrete actie.

Burgerinitiatief wordt een complex instrument gevonden. Het is niet het eerste waar burgers naar verwezen worden. Een verklaring voor het feit dat Gelderland relatief veel burgerinitiatieven kent blijkt lastig. Vaak waren er wel burgers met een politieke achtergrond bij de burgerinitiatieven betrokken, wat wellicht een verklaring kan bieden voor het bewandelen van de burgerinitiatiefweg.

Het instrument kent een hoog afbreukrisico. Als het op de agenda komt, wil dat niet zeggen dat de initiatiefnemers gelijk gaan krijgen. Goed verwachtingsmanagement is belangrijk; die

rol ligt bij de griffie. Binnenkort wordt er binnen het presidium gesproken over een voorstel om het burgerinitiatief de vorm te geven van een motie, zodat mensen conceptmoties kunnen indienen.

Groningen

Sinds 2004 kent Groningen de mogelijkheid tot burgerinitiatief, naar aanleiding van een voorstel vanuit het CDA, GroenLinks, SP, D66 en Partij voor het Noorden. Sindsdien is er één initiatiefvoorstel geweest:

- 1) Stop de hobbyjacht (2016). Provinciale Staten heeft besloten het voorstel niet geldig te verklaren en als zodanig niet in behandeling te nemen. Op basis van het advies van het college van Gedeputeerde Staten is geconcludeerd dat Provinciale Staten namelijk niet bevoegd waren beslissingen ten aanzien van dit onderwerp te nemen.

Er was passieve communicatie via de website. Voor zover bekend is er niet geëvalueerd. Een alternatieve vorm van burgerparticipatie is 'Praten met de Staten'. Eens per maand is er de mogelijkheid tot koffie en een goed gesprek (van een uur) in het provinciehuis.

Limburg

Het is niet gelukt om te achterhalen hoeveel burgerinitiatieven hier zijn ingediend. Minstens één, zo blijkt uit het archief op de website. Die ging over de hobbyjacht. De verordening is meermaals aangepast: in 2012, 2015 en 2018.

Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant kent sinds 2005 een verordening burgerinitiatief. Na onderzoek (vanuit de provincie Drenthe) zijn er aanpassingen gedaan in de verordening. Een burgerinitiatief heeft 5.000 handtekeningen nodig. Deze hoge drempel is bewust, omdat het niet te makkelijk moet zijn om 'inbreuk te maken' op de agenda van Provinciale Staten. In 2021 zou het burgerinitiatief geëvalueerd worden, maar door corona is dat niet doorgegaan. Nu staat dit in bredere context (participatie) voor volgend jaar op de agenda.

Er zijn twee burgerinitiatieven geweest:

- 1) Megastallen (2009): zes van de elf voorstellen zijn geldig verklaard, besproken in Provinciale Staten.
- 2) Stop de hobbyjacht (2016): ongeldig verklaard, omdat er geen sprake was van een onderwerp dat de bevoegdheid van de Provinciale Staten betreft.

Bij Noord-Brabant wordt er gesproken over 'agenderingsrecht' in plaats van burgerinitiatief. Dit wordt gedaan om spraakverwarring te vermijden: als burgers met elkaar iets ondernemen, wordt dat ook vaak een burgerinitiatief genoemd. Daarnaast werd de term 'burger' afstandelijk gevonden ten opzichte van 'inwoner'.

Voor inwoners vanuit Noord-Brabant is het de bedoeling dat zij een burgerinitiatief ondersteunen door middel van hun DigiD. Daarvoor is gekozen, omdat dit laagdrempeliger zou zijn en het het makkelijker maakt voor de griffie om de geldigheid van de ondersteuning te controleren.

Er was passieve communicatie via de website. Opvallend genoeg bleek uit een eigen gehouden onderzoek onder sprekers bij de Provinciale Staten dat deze allemaal op de hoogte waren van de mogelijkheid tot een burgerinitiatief.

Overijssel

Er zijn twee burgerinitiatieven geweest:

- 1) Stop de hobbyjacht (2016): Provinciale Staten besloten om niet aan te nemen. Omdat bij vrijwel alle provincies was ingediend, is er vanuit provincie Drenthe landelijke evaluatie gemaakt, waarbij alle betrokken provincies input hebben geleverd.
- 2) Tegengaan megastallen (2008). Uit evaluatie bleek dat dit proces niet goed verlopen is. Provinciale Staten hebben besloten het burgerinitiatief voor tweede keer te agenderen.

Mogelijke verklaringen weinig burgerinitiatieven:

- 1) afstand particulier en provincie, gemeente staat dichterbij;
- 2) instrument is onbekend;
- 3) onderwerpen provincie abstracter.

Elk burgerinitiatief is intern geëvalueerd. Passieve communicatie over mogelijkheid. Doel is inwoners de kans te geven om iets op de agenda te krijgen, wat via de gekke wegen niet gelukt is.

Utrecht

Sinds de invoering van het burgerinitiatief zijn er twee initiatieven geweest:

- 1) Tegen herindeling gemeente Maartensdijk (2004): geen duidelijk effect gehad.
- 2) Megastallen (2010): kwam respons op vanuit Provinciale Staten, er werd een discussie gevoerd, maar dat heeft niet geleid tot grote verandering(en).

Het is geen onderwerp dat leeft in Utrecht. Waarschijnlijk vormen de ondersteuningsverklaringen een drempel. Bij de griffie hoorden ze wel eens dat er plannen waren om een burgerinitiatief op te starten, maar dat kwam er vervolgens niet van.

Er is geen evaluatie geweest, en er wordt niet actief over gecommuniceerd. Instrumenten als een brief/petitie komen regelmatig(er) voor. Dat zijn makkelijkere middelen om doel te bereiken: het burgerinitiatief is een lang en moeizaam proces.

Zeeland

Momenteel wordt bij de provincie Zeeland het participatiebeleid onderzocht, waar het burgerinitiatief een onderdeel van is. Sinds de invoering (2003) is er vier keer gebruik van gemaakt:

- 1) Van vogelvrij naar kogelvrij, stop de hobbyjacht (2016): niet ontvankelijk, bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.
- 2) Behoud basis ziekenhuiszorg van het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis te Walcheren (2011): niet behandeld in Provinciale Staten.

- 3) Burgerinitiatief voor het houden van een enquête over het afstaan van landbouwgrond in het Westerscheldegebied voor getijdennatuur (2007): besproken in Provinciale Staten, geen verdere actie.
- 4) Burgerinitiatief inzake kwaliteit en vitaliteit van Walcheren in relatie tot plannen over nieuwe Rijksweg N57 en Rondweg Serooskerke Noord (2004): besproken in Provinciale Staten, heeft geleid tot (aangenomen) motie waarin Gedeputeerde Staten is verzocht om:
 - a. de consequenties van een wijziging van de besluitvorming voor de tracékeuze van de N57 op zo kort mogelijke termijn in beeld te brengen;
 - b. de betrokken partijen van dit burgerinitiatiefvoorstel nauw te betrekken bij de uitwerking van de landschappelijke inpassing van de N57;
 - c. ernaar te streven dat deze inpassing zo veel mogelijk overeenkomt met het specifieke landschappelijke karakter van Walcheren.

Aangegeven wordt dat het veel moeite kost om iets via deze weg op de agenda te krijgen. Er is sprake van passieve communicatie via de website. Voor zover bekend is er geen evaluatie geweest.

Zuid-Holland

In deze provincie zijn er een drietal burgerinitiatieven geweest:

- 1) Van vogelvrij naar kogelvrij (2011)
- 2) Groene metropool (2011)
- 3) Brug omlaag in de spits (2013)

Het presidium beoordeelt de binnengekomen burgerinitiatieven op basis van de criteria uit de verordening. Als het presidium groen licht geeft, gaat het door naar de Statencommissie, waar het wordt behandeld. Zij geeft een advies aan de Provinciale Staten, die het (afhankelijk van de urgentie van het vraagstuk) in de eerstvolgende vergadering bespreken.

Momenteel wordt er – naar aanleiding van een motie – binnen PZH toegewerkt naar een burgerberaad/burgerpanel.

Communicatie gaat passief via de website. Er is geen evaluatie gehouden. Doel is het betrekken van inwoners. Grootste spanningsveld rondom burgerinitiatief is wat er wel en niet onder bevoegdheid Provinciale Staten valt.

Gemeenten

Amsterdam

Mogelijkheid burgerinitiatief: een onderwerp op de agenda plaatsen. Hiervoor zijn 200 handtekeningen nodig.

Mogelijkheid volksinitiatief: zelf een onderwerp voordragen voor stemming in gemeenteraad. Daarvoor zijn 1000 handtekeningen nodig, gemeenteraad kan er een alternatief plan tegenover stellen. Bij een referendum kan er dan over beide voorstellen gestemd worden. In

de tussentijd kan ook geprobeerd worden tot een compromis te komen tussen beide voorstellen. Volksinitiatief komt binnen twee maanden op de agenda. Voor het definitieve verzoek om een referendum te houden zijn 10.000 handtekeningen nodig, waarvoor men tien weken de tijd krijgt om die te verzamelen.

Rotterdam

Mogelijkheid jongereninitiatief: speciaal voor 18-'ers, hebben 25 handtekeningen nodig. Hierbij kan een onderwerp/plan op de politieke agenda gezet worden.

Mogelijkheid burgerinitiatief: onderwerp op agenda zetten. Betreft het één wijk, dan zijn er 25 handtekeningen nodig. Bij meerdere wijken/hele stad moeten er 150 handtekeningen (leeftijd: 14+) verzameld worden.

Voor beide geldt dat de initiatiefnemers één tot drie vertegenwoordigers moeten aanwijzen. De raad ontvangt de initiatieven en kan college om advies vragen. Daarna volgt beraadslaging ofwel besluitvorming. De raad neemt uiteindelijk uiterlijk zeventien weken na de indiening een besluit over het plan.

Den Haag

Mogelijkheid burgerinitiatief: onderwerp op agenda zetten. Ondersteuning afhankelijk per schaalniveau: buurt (250 ondersteuning), wijk (1000) en gehele stad (2500). Binnen twee weken moet er reactie zijn of het initiatief aan alle eisen voldoet. Zo niet, dan krijgen initiatiefnemers vier weken de tijd om gebreken te verhelpen. Dan moet er binnen acht tot twaalf weken een besluit genomen worden, wat weer binnen twee weken officieel bekend gemaakt moet zijn.

Er zijn drie mogelijkheden met betrekking tot bespreking:

- 1) voorstel komt gelijk op de raadsagenda;
- 2) raad vraagt eerst advies college over voorstel;
- 3) voorstel komt in raadscommissie aan bod.

Ook kent Den Haag een petitieloket. Verschil ten opzichte van burgerinitiatief is dat het laatste de gemeenteraad dwingt om zich daarover te buigen, bij petitie is dat niet het geval. Momenteel staan er 74 petitie's open (totaal 111 online), met variërend van 1 tot bijna 4.000 handtekeningen.

Utrecht

Mogelijkheid burgeragendering: burgers zetten onderwerp op agenda. Hiervoor zijn 100 handtekeningen nodig, leeftijd 12+. Raad bespreekt.

Mogelijkheid burgerinitiatief: burgers doen een uitgewerkt voorstel. Hiervoor zijn 250 handtekeningen nodig, leeftijd 12+. Raad besluit.

Griffie checkt op voorwaarden, stuurt naar raad. Dan presentatie aan voorzitter gemeenteraad. Dan bespreking in gemeenteraad, tijdens commissievergadering. Vervolgens besluiten genomen over verder met de agendering/het initiatief.

In 2021 was er een burgerinitiatief 'Geef Utrechtters meer invloed'. Dat stelt dat er jaarlijks 20-30 petitie/burgervoorstellen zijn, waar te weinig mee zou worden gedaan. Burgerinitiatief afkomstig van politieke partij. Dienden er later ook motie over in, deze werd verworpen. Wel zou er nader onderzoek naar thematiek worden gedaan.

Eindhoven

Mogelijkheid burgerinitiatief: onderwerp/idee op agenda zetten. Minimaal 250 handtekeningen nodig.

Mogelijkheid digitaal petitieloket: 66 petitie op te vinden, 15 ondertekenbaar. Variërend van 0 tot 3500 handtekeningen.

Samenspraakprojecten-pagina op de site: welke werkzaamheden in de openbare ruimte er in uitvoering zijn, wat de voortgang is en hoe lang de werkzaamheden nog in beslag gaan nemen. Ook worden hier foto's van de voortgang gepubliceerd.

Groningen

Mogelijkheid burgeragendering: onderwerpen kunnen op de agenda gezet worden. Minimaal vijftig handtekeningen benodigd, agendacommissie raad beslist dan over agendering onderwerp: of het onderwerp zich ervoor leent en wanneer het debat plaatsvindt.

Mogelijkheid burgerpanel: Groningen Gehoord. Inwonerspanel sinds 2005, bestaat uit 11.000 leden. Twee soorten enquêtes: elk voor- en najaar enquête over staat onderhoud, andere gaat over actuele onderwerpen.

Ontwikkelen eigen participatiemodel: wijks- en dorpsdemocratie (Gronings model). Zijn wijks- en dorpskompassen. Bestaat uit drie archetypen (Adviseren & Inspreken, Aanjagen & Initiëren en Verdelen & Besturen en vijf bouwstenen.

Tilburg

Mogelijkheid burgerinitiatief: plan of idee indienen voor de wijk of buurt. Gaat via aparte website, maakjepunt.nl. Zijn vijftig ondersteuning nodig. Staan momenteel negen initiatieven open.

Mogelijkheid burgerpanel (18+). Paar keer per jaar mening gevraagd over onderwerpen.

Almere

Mogelijkheid burgeractiviteit: vijftig handtekeningen om onderwerp op de agenda te zetten. Vaak voorafgegaan door petitie.

Mogelijkheid burgerinitiatief: 150 handtekeningen om raad te dwingen iets te bespreken én besluit te nemen.

Mogelijkheid participatieplatform: hier kunnen zaken worden aangekaart en enquêtes geplaatst. Ook bij het platform kunnen ondersteuning binnengehaald worden om onderwerp op agenda te krijgen, en kunnen ideeën gepost worden. Andere deelnemers kunnen hierop reageren. Bij de plannen worden deelnemers en fasen onderscheiden.

Breda

Mogelijkheid burgerinitiatief: voorstel op de politieke agenda krijgen. Aantal ondersteuning afhankelijk van of het idee een wijk of de hele stad betreft. Aantal wordt niet genoemd op site.

Mogelijkheid burgersessie: bespreking op basis van door inwoners of organisatie aangeleverde bespreknotitie, los van een voorstel vanuit college of raad. Bespreknotitie moet minimaal vijftig handtekeningen hebben en griffie-adviseur bekijkt eerst of burgersessie een passend middel is.

Mogelijkheid politieke marktkraam: uur voorafgaand aan raadsvergadering kunnen inwoners raadsleden in centrale hal hun problemen/ideeën vertellen.

Nijmegen

Mogelijkheid burgerinitiatief: concreet voorstel dat leidt tot besluit. 100 handtekeningen nodig, 14+.

Mogelijkheid burgeragendering: onderwerp op agenda krijgen. 150 handtekeningen nodig, 14+.

Ligt momenteel een burgerinitiatief om bepaalde locatie te vergroenen.

Hebben tienpuntenplan inwonersparticipatie.

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

(033) 496 52 00
info@bmc.nl
www.bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL91ABNA0504035754
BTW NL80.86.63.598 B.01

Colofon

12 december 2022

Classificatie : Definitief, openbaar

Namen adviseurs :

- Rob van Hilten
- Anita van Meerveld
- Sara Kamah
- Erwin Guijt

Projectnummer : PO028359

Kijk voor meer info op onze website: [bmc.nl](https://www.bmc.nl)

Aan
Presidium
Kopie aan

Uw contactpersoon
Dhr. Koen Konings
AD/STG

Telefoonnummer +3123514 5157
Koen.konings@noord-holland.nl

Betreft: Memo Rapport Evaluatie Burgerinitiatief

Memo

31 januari 2023

1 | 2

Voorstel:

Het presidium wordt voorgesteld:

- Kennis te nemen van het rapport evaluatie burgerinitiatief;
- De onderstaande aanbevelingen uit het rapport te omarmen;
 - Aanbeveling 1 – Werk de doelstellingen uit van de verschillende participatie instrumenten en verscherp de onderlinge samenhang.
 - Aanbeveling 2 – Herformuleer het doel van het burgerinitiatief als “het nemen van een besluit over een door een initiatiefnemer op de agenda van Provinciale Staten geplaatst onderwerp”.
 - Aanbeveling 3 – Stel capaciteit van de griffie beschikbaar voor de begeleiding van initiatiefnemers.
 - Aanbeveling 4 – Verlaag het aantal benodigde handtekeningen naar 1.500.
 - Aanbeveling 5 – Verlaag de minimumleeftijd om een burgerinitiatief te mogen ondertekenen naar 16 jaar.
 - Aanbeveling 6 – Verwijder artikel 4, lid a. uit de verordening.
 - Aanbeveling 7 – Verbeter de informatie over participatie en burgerinitiatief op de website van de Provincie Noord Holland: maak de informatie vindbaar, leesbaar én benoem contactpersonen en contactgegevens.
 - Aanbeveling 8 – Introduceer een digitaal platform voor het verzamelen en valideren van handtekeningen.
 - Aanbeveling 9 – Beschrijf het proces van indiening en behandeling van een burgerinitiatief.
 - Aanbeveling 10 – Actualiseer de verordening
- De nieuwe Staten te adviseren conform aanbeveling 10 de verordening burgerinitiatief te actualiseren

Inleiding

De Provincie Noord-Holland heeft BMC gevraagd om het instrument

Bijlage: Rapport Evaluatie
Burgerinitiatief

burgerinitiatief te evalueren. Directe aanleiding voor deze evaluatie van het instrument burgerinitiatief is de behandeling van het meest recente burgerinitiatief uit 2019. Doel van de opdracht was mogelijke verbeteringen voor het instrument burgerinitiatief Noord-Holland te identificeren, waarbij specifiek aandacht is voor:

- hoe kan de provincie verduidelijken wat het instrument is;
- welke communicatie is er naar indieners;
- wordt voldoende duidelijk uitgelegd dat het instrument bestaat
 - wat men kan verwachten
 - zijn de voorwaarden helder
 - wordt het initiatief op het juiste moment in het proces getoetst
- hoe gebruiken andere overheden het instrument;
- zijn de voorwaarden vooraf voldoende eenduidig;
- hoe kan door wijzigingen in de verordeningen beter tegemoet worden gekomen aan de verwachting van initiatiefnemers.

Het resultaat van het onderzoek is het Rapport Evaluatie Burgerinitiatief (bijlage 1). In het rapport wordt een tiental aanbevelingen gedaan.

Uitwerken aanbevelingen

In het presidium van 19 december 2022 heeft BMC de belangrijkste resultaten, waaronder ook de tien aanbevelingen, van het Rapport Evaluatie Burgerinitiatief in het presidium gepresenteerd. Daarna hebben leden van het presidium de gelegenheid gehad om vragen te stellen.

De aanbevelingen vier, vijf en zes stellen een concrete aanpassing van de verordening burgerinitiatief voor. Deze aanpassingen kunnen vooruitlopend op het uitwerken van de andere aanbevelingen in de verordening worden gemaakt aan het begin van de nieuwe Statenperiode.

Voor de uitwerking van de andere aanbevelingen kunnen de nieuwe Staten opdracht verlenen aan een nieuw college. Zoals in aanbeveling 1 staat is het belangrijk dat de uitwerking in goede samenhang met de ontwikkeling van andere participatie instrumenten zoals gebeurt in de ambtelijke werkgroep burgerparticipatie.

Aan
Presidium
Kopie aan

Uw contactpersoon
Mevr. N.J.M.H. van Olderen
AD/STG

Telefoonnummer +3123514 5157
olderenn@noord-holland.nl

Betreft: Memo subsidievaststelling fractiebijdragen 2021–2022

Memo

26 januari 2023

1 | 3

Voorstel:

Het presidium wordt voorgesteld:

- Kennis te nemen van het rapport van bevindingen van de accountant en de voorlopige besluiten per fractie in dit memo;
- de statenvoordracht met de voorlopige besluiten rondom de subsidievaststelling per ondersteuningsstichting ter bespreking te agenderen in de commissie EFB van 20 februari en ter besluitvorming voor mogelijke wensen en bedenkingen te agenderen in PS van 6 maart.

Bijlage: Rapport van
bevindingen 2021–2022

Inleiding

Elke fractie in Provinciale Staten wordt ondersteund vanuit een stichting. Deze stichting ontvangt jaarlijks een subsidie van de provincie. De subsidie wordt onder voorwaarden verleend. Deze subsidie vormt het fractiebudget. De Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 (verder: subsidieverordening) bevat de regels rondom het fractiebudget.

De subsidieverlening geeft een voorlopig recht op het subsidiebedrag. Alleen de uitgaven die binnen de subsidieverordening geoorloofd zijn, zijn rechtmatig. Rechtmatige uitgaven mogen worden bekostigd uit de subsidie. Uitgaven die in strijd zijn met de subsidieverordening zijn onrechtmatig.

Na afloop van het subsidiejaar wordt de subsidie op aanvraag vastgesteld door de voorzitter van Provinciale Staten. Bij de subsidievaststelling wordt de subsidie definitief toegekend en wordt de uiteindelijke hoogte bepaald. Onrechtmatige uitgaven worden bij de vaststelling buiten beschouwing gelaten. Zodoende kan de subsidie na vaststelling lager zijn dan bij de verlening. Het verschil wordt teruggevorderd bij de ontvanger. De voorzitter kan zich hierbij baseren op het rapport van bevindingen.

Voor de definitieve vaststelling wordt PS in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen mee te geven middels een Statenvoordracht.

Na de vergadering van het presidium wordt de voordracht geagendeerd ter bespreking in de commissie EFB van maandag 20 februari en vervolgens in de Statenvergadering van maandag 6 maart. Tegen het besluit tot subsidievaststelling staat bezwaar open.

Rapport van bevindingen

De accountant bekijkt de verantwoording van de bestedingen uit het fractiebudget. Zijn bevindingen neemt de accountant op in het rapport van bevindingen.

Over het subsidiejaar 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022 heeft de accountant een aantal constateringën gedaan waarvoor aandacht wordt gevraagd. Deze worden per fractie waar dat het geval is benoemd. Dit wordt hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per ondersteuningsstichting.

50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen

In het afgelopen boekjaar is het kassaldo € 701,39 teruggestort op de bankrekening van de fractie zoals in het vorige boekjaar verzocht was.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening.

JA21

De fractie JA21 declareert € 12,55 en € 11,51 waarbij geen achterliggende bonnen zijn aangetroffen. Dit zijn daarmee onrechtmatige uitgaven.

Voorlopig besluit:

- Vanuit privé dient de fractie € 24,06 terug te storten aan bankrekening voor 14 maart 2023. De subsidie vast te stellen conform verlening, minus deze € 24,06.

SP

In het afgelopen boekjaar zijn de kruisposten gecorrigeerd. Echter een kleine rekenfout van € 82,- moet nog gecorrigeerd worden.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening, de gevraagde correctie dient voor 14 maart 2023 uitgevoerd te zijn.

PVV

De fractie van de PVV heeft een bedrag van € 955,- aan krantenabonnementen / nieuwsgaring besteed. Dit komt €155,- boven het in de verordening artikel 11 lid 4.b. gestelde maximale bedrag van

€ 800,-. Deze € 155,- is daarmee onrechtmatig uitgegeven door de fractiestichting.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening, minus de € 155,- die boven het maximum bedrag voor nieuwsgaring zijn uitgegeven. Het aan PNH terug te betalen bedrag met deze € 155,- te verhogen naar €12.507,-.

Overige fracties

Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 januari 2023

Onderwerp: Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022

Kenmerk:

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit
- Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022

1. Inleiding

Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke door een Statenfractie in het leven geroepen stichting fractieondersteuning verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten.

De verantwoording houdt in dat bij de aanvraag om subsidievaststelling het format verantwoording fractiegelden plus onderliggende stukken en het jaarverslag overlegd worden. De commissaris van de Koning heeft per brief van 15 maart 2022 aan vijftien stichtingen fractieondersteuning verzocht de verantwoording van de ontvangen voorschotten en de aanvraag om subsidievaststelling over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022 in te dienen vóór 1 juni 2022.

2. Rapport van bevindingen

Van alle stichtingen fractieondersteuning is de verantwoording tijdig ontvangen. Het genoemde format en onderliggende stukken zijn, na voorcontrole door de griffie, ter controle aangeboden aan de ex artikel 217, tweede lid van de Provinciewet door uw Staten aangewezen accountant (Van Ooijen). De accountant heeft een rapport van bevindingen gemaakt, dat als bijlage bij deze voordracht is gevoegd.

De in dit rapport genoemde fracties hebben verantwoording afgelegd in overeenstemming met het voorgeschreven format zoals opgenomen bij de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De rapportage is in concept per fractie afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor.

Ten aanzien van de uitgaven zijn enkele bevindingen geconstateerd. De bevindingen worden hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per bevinding en per ondersteuningsstichting.

JA21

De fractie JA21 declareert € 12,55 en € 11,51 waarbij geen achterliggende bonnen zijn aangetroffen. Dit zijn daarmee onrechtmatige uitgaven.

Voorlopig besluit:

- Vanuit privé dient de fractie € 24,06 terug te storten aan bankrekening voor 14 maart 2023. De subsidie vast te stellen conform verlening, minus deze € 24,06.

SP

In het afgelopen boekjaar zijn de kruisposten gecorrigeerd. Echter een kleine rekenfout van € 82,- moet nog gecorrigeerd worden.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening, de gevraagde correctie dient voor 14 maart 2023 uitgevoerd te zijn.

PVV

De fractie van de PVV heeft een bedrag van € 955,- aan krantenabonnementen / nieuwsgaring besteed. Dit komt € 155,- boven het in de verordening artikel 11 lid 4.b. gestelde maximale bedrag van € 800,-. Deze € 155,- is daarmee onrechtmatig uitgegeven door de fractiestichting.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening, minus de € 155,- die boven het maximum bedrag voor nieuwsgaring zijn uitgegeven. Het aan PNH terug te betalen bedrag met deze € 155,- te verhogen naar € 12.507,-.

Overige fracties

Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening

3. Voorstel

Resumerend stel ik u de besluiten te nemen die in ontwerp bij deze voordracht zijn gevoegd.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord- Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het presidium van 19 december 2022;

gelet op artikel 33, tweede lid van de Provinciewet en de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015,

besluiten:

1. kennis te nemen van de voorlopige besluiten om de aanvragen voor de subsidievaststelling over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022 van de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: GroenLinks, VVD, FvD, D66, PvdA, CDA, PVV, SP, PvdD, ChristenUnie, 50PLUS-PVDO, DENK, JA21, Liberaal N-H en Baljeu vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015
2. dat het ontwerpbesluit, dat zijn vertaalslag krijgt in vijftien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling conform de voorlopige besluiten, hen geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland Statengriffie
T.a.v. de heer A. Th. H. van Dijk
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum: 25-01-2023

Referentie: JV/700108/cw/45592

**Betreft: rapport van feitelijke bevindingen
subsidieverantwoordingen fractievergoedingen 2021/2022
Provincie Noord-Holland**

Geachte heer Van Dijk,

Ingevolge uw opdracht om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de besteding en verantwoording van de vergoedingen die zijn verstrekt aan de fracties over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022 brengen wij u hierbij rapport uit over onze bevindingen waarbij wij de volgende indeling van het rapport hanteren:

1. Verantwoordelijkheden;
2. Verrichte werkzaamheden;
3. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden algemeen;
4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden per fractie;
5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring.

De opdracht is met u en de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, overeengekomen en heeft als doel om u te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende Statengriffiesubsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland. De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van 24-03-2022.

VanOoijen
Accountants
Leidsevaart 578
2014 HT Haarlem

Postbus 538
2003 RM Haarlem
T. 023 - 544 03 83

adviseurs@ooijen.nl
www.ooijen.nl

1. Verantwoordelijkheden

Het is de verantwoordelijkheid van u en de beoogde gebruikers om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het hierboven beschreven doel.

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 4400N, 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). Verder hebben wij de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) in acht genomen.

2. Verrichte werkzaamheden

In deze paragraaf is een beschrijving van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en feitelijke bevindingen opgenomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022 in zijn totaliteit. U en de beoogde gebruikers zullen hierover een eigen afweging moeten maken gebruikmakend van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie.

Wij hebben in opdracht van de Statengriffie de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- a) Wij hebben de relevante regelgeving en documentatie in ons onderzoek betrokken, waaronder de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
- b) Wij hebben voorafgaande aan en gedurende ons onderzoek gecommuniceerd met medewerkers van de griffie.
- c) Wij zijn nagegaan of de fracties de verantwoording hebben ingediend overeenkomstig het door de provincie voorgeschreven format en of de kosten conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 naar de juiste categorieën zijn toegerekend.
- d) Wij zijn nagegaan of de verantwoorde uitgaven en inkomsten ook daadwerkelijk betaald respectievelijk ontvangen zijn, volgens het kasstelsel.

- e) Wij hebben de verantwoordingen over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022 en achterliggende externe bewijsstukken in ons onderzoek betrokken en onderzocht of bestedingen zijn onderbouwd en gedocumenteerd en passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de geldende Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Dit is gedaan per fractie en per fractie hebben wij onze bevindingen opgenomen in deze rapportage.
- f) Wij hebben zowel het begin- als eindsaldo van de bankrekeningen aangesloten met de verantwoording 2021-2022. Eventuele afwijkingen met de banksaldi zijn nader verklaard.

Met deze rapportage rapporteren wij onze bevindingen over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022. De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Dit is in overleg gegaan met de Statengriffie.

3. Uitkomsten van verrichte werkzaamheden algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van onze overeengekomen specifieke werkzaamheden zoals opgenomen in hoofdstuk 2 weergegeven. De uitkomsten van onze werkzaamheden zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.1. Werkzaamheden a en b (algemeen)

Wij hebben kennis genomen van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

3.2. Werkzaamheden c (format en toerekening kostencategorieën)

Alle partijen hebben overeenkomstig het verantwoordingsmodel over de periode 2021-2022 verantwoording afgelegd. Wij zijn nagegaan in hoeverre de verantwoorde uitgaven op basis van de omschrijving en onderliggende bewijsstukken conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 aan de juiste kostencategorieën zijn toegerekend. Eventuele opmerkingen hieromtrent zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.3. Werkzaamheden d (kasstelsel)

Bij het kasstelsel wordt uitgegaan van moment van betaling. Alleen de inkomsten en uitgaven tot en met 14 maart 2022, die ontvangen en/of betaald zijn kunnen worden meegenomen in de verantwoording. Wij zijn nagegaan dat alle door de fracties verantwoorde inkomsten en uitgaven zijn onderbouwd met betalingsbewijzen en passen binnen de periode van verantwoording. Eventuele afwijkingen zijn per fractie toegelicht in hoofdstuk 4.

3.4. Werkzaamheden e (onderbouwing en toetsing aan verordening)

In hoofdstuk 4 zijn de uitkomsten van onze werkzaamheden per fractie weergegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op een algemene uitkomst van onze werkzaamheden die op alle fracties van toepassing is.

Artikel 11 lid 12 sub d Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015

In artikel 11 lid 12 sub d van de Subsidieverordening fractiebijdrage 2015 is opgenomen dat kosten die verband houden met betalingen aan bedrijven waarover Statenleden middellijk of onmiddellijke zeggenschap hebben en betalingen aan partners en familieleden tot en met de derde graad van bloed- en aanverwantschap niet voor subsidie in aanmerking komen.

Een onderzoek naar betalingen zoals bedoeld in artikel 11 lid 12 sub d is door ons niet rationeel in te steken. Wij hebben derhalve niet kunnen vaststellen dat sprake is geweest van dergelijke betalingen.

3.5. Werkzaamheden f (aansluiting verantwoording met de banksaldi)

Er is een zichtbare aansluiting gemaakt van de begin- en eindstanden van de verantwoording met het banksaldo per 15 maart 2021 en 14 maart 2022.

Het terug te betalen bedrag over het boekjaar en de voorgaande periode is nu in de verantwoording over de periode 2021-2022 zichtbaar gemaakt en nader door ons toegelicht in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden

Deze paragraaf omvat de uitkomsten van de verrichte werkzaamheden, zoals opgenomen onder e) per fractie. Eventuele correcties in de verantwoording zijn geïnitieerd door en afgestemd met de Statengriffie.

Op uw verzoek hebben wij de terug te betalen voorschotten fractievergoedingen 2021-2022 per fractie in de onderstaande tabel gerecapituleerd:

	€
Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland	27.886
Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland	18.766
Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland	14.154
Stichting fractieondersteuning JA21	0
Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland	14.908
Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie	16.746
Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren	0
Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid	12.352
Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland	7.294
Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland	12.623
Stichting fractieondersteuning 50Plus / Partij van de Ouderen	0
Stichting fractieondersteuning DENK	33.192
Stichting fractieondersteuning Fractie Baljeu	0
Stichting fractieondersteuning Liberaal Noord-Holland	0
Totaal	157.921

4.1. Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	51.259
Inkomsten	
Subsidie provincie	97.226
Rente	0
Overige	3.997
Totaal ontvangsten	101.223
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	53.358
Accountantskosten	1.451
Kosten advies/onderzoek derden	552
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	4.390
Consumptiekosten	988
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	9.958
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabonnementen	464
Representatiekosten	582
Bankkosten	169
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	4.071
Totaal uitgaven	75.983
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	76.499
Reservering: max. 50% subsidie	48.613
Terug te betalen aan PNH	27.886

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Wij hebben geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.2. Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	75.846
Inkomsten	
Subsidie provincie	97.226
Rente	0
Overige	446
Teveel ontvangen voorschot subsidie	-2.692
Totaal ontvangsten	94.980
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	63.994
Accountantskosten	1.169
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	3.109
Consumptiekosten	671
Reis- en verblijfkosten	0
Computer-/printerkosten t.b.v.	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	605
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	22
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	403
Bankkosten	398
Overige kosten	5.764
Restitutie aan provincie Noord-Holland	28.658
Totaal uitgaven	104.793
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	66.033
Reservering: max. 50% subsidie	47.267
Terug te betalen aan PNH	18.766

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Als gevolg van de afsplitsing van een Statenlid moet een bedrag van € 2.692 aan fractievergoeding worden terugbetaald. De terugbetaling was in de verantwoording opgeteld bij de terug te betalen subsidie 2020/2021. In overleg is de terugbetaling nu afzonderlijk vermeld in de bovenstaande verantwoording. Het bedrag aan maximale reservering € 47.267 en het terug te betalen bedrag over 2021/2022 van € 18.766 zijn juist berekend.

Wij hebben verder geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.3. Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	26.889
Inkomsten	
Subsidie provincie	78.083
Rente	0
Overige	6.122
Totaal ontvangsten	84.205
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	65.480
Accountantskosten	1.148
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.346
Consumptiekosten	847
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	1.928
Vorming/opleidingskosten fractieleden	900
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	46
Kosten krantenabonnementen	120
Representatiekosten	110
Bankkosten	155
Overige kosten	62
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	73.142
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	37.952
Reservering: max. 50% subsidie	39.042
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Door een statenlid zijn representatiekosten gedeclareerd voor € 43 betreffende bloemen. De fractie ziet dit als representatiekosten voor de fractie zelf en dus niet als behorende tot de vaste onkostenvergoeding vanuit de rechtspositie.

Wij hebben verder geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.4. Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	42.698
Inkomsten	
Subsidie provincie	78.083
Rente	0
Overige	680
Totaal ontvangsten	78.763
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	54.899
Reiskosten personeel	0
Accountantskosten	1.117
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.487
Consumptiekosten	1.612
Reis- en verblijfkosten	2.093
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	1.702
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	17
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	224
Bankkosten	172
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	4.802
PayPal	140
Totaal uitgaven	68.265
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	53.196
Reservering: max. 50% subsidie	39.042
Terug te betalen aan PNH	14.154

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Wij hebben geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.5. Stichting fractieondersteuning JA21

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning JA21 heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	4.191
Inkomsten	
Subsidie provincie	31.905
Rente	0
Overige	3.586
Totaal ontvangsten	35.491
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	24.642
Accountantskosten	1.563
Kosten advies/onderzoek derden	866
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	1.335
Reis- en verblijfkosten	14
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	3.957
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	3.586
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	890
Kosten krantenabonnementen	317
Representatiekosten	247
Bankkosten	168
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	100
Totaal uitgaven	37.685
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	1.997
Reservering: max. 50% subsidie	15.953
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De stichting ontvangt alleen de variabele vergoeding van € 6.381 per statenlid over 2021/2022, te weten $5 \times € 6.381 = € 31.905$.

Van twee boekstuknummers 16 en 26 voor respectievelijk € 12,55 en € 11,51 kan de onderliggende bon niet meer worden teruggevonden.

Er is een HP ProBook 635 voor € 2.236 en een MacBook voor € 1.629 aangekocht. De kosten zijn verantwoord onder de post Computer-/printerkosten t.b.v. fractie. Voor de MacBook staat de factuur niet op naam van de stichting. De fractie geeft aan dat de laptops zijn overgedragen aan de stichting en worden gebruikt door de statenleden voor het digitaal vergaderen.

De eindstand van de ingediende verantwoording was niet gelijk aan het banksaldo van € 1.996. Dit verschil kon worden herleid tot verschillende boekingsfouten en is in overleg met de fractie in de bovenstaande verantwoording gecorrigeerd.

4.6. Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning CDA Statenfractie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	49.822
Inkomsten	
Subsidie provincie	65.321
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	65.321
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	41.891
Accountantskosten	1.018
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.178
Consumptiekosten	279
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	643
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	3.931
Kosten krantenabonnementen	30
Representatiekosten	165
Bankkosten	320
Overige kosten	0
Restitutie Provincie NH	18.119
Totaal uitgaven	67.574
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	47.569
Reservering: max. 50% subsidie	32.661
Terug te betalen aan PNH	14.908

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Wij hebben geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.7. Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	48.482
Inkomsten	
Subsidie provincie	58.940
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	58.940
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	31.887
Accountantskosten	2.980
Kosten advies/onderzoek derden	3.128
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.120
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer-/printerkosten t.b.v.	435
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	244
Kosten krantenabonnementen	242
Representatiekosten	605
Bankkosten	189
Overige kosten	500
Restitutie aan provincie Noord-Holland	19.876
Totaal uitgaven	61.206
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	46.216
Reservering: max. 50% subsidie	29.470
Terug te betalen aan PNH	16.746

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Wij hebben geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.8. Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	25.472
Inkomsten	
Subsidie provincie	58.940
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	58.940
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	58.165
Accountantskosten	786
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	343
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.825
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	0
Bankkosten	157
Overige kosten	0
Restitutie aan de Provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	61.276
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	23.136
Reservering: max. 50% subsidie	29.470
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Wij hebben geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.9. Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	41.027
Inkomsten	
Subsidie provincie	58.940
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	58.940
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	40.901
Accountantskosten	1.869
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	632
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.199
Kosten krantenabonnementen	955
Representatiekosten	0
Bankkosten	119
Overige kosten	50
Restitutie aan provincie Noord-Holland	12.420
Totaal uitgaven	58.145
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten – uitgaven)	41.822
Reservering: max. 50% subsidie	29.470
Terug te betalen aan PNH	12.352

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Er is voor bedrag van € 955 aan krantenabonnementen/nieuwsgaring besteed. Dit is boven het in de verordening gestelde maximale bedrag van € 800.

4.10. Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Betaalrekening	6.949
Spaarrekening	25.406
Beginsaldo	32.355
Inkomsten	
Subsidie provincie	58.940
Rente	0
Overige	0
"kruisposten: Verrekenen SP Regio"	3.229
Totaal ontvangsten	62.169
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	45.840
Accountantskosten	1.431
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	476
Reis- en verblijfkosten	40
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	159
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabonnementen	324
Representatiekosten	154
Bankkosten	190
Overige kosten	2.250
Restitutie aan provincie Noord-Holland	5.960
"kruisposten: Verrekenen SP Regio"	936
Totaal uitgaven	57.760
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	36.764
Per saldo uitgaven Statenverkiezingscampagne	
Reservering: max. 50% subsidie	29.470
Terug te betalen aan PNH	7.294

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Voor de krantenabonnementen worden geen facturen ontvangen. Uit omschrijving op het dagafschrift is echter duidelijk op te maken dat dit abonnementskosten betreft.

In de periode 2020/2021 was door de Stichting vanuit de fractiegelden € 2.211 betaald aan de regioafdeling. In de periode 2021/2022 is nog eens € 936 betaald aan de regioafdeling. Totaal € 3.147. De regioafdeling heeft € 3.229 terugbetaald aan de Stichting. Per saldo is € 82 euro te veel aan de Stichting terugbetaald.

4.10 Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	25.619
Inkomsten	
Subsidie provincie	46.178
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	46.178
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	30.763
Accountantskosten	916
Kosten advies/onderzoek derden	314
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	18
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	104
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	348
Bankkosten	131
Overige kosten	284
Restitutie aan provincie Noord-Holland	3.207
Totaal uitgaven	36.085
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	35.712
Reservering: max. 50% subsidie	23.089
Terug te betalen aan PNH	12.623

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Door het statenlid zijn representatiekosten gedeclareerd voor € 541 betreffende afscheidscadeaus en uitgaven, waaronder consumptiekosten, in verband met het periodiek overleg met fractievoorzitters. De fractie ziet dit als representatiekosten voor de fractie zelf en dus niet als behorende tot de vaste onkostenvergoeding vanuit de rechtspositie.

De penningmeester voert de administratie voor de stichting en berekent hiervoor middels een declaratieformulier € 225 per kwartaal door. Deze vergoeding kan worden gezien als een onkostenvergoeding of vrijwilligersvergoeding. Mogelijke fiscale aspecten maken geen deel uit van ons onderzoek, maar dienen hierbij in overweging te worden genomen.

Aldus de fractie betreft dit conform voorgaande jaren, een bestendige gedragslijn.

4.11. Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen heeft het volgende Format Verantwoording fractiegelden subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	13.218
Inkomsten	
Subsidie provincie	46.178
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	46.178
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	28.360
Accountantskosten	0
Kosten advies/onderzoek derden	19.053
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	3.549
Consumptiekosten	75
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	765
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	0
Bankkosten	144
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	51.946
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	7.450
Reservering: max. 50% subsidie	23.089
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Als gevolg van een mogelijke verwisseling met de gemeentelijke fractie heeft een foutieve behandeling plaatsgevonden van de aangiften loonheffing en zijn dienovereenkomstig onjuiste naheffingsaanslagen opgelegd. Hiertegen is door de Stichting bezwaar gemaakt. De Statenfractie heeft een bedrag van € 6.711 retour ontvangen dat bestemt was voor de gemeentelijke fractie. Tevens is een bedrag van € 6.485 retour ontvangen bestemt voor de Statenfractie, maar abusievelijk doorbetaald aan de gemeentelijke fractie. In dit geval rest er dus per saldo een bedrag van € 226,- dat nog moet worden doorbetaald aan de gemeentelijke fractie.

De verantwoording was niet helemaal juist ingevuld, het beginsaldo was niet ingevuld en het eindsaldo evenmin. Het beginsaldo 2021/2022 zou volgens de eindafrekening 2020/2021 € 13.218 moeten bedragen (inclusief een kassaldo van € 701). In de vorige periode zijn mutaties verwerkt t/m 14-3-2021 en in deze periode begint de boekhouding vanaf 16-3-2021 met een banksaldo van € 9.330. De transacties op 15-3-2021 waren abusievelijk niet verwerkt in de boekhouding. In overleg zijn de nodige correcties in de boekhouding doorgevoerd en in de hierboven opgenomen verantwoording verwerkt.

Het kassaldo is teruggestort op de bankrekening.

4.12. Stichting fractieondersteuning DENK

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning DENK heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	0
Inkomsten	
Subsidie provincie	106.898
Rente	0
Overige	350
Totaal ontvangsten	107.248
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	45.924
Accountantskosten	3.523
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	637
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	726
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	48
Bankkosten	58
Overige kosten	51
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	50.967
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	56.281
Reservering: max. 50% subsidie	23.089
Terug te betalen aan PNH	33.192

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Het bedrag aan ontvangen subsidie bestaat uit de reguliere subsidie voor het jaar 2021/2022 van € 46.178, alsmede het overschot 2020/2021 van de vorige DENK fractie van € 38.505 en het niet ontvangen voorschot uit 2019/2020 van € 22.215. Het maximaal te reserveren bedrag bedraagt 50% van de subsidie ontvangen voor het jaar 2021/2022 € 23.089, dus is een bedrag van € 33.192 aan subsidie terug te betalen.

4.13. Stichting fractieondersteuning Baljeu

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Baljeu heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	19
Inkomsten	
Subsidie provincie	6.381
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	6.381
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	0
Accountantskosten	443
Kosten advies/onderzoek derden	4.840
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	223
Kosten krantenabonnementen	568
Representatiekosten	0
Bankkosten	147
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	6.221
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	179
Reservering: max. 50% subsidie	3.191
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Behoudens de onderstaande bevinding.

De facturen voor de krantenabbonnementen zijn niet beschikbaar, echter uit de omschrijving op de dagafschriften blijkt duidelijk dat dit abonnementen betreft.

4.14. Stichting fractieondersteuning Liberaal Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Liberaal Noord- Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	0
Inkomsten	
Subsidie provincie	2.692
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	2.692
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	0
Accountantskosten	0
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	0
Bankkosten	0
Overige kosten	1.606
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	1.606
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	1.086
Reservering: max. 50% subsidie	1.346
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Behoudens de onderstaande bevinding.

Wij hebben geen verdere opmerkingen.

5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Bij het opstellen van deze rapportage is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Daarom is deze rapportage alleen bestemd voor de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, om hen te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende subsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidie-verordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

Vanwege de wettelijke bepalingen betreffende openbaarheid - Wet openbaarheid van bestuur (WOB) -, die op deze rapportage van toepassing zijn, verlenen wij toestemming om deze rapportage openbaar te maken.

Wij vertrouwen erop u met deze rapportage naar behoren te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud hiervan nader toe te lichten

Hoogachtend,
VanOoijen Accountants N.V.

J.M. Vijn RA

Aan
Presidium

Uw contactpersoon
Dhr. Koen Konings
AD/STG

Telefoonnummer +3123514 5157
koen.konings@noord-holland.nl

**Betreft: memo afscheids- en installatievergadering op 28 en 29
maart 2023**

Memo

31 januari 2023

1 | 3

Voorstel:

Het presidium wordt voorgesteld:

- kennis te nemen van de opzet voor de afscheids- en installatievergadering van de Provinciale Staten op 28 en 29 maart 2023.

Bijlagen: agenda's
afscheids- en
installatievergadering

Inleiding

Na de Provinciale Statenverkiezingen van woensdag 15 maart 2023 wordt op dinsdag 28 maart 2023 afscheid genomen van de vertrekkende Statenleden. De nieuwe Staten worden vervolgens geïnstalleerd op woensdag 29 maart 2023. Dit memo geeft inzicht in de opzet van beide vergaderingen en in aanverwante zaken.

Uitslag verkiezingen donderdag 23 maart 2023

Het Centraal Stembureau stelt de officiële uitslag van de verkiezingen vast in een openbare zitting op donderdag 23 maart. De uitslagen worden aan het einde van de middag gepubliceerd op de provinciale website.

Tekenen geloofsbrieven dinsdag 28 maart 2023

Op dinsdag 28 maart vindt van 11.00 tot 18.00 uur een zitting plaats van het Centraal Stembureau (in de Johan Remkeszaal). Statenleden dienen dan bescheiden in te leveren en hun geloofsbrieven te ondertekenen. De griffie neemt de gelegenheid om foto's te nemen, instroomformulieren in te nemen en diverse facilitaire zaken te regelen. Statenleden dienen ook een lijst met hun nevenfuncties aan te leveren, ter publicatie op de provinciale site.

Kandidaat-Statenleden worden eind februari per brief geïnformeerd over deze en andere relevante data en bijeenkomsten.

Afscheidsvergadering dinsdag 28 maart 2023

De vergadering van PS op 28 maart a.s. staat in het teken van een terugblik op de afgelopen Statenperiode en het afscheid van de vertrekkende Statenleden. De agenda kent geen inhoudelijke punten.

De voorzitter van PS geeft een algemeen beeld van de afgelopen vier jaar en richt kort het woord tot elk vertrekkend Statenlid. De vergadering vangt aan om 19.30 uur en eindigt om 21.00 uur. In tegenstelling tot vorig jaar is het voorstel om dit keer individuele Statenleden naar voren (ter hoogte van de interruptiemicrofoon) te halen wanneer zij door de voorzitter worden geadresseerd. De regie kan dan ook het Statenlid dat geadresseerd wordt goed in beeld brengen. Na afloop is er een borrel in de Johan Remkeszaal. Elk Statenlid krijgt de gelegenheid om gasten mee te nemen naar deze Statenvergadering. Per Statenlid kunnen twee gasten aanwezig zijn in de PS-zaal, overige gasten kunnen op schermen mee kijken in de Johan Remkeszaal.

In de afscheidsvergadering van de vorige periode hebben verschillende vertrekkende Statenleden de gelegenheid genomen nog eenmaal het woord te voeren. Deze gelegenheid is er dit keer ook. De vorige keer zijn er echter signalen ontvangen dat de gehele afscheidsvergadering gevoelsmatig een erg lange zit was, niet in de laatste plaats voor de gasten van de vertrekkende Statenleden. De afscheidsvergadering duurde destijds ongeveer twee en een half uur, waarvan anderhalf uur besteed is aan speeches van vertrekkende leden. Om dit feestelijke afscheid voor iedereen een plezierige ervaring te laten zijn, worden de vertrekkende leden die het woord wensen te nemen in de afscheidsvergadering geadviseerd dit niet langer dan 3 minuten te doen. Tevens wordt hen verzocht zich van tevoren als spreker aan te melden bij de Statengriffie.

Koninklijke Onderscheidingen en provinciale penningen

Een aantal vertrekkende Statenleden komt in aanmerking voor een Koninklijke Onderscheiding (KO) of een Provinciale penning. Ter vergadering zullen deze worden uitgereikt. De Statenleden die hiervoor in aanmerking komen, worden vooraf geïnformeerd. Zij kunnen zich dan voorbereiden, gasten uitnodigen en desgewenst de onderscheiding weigeren.

Afscheid duo-commissieleden

Na de vorige bestuursperiode heeft de voorzitter voorafgaand aan de installatievergadering een woord gericht tot de duo-commissieleden. In tegenstelling tot bij Statenleden betrof dit geen persoonlijke boodschap aan individuele duo-commissieleden. Naar aanleiding daarvan heeft de Statengriffie signalen ontvangen dat dit ietwat onpersoonlijk werd ervaren. Daarom heeft de Statengriffie dit jaar voorgesteld in de laatste commissievergaderingen van deze bestuursperiode afscheid te nemen van de verschillende duo-commissieleden. De voorzitter van de

commissie zal een persoonlijke boodschap richten tot de verschillende duo-commissieleden aan het begin van de laatste commissievergadering. Duo-commissieleden worden hierover geïnformeerd zodat zij aanwezig kunnen zijn bij de betreffende vergadering en gasten mee kunnen nemen. Dit voorstel is op 30 januari door de agendacommissie geaccordeerd.

Cadeau

Alle vertrekkende Statenleden ontvangen een foto van Paviljoen Welgelegen. Statenleden die een periode doorgaan, als ook de duo-commissieleden, krijgen een (ander) cadeau.

Geloofsbrievenonderzoek

Op dinsdag 28 maart voert een commissie van 2 x 3 Statenleden het geloofsbrieven-onderzoek uit van de, woensdag 29 maart te beëdigden, Statenleden. De commissie adviseert PS of de 55 benoemd verklaarden als lid kunnen worden toegelaten.

Installatievergadering 29 maart 2023

Op woensdag 29 maart vindt de installatievergadering van de nieuwe Statenleden plaats. De installatievergadering duurt van 20.00 tot 21.00 uur met na afloop een borrel. Elk Statenlid legt tijdens deze vergadering de eed of de belofte af ten overstaan van de voorzitter. De voorzitter houdt een 'installatiespeech'. Ook voor deze vergadering kunnen Statenleden gasten uitnodigen (waarvan twee gasten in de LN- of WP-zaal plaats kunnen nemen).

Agenda buitengewone Statenvergadering **-CONCEPT-**

Datum	28 maart 2023
Tijd	19.30 uur
Vergadering online volgen	Via " live volgen "
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Buitengewone vergadering afscheid Provinciale Staten 2019–2023

1. **Opening.**
2. **Geloofsbrievenonderzoek leden nieuwe Statenperiode 2023–2027.**
 - *Verslag door de voorzitter van de Commissie van Geloofsbrievenonderzoek.*
3. **Afscheid van leden van Provinciale Staten.**
 - *Afscheidswoord door de voorzitter Arthur van Dijk en uitreiking onderscheidingen.*
 - *Afscheidswoord door vertrekkende Statenleden.*
4. **Sluiting.**

Agenda buitengewone Statenvergadering –CONCEPT–

Datum	29 maart 2023
Tijd	20:00 uur
Vergadering online volgen	Via “ live volgen ”
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Buitengewone vergadering; installatie Provinciale Staten 2019–2023.

- 1 Opening en mededelingen.
- 2 Beëdiging en installatie leden van Provinciale Staten.
- 3 Sluiting.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Aan: kandidaat–Statenleden

(concept Presidium 6–2, verzending 23–2)

Provinciale Staten

Uw contactpersoon

V. Mulder/K. Konings
AD/STG

Telefoonnummer (023) 514 3001
statengriffie@Noord–Holland.nl

1 | 6

Verzenddatum

23 februari 2023

Kenmerk

1949159/1949164

Betreft: Informatie voor kandidaat–Statenleden

Geachte kandidaat,

Van harte gefeliciteerd met uw kandidaatstelling als Statenlid!
Afhankelijk van de uitslag van de verkiezingen op 15 maart 2023 neemt u zitting in Provinciale Staten van Noord–Holland. Als voorzitter van Provinciale Staten informeer ik u over relevante data, bijeenkomsten en in te leveren bescheiden. Ook vermeld ik in deze brief belangrijke informatie ten aanzien van het onderwerp integriteit.

Verkiezingsavond woensdag 15 maart 202

Op woensdagavond 15 maart bent u van harte welkom om de verkiezingsuitslagenavond bij te wonen in de Johan Remkeszaal van het provinciehuis, aan de Dreef 3 te Haarlem. Inloop is vanaf 20.45 uur.

Definitieve uitslag verkiezingen donderdag 23 maart 2023

Op donderdag 23 maart houdt het Centraal Stembureau zitting om de definitieve verkiezingsuitslag te bepalen. Wanneer u bent gekozen als Statenlid ontvangt u uiterlijk **deze avond** een email van de Statengriffie met formulieren die nodig zijn voor uw instroom als Statenlid in de provinciale organisatie. U wordt verzocht deze formulieren in te vullen en gelijktijdig met het ondertekenen van de geloofsbrieven op maandag 27 maart in te leveren.

Ondertekenen van de geloofsbrieven maandag 27 maart 2023

Nadat u door de kiezer bent gekozen, moet u uw benoeming aannemen bij het Centraal Stembureau. Hiervoor dient u op maandag 27 maart uw geloofsbrieven te ondertekenen bij het Centraal Stembureau, dat die dag in het provinciehuis in de Johan Remkeszaal aanwezig is. U wordt hier tussen 11.00 en 18.00 uur verwacht.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3
2012 HR Haarlem
www.noord–holland.nl
Kvk–nummer 34362354
Rtw–nummer NI 0010 03 124 R 08

U dient mee te nemen:

- a) een geldig paspoort of ID-kaart (rijbewijs is niet voldoende)
- b) een uittreksel uit de gemeentelijke Basisregistratie Personen (dit geldt niet voor zittende Statenleden).
Op het uittreksel moet staan vermeld uw woonplaats, datum en plaats van geboorte, dat u de Nederlandse nationaliteit heeft en dat u niet uitgesloten bent van het kiesrecht (of dat u kiesgerechtigd bent). Meer informatie over de vereisten van het uittreksel ontvangt u na de voorlopige verkiezingsuitslag, zodat u tijdig voor 27 maart uw uittreksel bij de gemeente kunt halen.

Voor vragen over het ondertekenen van de geloofsbrieven voor het aannemen van de benoeming op 27 maart kunt u contact opnemen met Bureau Verkiezingen verkiezingen@haarlem.nl.

In te leveren formulieren voor het onderzoek geloofsbrieven en instroom als Statenlid op maandag 27 maart 202

Provinciale Staten onderzoeken op woensdag 28 maart uw geloofsbrieven en uw nevenfuncties. In hun vergadering besluiten zij of u als lid van Provinciale Staten wordt toegelaten.

Ten behoeve van dit onderzoek van Provinciale Staten, maar ook voor uw instroom in de provinciale systemen en ten behoeve van publicatie van gegevens op de website van de provincie, verzoek ik u op maandag 27 maart (in dezelfde ruimte) aan de Statengriffie te overhandigen¹:

- een ingevuld instroomformulier met 2 belastingformulieren;
- een overzicht van uw actuele betrekkingen, functies en nevenfuncties.

Deze documenten ontvangt u op donderdagmiddag 23 maart per mail van de Statengriffie.

Facilitaire zaken

Op maandag 27 maart ontvangt u van de Statengriffie ook informatie over diverse facilitaire zaken, zoals over toegang tot de provinciale panden, de wijze waarop u reiskosten kunt declareren bij de provincie, de mogelijkheid om te parkeren onder het provinciehuis etcetera. Voor uw bezoek op 27 maart krijgt u desgewenst een uitrijkaart voor de parkeergarage. OV-reiskosten kunt u later declareren.

Portretfoto

Op maandag 27 maart wordt u gefotografeerd. De portretfoto's worden gebruikt voor onder meer de website van de provincie.

Kennismaking

¹ Ook Statenleden die opnieuw gekozen zijn wordt gevraagd een formulier nevenfuncties/zakelijke belangen en instroomformulier in te vullen.

Ik nodig u graag uit voor een kort kennismakingsgesprek met mij voordat u geïnstalleerd wordt. Dat kan op dinsdagmiddag 28 maart of op woensdag 29 maart. De afspraak kunt u bij de griffie in laten plannen op maandag 27 maart wanneer u langs komt om uw benoeming aan te nemen en de benodigde stukken in te leveren.

Woensdag 29 maart 2023 installatievergadering

Op woensdag 29 maart vindt om 20.00 uur de installatievergadering van Provinciale Staten plaats in Paviljoen Welgelegen. De uitnodiging hiervoor ontvangt u op 27 maart. Het programma ziet er als volgt uit:

- vanaf 19.30 uur ontvangst op het Provinciehuis aan de Dreef;
- 20.00 uur start van de Statenvergadering – afleggen eed of belofte;
- Rond 21.00 uur einde vergadering;
- hierna is er de mogelijkheid tot feliciteren in de Johan Remkeszaal.

U mag gasten meenemen voor het bijwonen van uw installatie in de Statenzaal. Vanwege veiligheidsvoorschriften kunnen maximaal twee gasten per Statenlid plaatsnemen in de zijvleugels van de Statenzaal. Eventuele overige gasten kunnen uw installatie op schermen volgen in de Johan Remkeszaal. De Statenvergadering is tevens live te volgen via de website van de provincie. Na afloop nodig ik u en uw gasten uit voor een borrel in de Johan Remkeszaal.

De eed of belofte afleggen

Alvorens uw functie uit te kunnen oefenen, legt u de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde eed of de verklaring en belofte af. Indien u de eed wenst af te leggen dient u onder het opsteken van de aaneengesloten wijsvinger en middelvinger van de rechterhand uit te spreken: “Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”. Indien u de verklaring en belofte wenst af te leggen, spreekt u uit: “Dat verklaar en beloof ik” en hierbij steekt u geen vingers op.

De door de voorzitter voorgelezen eed of verklaring en belofte luidt:

“Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk, onder welke naam en voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen”.

Introductieprogramma PS in april/mei/juni 2023

In overleg met het presidium is voor de leden van Provinciale Staten een introductieprogramma voorbereid. Het programma is verspreid over meerdere maandagen, te weten 3 april, 17 april, 24 april, 8 mei, 22 mei en een bustour op 5 juni. Ik verzoek u deze data alvast te reserveren in uw agenda. Het aantal introductiedagen is afhankelijk van de voortgang van de vorming van het coalitieakkoord.

Voor het introductieprogramma zijn de volgende vier doelstellingen geformuleerd:

1. Het kennismaken met elkaar en de organisatie
2. Het verkrijgen van bekendheid met de provincie en het dualisme

3. Een globale introductie op belangrijke beleidsterreinen
4. Het delen en opdoen van kennis en vaardigheden

U ontvangt later de programma's en tijdstippen van de introductiedagen.

Belangrijke partner is de beroepsvereniging [Statenlid.nu](https://www.statenlid.nu). Zij verzorgen een introductie op breed palet aan onderwerpen via 13 leerlijnen. Deze kunt u digitaal en in uw eigen tijd volgen op de website van de vereniging. (Kandidaat) Statenleden kunnen zonder inlog terecht op in de leeromgeving [Statenlidnu](https://www.statenlid.nu).

Statenweekend 22 en 23 september 2023

Van vrijdag 22 september tot en met zaterdag 23 september wordt voor alle Noord-Hollandse Statenleden een Statenweekend georganiseerd. Houdt u deze data alvast vrij in uw agenda. Meer informatie over dit weekend ontvangt u nog.

Digitaal werken Provinciale Staten

Provinciale Staten van Noord-Holland werken (zo veel mogelijk) digitaal. U krijgt een iPad in bruikleen van de provincie en wordt bij het gebruik ondersteund door de organisatie. Data van uitreiking van de iPad, instructie worden nog bekend gemaakt.

Indicatief vergaderschema PS en commissies

Provinciale Staten hebben een [indicatief vergaderschema voor Staten- en commissievergaderingen in 2023](#) opgesteld. Statenvergaderingen en commissievergaderingen zijn zoveel mogelijk op maandagen gepland. De donderdagmiddag/avond wordt gebruikt als uitlooptermogelijkheid. Het vergaderschema zal ter definitieve vaststelling aan de nieuwe Staten worden voorgelegd.

Integriteit; ondertekenen Gedragscode

Werkzaamheden van bestuurders en Statenleden liggen meer dan ooit onder een vergrootglas. Een kwestie wordt door de snelle media makkelijk uitvergroot.

Een Statenlid is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de eigen integriteit en voor het bieden van een juist en volledig beeld van zijn relaties, functies en nevenfuncties. De Provinciewet en de Algemene wet bestuursrecht bieden hiervoor het kader. Integriteit is daarnaast vooral iets dat met houding, aanvoelen en "tussen de oren zitten" te maken heeft. Om hierover het gesprek te kunnen voeren en richtlijnen te bieden, bestaat er de [Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissie-leden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning van de provincie Noord-Holland](#). De Gedragscode moet de integriteit van de politieke ambtsdragers waarborgen. Het is een interne regeling, in aanvulling op wettelijke regels. Het is een instrument waar politieke ambtsdragers op kunnen worden aangesproken.

Als commissaris van de Koning ben ik belast met het bevorderen van de integriteit in de provincie. Ik verzoek daarom alle Statenleden op vrijwillige basis de Gedragscode te ondertekenen. Ik vind het belangrijk dat Statenleden zich bewust zijn van deze code en daar grondig kennis van nemen.

Een formulier om de gedragscode te ondertekenen wordt u met de andere in te vullen formulieren op donderdagavond 23 maart toegezonden. En kunt u dan op maandag 27 maart meenemen naar de ondertekening van de geloofsbrieven.

Inleveren VOG en BKR

Wellicht ten overvloede geef ik politieke partijen daarnaast in overweging om aan elk beoogd Statenlid een (actuele) Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een gegevensoverzicht van het Bureau Krediet Registratie (BKR) te vragen. Dat vergemakkelijkt het aangaan van een gesprek tussen de partij en het beoogd Statenlid over de kwetsbaarheden waarmee ook Statenleden te maken kunnen krijgen. Het overleggen van een VOG en BKR-gegevensoverzicht is al een regel voor kandidaat-gedeputeerden.

U kunt voor meer informatie contact opnemen met de Statengriffie, statengriffie@noord-holland.nl, (023) 514 3001.

Ik wens u heel veel succes toe bij de verkiezingen.

Met vriendelijke groet,

Provinciale Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk
voorzitter

Bijlage 1: alle data op een rij

Bijlage 2: informatie over vergoedingen voor Statenleden *(volgt later bij verzending van de brief op 23 februari)*

Bijlage 1 alle data op een rij

Datum	Wat	Waar
Woensdag 15 maart, inloop vanaf 20.45 uur	Verkiezingsuitslagenavond	Johan Remkeszaal*
Donderdag 23 maart 11.00 uur	Openbare zitting van Centraal Stembureau over definitieve uitslag verkiezingen	Stadhuis gemeente Haarlem
Donderdagmiddag 23 maart	Email van de griffie met in te vullen documenten	
Maandag 27 maart tussen 11.00 – 18.00 uur	Ondertekenen geloofsbriefen van Centraal Stembureau op het Provinciehuis	Johan Remkeszaal
Maandag 27 maart tussen 11.00 – 18.00 uur	Inleveren formulieren voor onderzoek PS en instroom, ontvangst informatie over diverse facilitaire zaken, maken portretfoto.	Johan Remkeszaal
Dinsdagmiddag 28 maart of woensdag 29 maart. <i>Afspraak plant u met de griffie in op 27 maart bij inlevering van stukken</i>	Korte kennismaking met de cvdK	Paviljoen Welgelegen
Woensdag 29 maart 20.00 uur	Installatievergadering	Paviljoen Welgelegen
Maandag 3 april, 17 april, 24 april, 8 mei, 22 mei en een bustour op 5 juni.	Introductieprogramma PS	Paviljoen Welgelegen

- * De Johan Remkeszaal bevindt zich in de nieuwe vleugel van Paviljoen Welgelegen aan de Dreef 3, ingang direct onder het poortje links (boven de parkeergarage).

Aan
Presidium

Uw contactpersoon
Dhr. Koen Konings
Statengriffie

Doorkiesnummer 06 – 18306082
koen.konings@noord-holland.nl

Betreft: toevoegen functie senior Staten- en commissie adviseur

Memo

18 januari 2022

1|2

Voorstel Presidium

- Kennis te nemen van het memo over verandering in het formatieplan van de Statengriffie

Aanleiding

Binnen de PNH wordt het instrument SPO (strategische personeelsontwikkeling) ingezet ter ondersteuning van leidinggevenden en de medewerkers in de teams. Ook aan de Statengriffie werd dit instrument aangeboden vanaf de zomer van 2022. Doel van een SPO is dat de leidinggevende, met hulp van de HRM adviseur, “door de oogbaren” kijkt naar het team en nadenkt over de toekomst (3 jaar). Wat komt er op het team af en zijn we daar op toegerust of zijn er veranderingen/versterkingen nodig voor het team?

Uit het instrument SPO is voor de Statengriffie onder andere naar voren gekomen dat de taken die liggen bij de plaatsvervangend Statengriffier een te grote werkdruk geven. Hier hebben alle plaatsvervangend griffiers die de afgelopen jaren deze functie hebben vervuld last van gehad, de één uiteraard meer dan de ander. Om meer adviserende slagkracht te hebben en flexibeler in te kunnen spelen op piekbelasting is door de Statengriffier aan de WGC voorgesteld één Staten- en commissiegriffier (schaal 11) in te leveren in het formatieplan en hiervan een senior Staten en commissieadviseur te maken (ws. schaal 12). De afspraak in het team zal dan worden dat deze adviseur de minst zware commissie gaat ondersteunen en dat een deel van de werktijd van deze medewerker wordt vrij gemaakt voor het schrijven van memo's voor het Presidium, de agendacommissie en andere taken die nu liggen bij de plaatsvervangend Statengriffier. Zo kan er bij (piek)drukke samen gekeken worden wie wat doet en kunnen taken goed worden verdeeld. De werkgeverscommissie heeft in december 2022 akkoord gegeven op dit voorstel.

Vervolg en financiën

De financiële gevolgen van deze wijziging zijn beperkt: € 12.100,- en kunnen worden gedekt middels een restpost in schaal 10¹ waar nog voldoende inzit om deze gevolgen te dragen.

Een volgende stap is het beschrijven van de werkzaamheden behorende bij de nieuwe functie. Vervolgens zal op basis van deze functie omschrijving een functiewaardering plaatsvinden en zal een vacature worden opgesteld. In de vacaturetekst wordt opgenomen dat er binnen de Griffie een gereede kandidaat is, omdat de functie van plaatsvervangend griffier al geruime tijd door een ander lid van het team is waargenomen.

¹ Restpost van fte. 0,24 in schaal 10 is omgezet naar euro's € 19.536,- Hiermee kan de schaalwijziging van 11 naar 12 gedekt worden.